

de Kameleon heeft goed nieuws

H. de Roos

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

In het kanaal was een opstootje. (blz. 11)

DE KAMELEON HEEFT GOED NIEUWS

door
H. DE ROOS

Geïllustreerd door
GERARD VAN STRAATEN

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

HOOFDSTUK 1 - De aanrijding

Voor de welbekende smederij van Klinkhamer in het dorp Lenten stopte een prachtige auto. Deze maakte een deftige indruk, maar die deftigheid werd geheel tenietgedaan toen de eigenaar uitstapte.

Hij was een jongeman, gekleed in een groezelige, blauwe overall, met aan zijn voeten zwarte driekwart laarzen. Op zijn hoofd stond een grijze pet zwierig op één oor. Het was de veeboer Gerben Zonderland, die samen met boer Jellema de grootste boerderij van het dorp bezat. Gerben stond bekend als een vrolijk, opgewekt persoon die wel van een grapje hield.

In de smederij waren Klinkhamer en zijn beide zoons, de tweeling Hielke en Sietse.

„Hallo, meneer Zonderland!” riepen de jongens als groet, waarop Gerben antwoordde: „Jullie moeten mijn naam Gerben eens goed leren onthouden, anders moet ik het er hardhandig inhameren! Maar daar moet ik wel voorzichtig mee zijn, want met hameren kun je gekke dingen beleven. Vorige week sloeg ik met een zware houten hamer een paal van twee meter in de grond. Toen de paal er een meter was ingeslagen, ging hij geen streep verder. Bij iedere slag danste de hamer op de kop van de paal op en neer, maar zakken

deed hij geen millimeter. Ik dacht: er zit zeker een stuk steen in de weg en maakte een reuzenzwaai met de hamer. De klap die volgde, deed evenwel het tegenovergestelde van wat ik had verwacht. In plaats van te zakken, schoot de paal plotseling omhoog en verdween hoog in de lucht.”

„Ja, ja!” riep Sietse. „En die heb je nooit teruggezien?”

„Zat er een granaat in de grond?” vroeg Hielke.

„Wel nee, de paal trof een ondergrondse bron. De kracht van het opborrelende water spoot de paal de lucht in. Gelukkig kwam hij terecht in de schoorsteen van Jellema’s huis en plofte in de haard, waar hij is opgebrand! We kregen er lekkere warmte van, maar Jellema zei: „Die manier van hout stoken kun je beter laten. Het is veel te omslachtig.” Daarom stoken we nu van voren door het deurtje van de kachel!”

„Dat is toch ouderwets,” vond Hielke. „Waarom neem je geen gaskachel?”

„Die hebben we ook,” knikte Gerben. „Maar voor de gezelligheid stookt Jellema af en toe de haard. Om met uitgestrekte benen voor de haard te zitten, geeft een behaaglijk gevoel. Maar als een boer as aan zijn schoenen heeft in plaats van modder is dat een fout teken. Dan zit hij meer in huis te luieren dan op het land te werken. En een lui boer kan niet bestaan, die gaat naar de knoppen.”

„Welke knoppen?” vroeg Sietse. „Naar die van bloemen?”

„Nee, naar die van een harmonika,” beweerde Gerben. „Ik heb een boer gekend, die zo lui was, dat als hij naar bed ging, hij al op de trap lag te slapen. Zijn hele bedrijf ging naar de

haaien en toen is hij straatmuzikant geworden. Pierewiet noemden de mensen hem, want hij speelde en zong steeds: Jan Pierewiet, Jan Pierewiet soldaat. Hij heeft een broek aan, heeft een hemd aan en loopt in de maat!”

Hielke en Sietse begonnen luid te lachen.

Er verscheen een meneer met een tas in de deuropening, die verwonderd naar de zingende Gerben keek.

„Zo, zo,” riep hij, „u heeft er nogal schik in. Ik heb drie kwartier gefietst, maar heb nu beslist geen zin meer om te zingen. Ik zou ook zo’n mooie auto moeten hebben zoals hier voor de deur staat. Die is zeker van een kapitalist?”

„Die auto is van een kennis van de dokter,” fantaseerde Gerben. „Ja, ja, kapitalisten bij elkaar,” begreep de meneer.

„Daar komt een gewone werkman nooit aan toe.”

„Wel nee,” stemde Gerben in. „De gewone man mag blij zijn als hij een fiets heeft. Zo’n auto kost duizenden, wie kan dat betalen? Alleen rijkelui. Die dure auto’s moesten ze met een hamer eens wat opknappen.”

„Ga je gang!” riep Sietse. „Hier heb je de voorhamer!”

„Maar ik kom hier niet voor een hamer. Ik moet een nieuwe steekschop hebben, want mijn oude is gebroken op een ertslaag!”

„Erts?” vroeg de meneer verwonderd. „Zit hier erts in de grond?”

„Ik weet niet precies wat het is,” bekende Gerben. „Maar er zit een laag bruine aarde onder het weiland en die is behoorlijk hard. Ik stak mijn schop erop kapot!”

„Dan moet u een schop van dit merk nemen.” De meneer haalde een groot boek uit zijn tas, waarin allerlei gereedschap stond afgebeeld. Hij was vertegenwoordiger in ijzerwaren voor een grote firma in de stad.

Hielke keek ook in het boek en riep: „Dat gereedschap verkopen wij ook! Ik ga een schop voor je halen, Gerben.” Hij ging naar het magazijn in de werkplaats en de meneer toonde zijn boeken aan Klinkhamer, die er enige bestellingen uit deed.

Gerben kreeg een nieuwe schop en ging naar zijn auto. Door een raam zag de meneer verbaasd dat hij in de auto stapte en wegreed. „Alsjemenou!” riep de vertegenwoordiger. „Ik dacht dat hij een landarbeider was, maar hij is een kapitalist!”

„Hij is een kennis van de dokter,” knikte Sietse lachend. „Hij is een hard werkende boer, die goed zijn kost verdient,” zei Klinkhamer. „Als hij iets koopt, koopt hij iets goeds. Hij nam ook een schop van uw firma.”

„Dat is waar,” stemde de vertegenwoordiger in. „Maar kan hij een grote boerderij goed beheren? Als hij zijn geld uitgeeft aan dure auto’s en dergelijke dingen komt hij op den duur te kort.”

„Dat is Gerben wel toevertrouwd,” wist Klinkhamer. „Hij is een man op wie onze gemeente trots mag zijn.”

De vertegenwoordiger kon het nauwelijks geloven. „Ik dacht dat hij een doodgewone boerenarbeider was. Maar schijn bedriegt.” Hoofdschuddend deed hij zijn boeken in de tas,

gaf dan Klinkhamer een hand en bedankte voor de bestellingen. „Tot ziens, Klinkhamer, ik ga weer fietsen. Ik zal blij zijn als ik weer thuis ben.”

„Wij kunnen u wel over het meer varen,” bood Hielke aan.

„Dat scheelt u de helft van de afstand.”

„Als dat zou kunnen?” vroeg de meneer gretig.

„Wel ja,” knikte Klinkhamer. „De jongens doen het graag.

Gaat u maar met hen mee.”

De meneer nam zijn fiets en volgde onze tweeling tot achter de smederij waar aan de kant van de vaart een boothuis was gebouwd. Daarin lag de Kameleon, een lomp gebouwd ijzeren vaartuig dat in alle kleuren van de regenboog was geschilderd.

„Is dat nu jullie beroemde Kameleon?” vroeg de meneer. „Ik heb er wel van gehoord dat jullie een boot bezitten waarmee vele reddingen zijn verricht, maar ik had me een groter vaartuig voorgesteld. Hierin is nauwelijks plaats voor mijn fiets.”

„Het gaat best,” wist Hielke. „We leggen de fiets op de motorkap en u kunt voorin bij de boeg zitten.”

„Dan haal ik mijn boeken uit de tas,” zei de meneer. „Als de fiets in het water valt, blijven mijn papieren droog.”

De fiets werd op de kap van de motor, die in het midden van de boot stond, gelegd en Sietse bond hem met een touw vast om verschuiven te voorkomen. De meneer ging voorin zitten, terwijl Hielke en Sietse samen op het achterbankje plaats namen.

Hielke opende de deur aan de vaarkant, Sietse startte de motor en de Kameleon voer langzaam tot het midden van de vaart. Toen schakelde Sietse de versnelling in, waarna de boot vooruitschoot naar de brug, die daar vlak bij lag.

„Nou, nou,” riep de meneer verbaasd, „dat gaat hard! Doe wel een beetje voorzichtig. Ik maak liever geen ongeluk mee.” „Wel nee,” riep Hielke. „Deze boot is reuze solide. U zult zien hoe lekker ze vaart.”

Ze doken onder de brug door. Het grote meer lag voor hen. Sietse volgde de geul, die was aangegeven met tonnebakens en voer rechtstreeks naar de overkant waar de toren van het dorp Jonkersveen als een baken boven de groene weiden uitstak.

De meneer keek verrast hoe snel de Kameleon voer, waarbij ze vele boten inhaalden en passeerden. „Het is geweldig, jongens!” riep hij. „Dit is inderdaad een reuze boot! Tjonge wat gaat dat hard.”

„We kunnen wel sneller,” zei Hielke, „maar dan spat het boegwater u nat!”

Ze voeren langs het eiland, midden in het meer en naderden de overkant. Daar was de ingang van het kanaal dat naar de stad liep. In het kanaal was een opstootje. Enige plezierboten belemmerden de doorgang. Twee boten waren in aanvaring gekomen en lagen muurvast op elkaar geschoven. De schippers scholden elkaar voor alles uit en elk gaf de ander de schuld van onoplettendheid. De heren probeerden de boten los te duwen, maar dat lukte niet. De boten waren zwaar en

lagen stevig op elkaar gedrukt.

Sietse liet de Kameleon stoppen en riep: „Als jullie de motoren op volle kracht achteruit laten draaien, komen wij helpen.”

De beide ruziemakers keken verstoord naar de jongens in die kleine boot. „Hoepel op!” riepen ze. „Wat kunnen jullie met die notedop? Maak het niet erger dan het al is. Dit is geen kwajongenswerk!”

Hielke en Sietse knipoogden naar de vertegenwoordiger, die hoofdschuddend naar de twee vastzittende boten keek. Hij vroeg zich af hoe je zoiets kon verhelpen.

Sietse wist echter raad. Hij liet de Kameleon keren en voer even terug. Toen gaf hij de motor vol gas en met grote snelheid ging de Kameleon op de twee boten af.

De beide eigenaren riepen verschrikt: „Stop!”

Maar zo slim was Sietse wel. Hij naderde tot op drie meter en zette dan de motor op volle kracht achteruit. De kolkende, bruisende watermassa die door de Kameleon werd veroorzaakt, botste tegen de twee motorjachten, die daardoor op en neer deinden en gedeeltelijk van elkaar gleden. „Laat jullie motoren achteruitdraaien,” riep Sietse. „Dan zijn de boten zo los!”

De mannen deden met tegenzin wat die kwajongen hun toeriep en inderdaad gleden de boten van elkaar.

Terwijl de mannen de schade aan hun vaartuigen gingen bekijken, voer de Kameleon verder.

„Mijn complimenten, jongens,” zei de vertegenwoordiger.

„Nu heb ik met eigen ogen gezien hoe jullie boot hulp biedt. Het is fantastisch. Wat kan die motor een kracht ontwikkelen!”

„Tja,” zei Sietse. „Eerst scholden die mannen ons uit en daarna bedankten ze ons niet voor de hulp. In het vervolg vaar ik door als er weer een ongeval is.”

„Dat meen je toch niet?” vroeg de meneer. „Je vergeet hoe die mensen de kluts kwijt waren door de averij die hun boten opliepen.”

„Wel ja,” lachte Hielke. „Het was voor de Kameleon geen moeite. We hebben wel vaker vastzittende boten losgeweekt!”

„Losgeweekt?” vroeg de meneer. „Jij praat erover alsof je een postzegel lostrekt.”

„Toch is het waar,” beweerde Hielke. „Vorige maand lag er een groot zeiljacht buiten de vaargeul vast in ondiep water. De kiel zat vastgezogen in de modder. Wij hebben toen met de Kameleon enige rondjes rond het jacht gevaren en hoge golven gemaakt, waardoor het jacht in beweging kwam en ten slotte naar de vaargeul dreef.”

„Ik geloof het best,” zei de meneer. „En wat varen we snel. Zo meteen zijn we al in Jonkersveen!”

Ze naderden de eerste huizen van het dorp en legden aan bij een straatje dat rechtstreeks naar de hoofdstraat voerde.

De meneer ging aan wal en Hielke reikte hem zijn fiets aan.

„Wat ben ik jullie schuldig, jongens?”

„Helemaal niets, meneer. Tot ziens! Varen, Sietse,” riep Hielke en de Kameleon ging meteen terug.

De vertegenwoordiger keek de boot bewonderend na. Dat zo'n gewone boot zo hard kon varen, vond hij geweldig. En die twee jongens waren eersteklas schippers en leuke helpers! Op de terugweg naar het meer voer de Kameleon langs de twee boten die de aanvaring hadden gehad.

Een van de schippers zag de Kameleon en riep: „Nog wel bedankt voor de hulp, jongens!”

„Het was de moeite niet,” antwoordde Hielke.

„Dat valt me mee,” bromde Sietse. Hij klopte op de motorkap en zei: „Je hebt het goed gedaan, Kameleontje!”

Opgewekt voeren onze vrienden het meer op.

Sietse stuurde naar de kant waar het Paviljoen stond. Dat was een restaurant met een groot terras, waar onder kleurige parasols vele bezoekers aan tafeltjes zaten te genieten van het uitzicht over het meer. Een van die bezoekers was een meneer die onze vrienden wenkte bij hem te komen.

„Daar is meneer Karels,” zei Hielke. „Leg even aan, Sietse.”

De Kameleon meerde tussen twee luxe motorboten en onze vrienden gingen aan wal, naar het tafeltje van meneer Karels.

„Hallo, jongens,” groette hij. „Kom er even bij zitten. Lusten jullie koffie?”

„Alstublieft,” knikte de tweeling glunderend en zij gingen aan weerskanten van meneer Karels zitten.

„Moet u niet werken?” vroeg Sietse.

„Wel, vriend, de boog kan niet altijd gespannen zijn. Als ontwerper van meubels moet ik af en toe even ontspannen om nieuwe ideeën op te doen. En daarvoor kun je geen

betere plaats vinden dan hier waar het heerlijk rustig is, terwijl er veel te zien is met al die kleurige boten op het meer.”

„Koopt u ook een boot?” vroeg Hielke.

„Ik denk erover een te laten bouwen volgens een eigen ontwerp.”

„Dan moet u wel weten hoe een boot moet worden gemaakt,” meende Sietse. „Het steekt nogal nauw wat de vormen betreft!”

„Daarvoor pleeg ik overleg met de hellingbaas. Hij zal er wel voor zorgen dat mijn boot blijft drijven en dat is een van de voornaamste eisen waaraan moet worden voldaan!” vond meneer Karels.

„De machinist van de boterfabriek bouwde een motorboot,” vertelde Hielke. „Maar door de grote kajuit lag de boot van voren te diep en bleef de schroef boven water. Ze hebben toen enige kruiwagens beton achterin gestort. Door dat gewicht zakte de boot dieper en kwam de schroef onder water. Maar snel varen kon de boot niet, ze was iets te zwaar geworden!”

„Het was toch wel een mooie boot,” vulde Sietse aan. „En als ik een boot zou bouwen, zou het er een moeten zijn met een ronde boeg!”

„Maar een scherpe boeg snijdt toch beter door het water?” merkte meneer Karels op.

„Dat kan wel zo zijn,” antwoordde Sietse, „maar zo’n boot gaat naar voren dieper. En een ronde boeg glijdt op het water en tilt de boot omhoog, zodat ze minder weerstand heeft. De

Friese schepen varen allemaal met ronde boegen en die schippers weten wel wat het beste is. Onze boot heeft ook een stompe boeg en glijdt gemakkelijk over de hoogste golven.”

„Tja,” peinsde meneer Karels. „Dat is misschien wel waar. Zodra ik een ontwerp heb, laat ik het jullie zien en mogen jullie het beoordelen. Mag ik straks met jullie terugvaren?”

„Natuurlijk,” knikte Hielke. „Wij zijn nu uw gast en u bent zo meteen onze gast. Wij varen u waarheen u maar wilt.”

Ze dronken de koffie op en stapten daarna in de Kameleon. Meneer Karels zat op het vóórbankje en knikte goedkeurend toen de boot snel over het meer voer.

Er naderde een sleepboot, die grote golven opwierp. Sietse stuurde de Kameleon in die golven, maar hun sterke boot nam deze hindernis zonder moeite. De grote watermassa voor de boeg tilde de Kameleon omhoog, waarna het water onder de boot door stroomde en onze schippers ongestoord verder voeren.

„Ja, jongens,” riep meneer Karels, „jullie hebben gelijk. De boeg van jullie boot verwerkt de golven moeiteloos!” Ineens zag hij tot zijn verbazing dat ze de brug bij hun dorp reeds naderden. „Dat gaat snel!” vond hij. „Ik heb anderhalf uur gelopen naar het Paviljoen en jullie doen die afstand in een kwartiertje!”

Hielke en Sietse glunderden trots en brachten hun passagier tot midden in het dorp.

Meneer Karels bedankte de jongens voor het tochtje en ging aan wal. Daarbij lette hij niet op het verkeer, met als gevolg dat

een jongedame op een fiets tegen hem opbotste. Het meisje viel en werd door meneer Karels weer op de been geholpen. „Heeft u zich bezeerd?” vroeg hij bezorgd. „Neemt u het mij niet kwalijk. Het is mijn schuld, ik keek niet goed uit!” „Het valt wel mee, meneer, maar mijn fiets kan niet veel hebben. Hij is oud en krakkemikkig. Kijk, het frame is gebroken!”

Hielke en Sietse, die getuige waren van de botsing, kwamen de fiets bekijken.

„Wij kunnen hem wel repareren,” bood Hielke aan.

„Als dat kan, dan graag!” riep meneer Karels. „Ik zal jullie de kosten wel vergoeden.”

Onze vrienden kenden de jongedame wel, ze heette Geeske Volkertsma en woonde bij haar ouders in een nieuwe straat aan de andere kant van het dorp.

„Wel, Geeske,” zei Sietse, „wij nemen de fiets mee en gaan hem repareren. Kom hem vanmiddag maar terughalen.”

„Dan kom ik om drie uur,” zei Geeske. „Is dat goed?”

De jongens vonden het best, legden de fiets in de Kameleon en namen hem mee naar de smederij.

„Wat is dat voor moois?” vroeg vader Klinkhamer toen de tweeling binnenkwam. „Een tweedelige fiets? Wat moeten jullie daarmee?”

„Repareren, vader.”

Klinkhamer schudde zijn hoofd en vond dat zoiets het repareren niet waard was.

„Toch zal het moeten,” legde Sietse uit. „De fiets is van Geeske Volkertsma en die heeft geen geld. Als het wel geld gaat kosten, betaalt meneer Karels het, want hij veroorzaakte een botsing.”

„Dat wordt kunst- en vliegwerk,” bromde Klinkhamer. „Maar ik breek er mijn hoofd niet over. Ik ga kijken wat onze moeder op tafel heeft getoverd. Of hebben jullie nog geen trek?”

„Natuurlijk, wij gaan mee!” riep Hielke en ze gingen in de keuken hun handen wassen. Daarna zochten ze een plaats rond de tafel in de kamer, waarop een schaal vol dampende aardappels stond.

Moeder bracht vlees en groente binnen, waarna de smulpartij kon beginnen. Mevrouw Klinkhamer zag met genoeg hoe haar „mannen” zich te goed deden.

„En, jongens?” vroeg Klinkhamer. „Hebben jullie nog bij het ijzererts van Gerben gekeken?”

„Wij zijn niet bij Gerben geweest, vader,” vertelde Hielke.

„We hebben met meneer Karels koffiedgedronken bij het Paviljoen.

Daarna brachten we hem naar het Raadhuisplein en daar botste hij tegen de fiets van Geeske, omdat hij niet goed uitkeek.”

„Zo, zo,” spotte Klinkhamer. „De heren zaten bij het Paviljoen. Ik had gehoopt dat jullie bij Gerben waren gaan kijken hoe groot die ertslaag is. Ik had er graag een kruiwagen vol van willen smelten!”

„Smelten?“ vroeg Sietse. „Dat is toch allemaal onzin? Hier vind je geen erts.“

„Maar, Sietse, het spreekwoord zegt: onderzoek alle dingen en behoud het goede! Gerben brak zijn schop op die harde grondlaag, dus was het wel iets bijzonders. Als jullie een emmertje grond hadden meegenomen, konden we het smelten in een ijzeren pot op het smidsvuur.“

„Grond smelten?“ riep Hielke. „Dat lukt nooit!“

„Zolang je het niet hebt geprobeerd, Hielke, kun je het niet weten. En als het wel zou smelten, zouden wij geultjes in de tuin kunnen graven en die volgieten met het vloeibare ijzer. Zodra het dan afgekoeld en hard geworden was, hadden wij de staven uit de grond kunnen halen. Dan zou ik ze daarna kunnen bewerken. Misschien zou ik er onbreekbare beitels van smeden.“

„Geultjes in de grond spitten?“ vroeg moeder. „Maar dat gebeurt niet! Ik wil die rommel niet in de tuin hebben!“

„Maar we moeten van alles proberen om geld te verdienen,” hield Klinkhamer vol. „Het leven wordt steeds duurder!” Hij knipoogde naar de jongens, die vrolijk lachten.

„Ik zie het al,” mopperde moeder. „Jullie zitten weer flauw te fantaseren!”

„Niet kwaad worden, moeder,” suste Klinkhamer. „Je hebt weer uitstekend gekookt. Nietwaar, jongens?”

„Ja, moeder,” knikte onze tweeling en Sietse voegde eraan toe: „De appelmoes vond ik heerlijk.”

„Appelmoes?” riep moeder verbaasd. „Maar, jongen, dat was

uienpuree!”

Sietse keek ongeloofig, terwijl de anderen hem uitlachten.

„Tja, Sietse,” vond Klinkhamer. „Als je uien zo kunt koken dat het als appelmoes smaakt, ben je wel een eersteklas kok!

En dat is moeder!”

Ze kregen nog rijstepap, waarover Hielke veel kaneel strooide.

„Pas op,” waarschuwde moeder, „zo raak je verstopt!”

„Dat bestaat niet!” meende Hielke. „Door de uien raak ik niet verstopt. Integendeel, daarvan knalt de uitlaat extra luid!”

Moeder schudde haar hoofd, die jongens hadden altijd van die gekke opmerkingen.

De tafel werd afgeruimd, Klinkhamer deed een dutje in zijn „luie stoel” en de jongens gingen naar de smederij om de fiets te repareren.

Het gebroken frame zaagden ze in tweeën en door er stukken buis overheen te schuiven kon het geheel in elkaar worden gelast. Het lassen moest vader doen, want dat werk hadden onze rakkers nog niet geleerd.

Hoewel Klinkhamer veel te doen had, ging hij toch eerst de fiets lassen. De jongens moesten erop letten dat de delen recht aan elkaar kwamen te zitten. „Want op een kromme fiets kun je alleen maar cirkels rijden,” merkte de smid op. Na het lassen moest het roodgloeiende ijzer geleidelijk afkoelen. Daarna werd alles keurig gelakt.

Het karwei was klaar toen Geeske haar fiets kwam halen. Ze keek verbaasd naar de verdikking rond de gelaste buizen,

maar toen ze merkte hoe stevig de fiets was geworden, riep ze bewonderend: „Ai, mijn karretje is nu veel sterker geworden. Als ik erop fietste, had ik vaak het gevoel dat hij uit elkaar zou vallen, maar dat hebben jullie prima verholpen.”

„Het is geen beste fiets,” vond Sietse. „De spaken zijn bijna doorgeroest en de ketting is versleten.”

„Maar ik kan niet zonder fiets,” zei Geeske. „Ik rijd overal heen waar ik denk dat er werk te vinden is, want hier in ons dorp kom ik nooit aan de slag. Voor meisjes is hier helemaal geen werk. Af en toe kan ik helpen bij de schoonmaak of bij de was. Dat zijn klusjes van een dag. Ik zou graag vast werk willen hebben, maar waar vind ik dat hier? Vorig jaar kon ik in dienst komen bij de reiniging. Ik moest bakken leggen in de vuilniswagen. Dat gaat tegenwoordig automatisch en is niet zo zwaar. Maar mijn ouders vonden het niet goed, het was geen werk voor meisjes, vonden ze!”

„Je had moeten leren voor onderwijzeres,” zei Hielke. „Of voor boekhoudster of telefoniste!”

„Ja of voor zangeres,” fantaseerde Sietse. „En treed je op voor de televisie, word je een filmster en verdien je veel geld.”

„Veel geld is wel mooi,” lachte Geeske, „maar ik ben al tevreden met een goede boterham.”

Veldwachter Zwart kwam binnen. „Zo, Geeske, was je fiets stuk?” vroeg hij. „Het is wel een oud beestje, hè?”

„Ik kan geen nieuwe kopen, meneer Zwart. Weet u geen baantje voor me waardoor ik iets kan verdienen?”

„Vraag het aan Gerben,” gaf Zwart als raad. „Hij weet weleens wat te versieren. Misschien kun je helpen op de boerderij.”

„Ja!” knikte Sietse. „De stallen schrobben, mest kruien, bussen spoelen, varkens voeren en dan moet je leren tractor rijden. Er is genoeg te doen!”

„Nee, Sietse,” zei Zwart. „Dat is geen werk voor een vrouw. Hoewel er boerinnen zijn die veel van dat werk doen. Maar, Geeske, je moet de moed niet laten zakken. Er komt vast een dag dat er ook werk voor jou is!” Zwart ging Klinkhamer vragen om een nieuwe tuinhark.

Toen Geeske dat zag, bood ze aan de tuin op te knappen. Maar dat werk deed Zwart liever zelf. Geeske keek hem na toen hij met de hark naar huis ging en mopperde: „De mensen doen alles zelf en zo krijg ik geen werk.”

„Wel, Geeske,” beloofde Hielke, „wij zullen voor je kijken waar werk is.”

„Als dat zou kunnen, dan heel graag!” riep Geeske. „Nog wel bedankt voor de fiets en tot ziens!”

„Jij bent ook een mooie!” mopperde Sietse. „Hoe moeten wij Geeske aan werk helpen?”

„We gaan naar Gerben,” legde Hielke uit. „Zwart raadde Geeske aan hem om werk te vragen. Misschien kan ze een baantje krijgen in de meubelzaak van meneer Loots.”

Gerben was namelijk getrouwd met Chantel, de dochter van meneer Loots, die eigenaar is van een groot meubelbedrijf.

„Het is nog de vraag of we Geeske daarmee kunnen helpen,” vroeg Sietse zich af. „Maar ik wil wel even bij Gerben gaan

kijken hoe de ertsgrond eruitziet. Die gaan we dan smelten en maken er kanonskogels van. We schieten ze de lucht in met een pijp die aan één kant is dichtgelast en vullen hem met luciferskoppen. We leggen de kogel erop, steken de brand erin en de kogel vliegt de lucht in.”

„Ja, ja,” lachte Hielke. „En zo schieten we een vliegtuig naar beneden. Kom, praatjesmaker, we gaan varen.”

Ze stapten in de Kameleon en voeren het meer op, in de richting van de Woudaap. Dat was een grote molen die overtollig water uit de polder in het meer kon malen.

In de molen woonde de familie Dijkstra, bestaande uit vader, moeder en zoon Kees. Dijkstra was een opvliegende man, hij werd gauw kwaad, maar dat duurde nooit lang. Kees was een vriend van Hielke en Sietse. Hij zat bij het raam te lezen toen de Kameleon voorbijvoer.

„Hij ziet ons niet, dus varen we maar door,” vond Sietse en de Kameleon vervolgde haar tocht langs het clubhuis van de studenten en bereikte weldra de boerderij van Jellema.

De Kameleon legde aan bij het steigertje waar ook de praam van Jellema lag. De jongens gingen de dijk over naar het grote erf. Ze liepen langs het mooie huis van Gerben en de wagenloods naar de boerderij. Achter de schuur troffen ze Gerben, die over het weiland stond te kijken naar het grazende vee.

„Hallo, Gerben,” begroette Hielke hem. „Hoe is het met het ijzererts? Zit er veel in de grond?”

„Wel nee, jongens. Er is helemaal geen erts. Wel lag er een

grote kei en daarop heb ik mijn schop stukgestoken. En het smelten van erts moet ik jullie afraden, want ik heb een man gekend die een emmer erts witgloeiend op de kachel smolt. Hij droeg vervolgens de emmer naar buiten om het zaakje te laten afkoelen. Onderwijl ging hij in huis een kopje koffie drinken. Hij zag niet dat het begon te regenen, totdat plotseling met een luide knal de zijmuur uit zijn huis werd gerukt. Het regenwater veroorzaakte een hevige reactie in het kokende erts, waardoor de emmer ontplofte. Dus, vrienden, begin maar nooit aan een ertssmelterij, want dan loop je het risico van een ernstige ontploffing!”

„Juist,” begreep Hielke. „Het is dus maar goed dat er geen erts in de grond zit. Het zou ook jammer zijn als er in dat mooie vlakke land werd gegraven.”

„Het is lang niet zo vlak als je denkt,” zei Gerben. „Wanneer ik er met de tractor over rijd, rol ik bijna van mijn plaats door het hobbelen en stommelen dat de trekker doet.”

„Dan moet je op luchtbanden gaan rijden,” raadde Sietse aan. „Dat kan niet, Sietse, want dan draaien de wielen dol, de banden glijden uit op het gras. Maar zoals het nu gaat, rammelt in mijn lichaam alles los. Ik heb al wandelende nieren!”

„Ha, ha,” lachte Hielke, „wandelende nieren, dat is natuurlijk onzin.”

„Nee, nee, vriend. De dokter heeft me onderzocht en hij ontdekte dat mijn nieren verschuiven! Jij moet kalm aan doen, zei hij. Zo ga je de vernieling in. Dus wil ik een

oplossing zoeken om niet langer op zo'n stommelende tractor te hoeven zitten. Verleden week reed ik hier in dit weiland en wat zag ik? Halverwege het veld wandelden mijn nieren me voorbij. Ik er natuurlijk meteen achteraan. Ik gaf de motor vol gas, want de nieren wandelden aardig snel. Zo naderden we de sloot achter het weiland. Daar bleven de nieren staan, want ze kunnen wel wandelen, maar niet springen! Ik heb ze opgeraapt en onder mijn hemd gestopt. Nu zitten ze weer op hun plaats en hoop ik er niet weer last mee te krijgen. Het beste zou zijn als de tractor automatisch kon worden bestuurd. Dan kon ik vanuit mijn luie stoel met een schakelkastje de hele besturing regelen. Net zoals bij speelgoedautootjes!”

„Ha!” riep Sietse. „En dan val jij in je luie stoel in slaap en rolt de tractor onbestuurbaar verder en ploegt het hele veld om!”

„Wel nee, want ik laat er een zogenaamde dodemansknoop op maken. Die gebruiken de bestuurders van elektrische treinen ook. De knop zit op de vloer en de bestuurder zet er een voet op. Zodra hij onwel wordt, glijdt zijn voet van de knop en stopt de hele machinerie uit zichzelf.”

„Jij wordt dus treinbestuurder op een tractor?” begreep Hielke.

„Nou ja, een mens fantaseert weleens wat, nietwaar? Tenslotte is het de fantasie die allerlei dingen schept waarvan de mensen profijt kunnen hebben.”

„Dat is waar,” stemde Hielke in. „En kun jij ook fantaseren hoe Geeske Volkertsma werk kan krijgen?”

„Geeske Volkertsma?” vroeg Gerben. „Waarom moet ze werk hebben?”

„Wel,” zei Hielke, „de meisjes in ons dorp kunnen hier nergens werk krijgen. Geeske klaagde erover toen we haar fiets repareerden. En toen zei veldwachter Zwart: ga aan Gerben vragen om werk, hij geeft gewoonlijk wel goede raad!”

„Dat is helemaal grijs!” riep Gerben verontwaardigd. „Zwart moet niet denken dat ik een bemiddelingsbureau heb. Laat hij zelf maar iets voor onze jeugd doen. Hij moet de meisjes opleiden tot politieagentes, dan kunnen ze in alle grote steden solliciteren. Of misschien kunnen ze een zanggroepje vormen, daarmee valt goed te verdienen! Kijk maar naar de groepen op de televisie. Maar waar zou ik me druk om maken? Ik heb al genoeg aan mijn hoofd met het besturen van de boerderij.”

„En van de tractor!” vulde Sietse lachend aan.

„Juist, vriend, zo is het. Ik moet alle dagen mijn hersens pijnigen om mijn zaken goed te laten draaien.”

„Maar jij bent wel een kapitalist met een dure auto,” merkte Sietse op en hij haastte zich eraan toe te voegen: „Dat zei die vertegenwoordiger vanmorgen in de smederij!”

„Vertegenwoordigers zijn smoesjesverkopers. Er kwam er hier eens eentje op de boerderij, die prachtige wollen vloerkleden wilde verkopen. Het was alleen geen wol, maar doodgewoon katoen. Dat merk je meteen als je je neus erin drukt. Wol kriebelt, katoen niet.”

„Jij weet veel, Gerben,” vond Hielke. „Maar hoe je onze

dorpsmeisjes aan werk kunt helpen, weet je niet!"

„Ga maar naar de burgemeester!" riep Gerben. „Hij moet voor de burgers zorgen. Daar wordt hij voor betaald. Maar ik mag alleen maar belasting betalen. En hoepel nu op, zeurderige vertegenwoordigers van werkloze meisjes! Bemoei je niet met zaken waarmee jullie niets te maken hebben En nu weg wezen. Ik moet gaan melken!"

Hielke en Sietse gingen in de Kameleon en voeren terug. „Daar zijn we niet veel wijzer van geworden," merkte Hielke op. „Nee," zei Sietse. „En ijzererts is er ook niet!"

Ze naderden de Woudaap waar Kees stond te kijken. De Kameleon legde aan en Hielke en Sietse gingen bij Kees in het gras zitten. „Hoe is het, Kees?" vroeg Hielke. „Heb jij enig idee hoe we de meisjes in ons dorp aan werk kunnen helpen?"

„Natuurlijk niet," riep Kees. „Ik heb geen verstand van vrouwenzaken. Ze kunnen wel met stoffer en blik de straten schoon vegen. Dat is geen zwaar werk en dan hebben ze voorlopig genoeg te doen."

Er naderden twee heren, die bij de jongens van hun fiets stapten. „Hallo, vrienden. Wat is de naam van de molenaar?" „Dat is mijn vader!" antwoordde Kees. „Hij heet Dijkstra en de molen heet de Woudaap."

„Hoe oud is de molen?"

„Die is van 1875."

„Hoe weet je dat?"

„Het staat boven op de rand van de kap."

„Aha, ik zie het. De molen is dus al ruim een eeuw oud? En is het hout nog gaaf?”

„Gaaf?” vroeg Kees verwonderd. De mensen konden soms gekke vragen stellen.

„Ja, jongeman, ik bedoel, is het hout niet vermolmd of rot?”

„Verrot? Ja, dat wel! Mijn moeder zakt geregeld door de vloer. Ze zit meer onder de molen dan erin!”

Hielke en Sietse lachten luid om die onzin, maar de heren voelden zich beledigd. Ze liepen naar de deur van de Woudaap en belden aan. Dijkstra deed open en vroeg wat de heren wensten.

„Wij zijn van Monumentenzorg, Dijkstra. Wij controleren alle monumenten die onze provincie rijk is. De Woudaap hoort daar ook bij. Uw zoon vertelde dat de vloeren rot zijn en dat er geregeld iemand doorzakt.”

„Hij is gek!” riep Dijkstra. „Het hout is klokgaaf. Is allemaal Amerikaans grenen! Aan Kees moet u niets vragen, die geeft altijd onzinnige antwoorden. Maar komt u binnen!”

De heren gingen met Dijkstra de molen bekijken.

„Hebben jullie het gehoord?” zei Kees. „Aan mij moeten jullie geen vragen stellen. Ik geef toch maar onzinnige antwoorden!”

„Het is jammer,” vond Hielke. „Als je toevallig eens een idee hebt, zeg het ons dan.”

„Ik zal mijn best doen,” beloofde Kees en met die belofte werd er afscheid genomen.

Hielke en Sietse voeren naar huis, want het werd tijd voor de

koffietafel. Voor Geeske Volkertsma konden ze nog geen werk vinden, maar voor een stevige boterham waren onze vrienden altijd te vinden!

HOOFDSTUK 2 - Kidnapping

De familie Klinkhamer zat gezellig rond de tafel toen ze werden gestoord door iemand die bij de achterdeur luid „Volluk!” riep.

Moeder ging kijken en kwam terug, gevolgd door de brugwachter.

„Goedenavond,” groette hij. „Neem me niet kwalijk dat ik stoer, maar er is iets met de koeien van Jellema aan de hand. Ik zag door de kijker hoe ze holden en wilde sprongen maakten. Ze lopen in het land voorbij de stenen brug. Misschien kunnen de jongens daar even gaan kijken en desnoods Jellema waarschuwen?”

„Wel ja,” zei Klinkhamer „dat willen mijn zoons met alle plezier doen. Varen jullie er meteen even heen, jongens?” Hielke en Sietse, die altijd belust waren op een avontuurtje, holden meteen naar het boothuis en een paar minuten later voeren ze reeds met de Kameleon over het meer in de richting van de brug die over de poldervaart lag. De jongens tuurden naar de plaats die de brugwachter had aangegeven.

„Ik zie nog niets,” zei Sietse.

„Er fietst iemand over de brug,” wees Hielke. „Als ik me niet vergis, is het Gerben.”

„Ja, hij is het,” bevestigde Sietse. „Iemand heeft hem dus gewaarschuwd.”

De Kameleon voer op volle snelheid naar de plek waar Gerben zojuist achter de polderdijk was verdwenen.

„Misschien moeten we hem helpen om een hond of iets dergelijks te verjagen,” dacht Hielke.

De Kameleon naderde snel haar doel en legde aan.

De jongens sprongen aan wal en holden tegen de dijk op.

Daar ontdekten ze een auto waaruit drie mannen kwamen, die naar het weiland liepen.

De fiets van Gerben stond tegen het hek en hijzelf liep naar een koe, die met haar kop naar beneden wilde sprongen maakte. Loeiend liep de hele kudde eromheen. Vol verontwaardiging ontdekte Gerben hoe een touw om de linkerpoot van de koe was gebonden en vervolgens rond de horens. Daardoor werd het arme dier gedwongen haar kop naar beneden te buigen.

Met woeste sprongen probeerde de koe zich van het touw te bevrijden. Gerben kwam haar gauw helpen en maakte het touw los. Verwonderd keek hij toen naar de drie mannen die op hem afkwamen. Instinctmatig voelde Gerben dat het drietal niet veel goeds van plan was.

Hielke en Sietse, die vanaf de dijk stonden te kijken, vonden de houding van de mannen nogal dreigend.

Sietse zei: „Ik haal een bougie uit de auto!” Hij holde naar de Kameleon en kwam terug met een bougiesleutel.

Hielke opende de motorkap. Sietse schroefde gauw een bougie los en stak hem in zijn zak.

Gerben riep intussen op een speciale manier: „Koei-koei,

koei- koei,” met het gevolg dat de hele kudde zich rond hem verzamelde. Daardoor konden de mannen hem niet bereiken, want die logge beesten gingen geen stap opzij. Een van de koeien keerde zich naar de indringers en kwam met de kop omlaag op hen af om een forse stoot met de horens uit te delen.

Zoiets hadden de heren niet verwacht. Ze aarzelden en toen meer koeien dreigend op hen afkwamen, kozen ze het hazepad.

„Weg wezen, Sietse!” riep Hielke.

Onze vrienden renden naar de Kameleon en voeren een tiental meters van de wal af. Daar bleven ze kijken naar wat er verder ging gebeuren.

De mannen holden naar hun auto en sprongen erin. Ze wilden snel weggrijden, maar de motor wilde niet starten. De chauffeur zag de fiets van Gerben staan en probeerde erop vandoor te gaan. Het rijwiel stond echter op slot en de heren moesten iets anders bedenken om snel te kunnen vluchten.

Sietse liet de claxon van de Kameleon luid klinken, want in de verte zag hij de politieboot varen.

De brigadier keek door de kijker en ontdekte de Kameleon waarin Hielke en Sietse wild stonden te zwaaien ten teken dat ze hulp nodig hadden.

Het drietal bij de auto zag de politieboot ook naderen, waarop de heren hardlopend langs de dijk in de richting van Jonkersveen gingen.

De brigadier zag het. Hij nam zijn telefoon en belde de politie in het dorp. Hij verzocht om aanhouding van drie mannen die langs de polderdijk naderden.

De politieboot achtervolgde het drietal, terwijl de brigadier hen sommeerde te stoppen.

De mannen begonnen echter sneller te lopen. In het dorp konden ze wellicht een auto krijgen om ermee vandoor te gaan.

Intussen kwam Gerben uit het weiland en hij zag de jongens in de Kameleon zitten.

„Hallo, Gerben,” riep Sietse. „We zijn gekomen om je te helpen. We hebben een bougie uit de auto geschroefd en nu moeten de bandieten lopen.”

„Wat wilden die kerels?” vroeg Hielke.

„Ik geloof dat ze me wilden overvallen,” zei Gerben.

„Gelukkig kwamen de koeien te hulp en kregen de heren geen kans om me te grijpen. Maar wat precies hun bedoeling was, is me niet duidelijk.”

„Ze wilden jou kidnappen?” dacht Sietse. „Laten we even in de auto kijken. Misschien vinden we aanwijzingen waaruit kan blijken wat de bende van plan was.”

Op de achterbank van de auto lagen stukken touw en een blikken bus.

„Met dat touw moest je worden gebonden, Gerben,” veronderstelde Hielke. „En wat zit er in die bus?” Hij trok het deksel eraf en wendde zijn hoofd af. „Bah!” riep hij. „Dat stinkt!” Hij deed het deksel gauw weer dicht.

„Hm,” bromde Gerben. „In die bus zit een doek, gedrenkt in ether! Daarmee kun je iemand bedwelmen! De heren waren schijnbaar van plan me te ontvoeren. Dat begrijp ik niet!”

„Ik wel!” riep Sietse. „Dan had er losgeld moeten worden betaald om jou weer vrij te krijgen!”

„Ze zijn niet goed wijs,” vond Gerben. „Wie wil er voor zo’n gewone boer als mijn persoon een hoog losgeld betalen?”

„Je vrouw Chantel zou zeker willen betalen,” wist Hielke. „En ik zou ook de hele spaarpot willen geven om je weer vrij te krijgen!”

„Zo is het,” knikte Sietse. „Want we willen jou niet missen!”

„Jullie zijn beste kameraden,” prees Gerben. „En wat gaan we nu doen?”

„Je kunt met ons meevaren naar Jonkersveen,” stelde Hielke voor. „Dan gaan we kijken hoe het met die drie mannen afloopt.”

„Dat is best,” vond Gerben. „Dan kan ik de politie alle inlichtingen geven. Ik hoop dat die mannen worden gepakt, want hun plannen waren meer dan slecht.”

Ze voeren in de Kameleon snel naar de ingang van het kanaal. Daar zagen ze de politieboot bij het dorp Jonkersveen liggen en Sietse stuurde de Kameleon ernaast.

Gerben ging aan wal en beduidde de jongens dat ze in de boot moesten blijven wachten. Dit uit voorzorg als er een dief wilde vluchten. Gerben liep enige meters in de richting van de hoofdstraat en zag hoe de politie de boeven reeds had geboeid. Hij wenkte de tweeling om ook te komen kijken.

„Ha,” riep Hielke, „de mannen zijn al gepakt. Kom, we gaan de brigadier vertellen wat er in de auto ligt.”

De politie sloot de verdachten in een cel bij het gemeentehuis, waarna de brigadier naar Gerben liep.

„Dag, meneer Zonderland, bent u overvallen? Heeft u ook iets opgelopen?”

„Geen schrammetje, brigadier. De koeien hebben de boosdoeners verjaagd. Maar wat ze precies van plan waren, is me nog een raadsel. Hun auto staat bij het weiland, misschien kunt u daar enige aanwijzingen vinden omtrent de bedoelingen van de heren.”

„We gaan even kijken,” besloot de brigadier en de politieboot voer naar het meer, gevolgd door de Kameleon. Weldra kwamen de snel varende boten bij de polderdijk, waar de auto stond. Met z’n allen gingen ze de wagen bekijken.

Het zien van de touwen en de bus met een in ether gedrenkte doek deed de brigadier opmerken: „Het is duidelijk de bedoeling geweest iemand te boeien en te bedwelmen. Die persoon moest worden ontvoerd om een losgeld te kunnen eisen. En die persoon was u, meneer Zonderland!”

„Maar dat is toch belachelijk!” riep Gerben. „Als ze nu ook al beginnen met het gijzelen van een gewone boer, waar gaan we dan naar toe? Dan is niemand meer veilig en kan iedereen worden gekidnapt.”

„U vergeet dat u een welgesteld man bent,” zei de brigadier.

„Uw schoonvader zou een flinke som losgeld kunnen betalen. En het gaat die mannen uitsluitend om geld.”

„Drommels, dan mag ik wel een revolver kopen,” vond Gerben.

„Daar moet u dan wel vergunning voor vragen. Maar ik denk dat u wel toestemming krijgt, gezien het feit wat hier is gebeurd.” Sietse schroefde de bougie in de auto en de motor kon weer draaien. Een agent ging achter het stuur zitten en reed de wagen naar Jonkersveen.

„Wel, meneer Zonderland, u zult er nog wel meer van horen. We komen nog op bezoek voor uw handtekening onder het proces-verbaal. We gaan nu de overvallers een verhoor afnemen. Tot ziens.” De politieboot vertrok en Gerben nam zijn fiets, die hij in de Kameleon legde. Hij voer met de jongens mee naar huis.

„Ga je echt een revolver kopen?” vroeg Hielke.

„Daar moet ik nog eens over denken, want als je iemand per ongeluk doodschiet, word je schuldig verklaard en misschien veroordeeld voor moord. Dus ik moet iets anders organiseren.”

„Weet je wat je moet doen?” raadde Sietse aan. „Je koopt kwaai politiehonden. Als die altijd met je meegaan, blijft iedereen wel van je af.”

„Wel nee,” meende Hielke. „Dan gaan ze de honden vergiftigen en ben je nog even ver!”

„Echte politiehonden kun je niet vergiftigen,” wist Gerben.

„Daarvoor worden ze streng opgeleid. Verdacht voedsel laten ze liggen en komen dan hun baas waarschuwen.”

Ze naderden de boerderij, waar Gerben aan wal ging.

„Nog wel bedankt voor jullie assistentie,” zei hij. „Tot ziens!” „Tot ziens, Gerben!” riepen onze vrienden en ze voeren naar huis.

In de smederij stond veldwachter Zwart met vader te praten. „Aha, daar zijn de speurders terug!” riep Klinkhamer. „En, jongens, het had zeker niet veel te betekenen? Was er een loslopende hond tussen de koeien?”

„Het was niet best,” zei Sietse. „Er waren drie kerels die Gerben wilden kidnappen!”

Toen vertelde ons tweetal wat ze allemaal hadden beleefd. Klinkhamer en Zwart konden het bijna niet geloven.

„Dat wordt toch te gek!” vond de smid.

„Het is lang niet fraai,” stemde Zwart in. „Maar zoiets kun je tegenwoordig verwachten. Als iemand welgesteld is, loopt hij het risico van een diefstal, een roofoverval of zelfs een ontvoering. Gerben is nu gewaarschuwd en dat plan van hem om ter bescherming afgerichte politiehonden aan te schaffen, vind ik nog niet zo slecht.”

„Maar dan schieten ze de honden dood,” dacht Hielke.

„Een goed afgerichte hond schiet je niet gauw dood,” wist Zwart. „Die gaat wel zo wild heen en weer lopen dat hij niet te raken is. En onverwachts springt hij naar voren en grijpt zijn belager stevig tussen de tanden van zijn grote bek. Nou, dan kun je je beter maar overgeven, anders raak je nog zwaar gewond!”

„Oei, ik wilde dat wij zo’n hond hadden,” riep Sietse.

„Dank je de koekoek,” meende Klinkhamer. „Zo’n hond

kost duizenden guldens en is bovendien een dure kostganger. Maar ik kan met de voorhamer wel enige boosdoeners van mijn lijf houden!”

„Dan mag u de voorhamer ’s nachts wel mee naar bed nemen,” vond Hielke.

„Ik hang hem aan een gordel rond mijn middel,” zei Klinkhamer. „Dan ben ik altijd klaar om van me af te meppen.”

Zwart schudde zijn hoofd. „Het is wel droevig dat de wereld zo onveilig wordt. Ik zal voortaan de boerderij van Gerben extra in de gaten houden. Je weet nooit of er nog meer overvallers komen. En ik zal ook extra op de smederij letten, want als iemand de voorhamer roofst, zit u zonder wapen, Klinkhamer.” En met dat grapje verliet Zwart de smederij.

Een paar weken later liepen er op het erf van Jellema drie grote Duitse herdershonden rond.

Jaap, de krantenbezorger, kwam dit nieuwtje in de smederij vertellen. „Ik schrok me een orgel,” zei hij. „Toen ik de krant bracht, werd ik plotseling omringd door drie grote joekels van honden. Ze keken me aan met heel grote, heldere ogen en het leek wel of ze zouden gaan praten. Maar ze gaven geen kik en bleven me maar aanstaren. Ik begon sussend tegen ze te praten en probeerde van het erf af te gaan. Nauwelijks had ik een voet verzet of ze gromden en lieten hun tanden zien.

Wel, Klinkhamer, ik verzeker u dat ik een moment doodsbang was. Die grote dieren hadden me wel kunnen

verscheuren. Gelukkig kon ik op de deurbel drukken en kwam Gerben opendoen. Hij zag in één oogopslag wat er aan de hand was en zei: „Blijf kalm. Ze doen je niets als je je rustig gedraagt.” En tegen de honden riep hij: „Het is goed volk, jongens.” Daarna moest ik met de honden kennismaken!” „Kennismaken?” vroeg Sietse. „Moest u zich dan voorstellen en uw naam noemen?”

„Ik moest de honden bij hun naam noemen en over de rug strelen. Daarbij werd ik door de dieren grondig besnuffeld. Daardoor herkennen ze mij in het vervolg. Gerben zegt dat ik zonder angst de krant in de bus kan doen, maar ik zal wel voorzichtig zijn. Als zo’n hond je aankijkt met van die grote, brutale ogen, word je al bang.”

„Hoe heten de honden?” vroeg Hielke.

„Tilly, Fien en Sjoek,” wist Jaap. „Ik zal die namen goed onthouden, want daar luisteren die honden scherp naar.”

„Ik zal ze ook onthouden,” zei Sietse en hij schreef de namen in het kladblok dat op de werkbank lag.

Er kwam een jongende smederij binnen. Hij heette Louw Vrolijk en was een vriend van Hielke en Sietse.

„Hallo, Louw, ga je mee naar Tilly, Fien en Sjoek?” vroeg Sietse.

„Krijgen we dan koek?” rymde Louw.

„Nee, een scheur in je broek!” lachte Hielke en ze vertelden van de drie joekels van honden die Gerben had gekocht. Louw was meteen bereid om mee te gaan naar de boerderij van Jellema.

Ze voeren met de Kameleon het meer op. Bij de Woudaap legden ze aan en daar kwam Kees ook aan boord.

„Gaan we even bij Gerben kijken?” vroeg Kees. „Hij heeft grote waakhonden gekocht.”

„Juist,” knikte Sietse. „We gaan op bezoek bij Tilly, Fien en Sjoek.”

„Die ken ik niet,” zei Kees.

„Wel jò, zo heten de drie honden. Als je hun namen niet weet te noemen, grijpen ze je met hun grote tanden en word je klaargemaakt voor het ziekenhuis!”

„Je praat mij niet bang. Maar ik zal goed uitkijken, want een hond is een hond. Als ze zenuwachtig worden, bijten ze zomaar raak!”

„Dan bijt ik terug,” beweerde Sietse en hij liet de Kameleon snel verder varen.

Weldra legden ze bij de boerderij aan, waarna ze vol spanning het erf opliepen. Daar werden ze begroet door Kara, de hond van Chantel, die de jongens goed kende.

„Ha, Kara, blijf je bij ons?” vroeg Sietse. „Jij moet ons beschermen.”

Hielke knuffelde de hond en streelde haar ruige vacht. Met Kara tussen zich in liepen de jongens naar de boerderij. Plotseling verscheen de kop van een hond om de hoek van de schuur.

„Ah, o!” gilte Kees van schrik en hij wilde ervandoor gaan, maar Hielke hield hem tegen. „Laat me los!” gilte Kees en hij worstelde om vrij te komen. Daardoor zag hij niet hoe een

andere grote hond naar hem toekwam en dus schrok hij zoveel te meer toen het dier hem besnuffelde. Verstijfd van schrik verroerde Kees zich niet.

Even later kwam Gerben aanlopen. „Goed gedaan, Kees,” vond hij. „Je moet niets doen en je gewoon laten besnuffelen, dan gebeurt er niets en word je goede maatjes met de honden.”

„Ja, ja,” stotterde Kees. „En kan ik hem nu aaien?”

„Jawel, maar niet over haar kop. Dat vinden ze vervelend. Alleen over haar nek en rug mag je haar strelen. Dat vinden de honden prettig.”

„Ah, o!” gilte Kees van schrik. (blz. 34)

Drie prachtige herdershonden stonden naast Gerben en bekeken de jongens nieuwsgierig, terwijl die bewonderend naar de fraaie honden keken.

„Wie is Tilly?” vroeg Sietse.

„Hoe weet jij die naam?” vroeg Gerben.

„Van Jaap, de krantenbezorger.”

„Drommels, maar dat is niet goed!” riep Gerben. „Niet iedereen mag de namen weten, want dan worden het allemansvriendjes. Dus vertel het niet verder. Ik heb een veldwachter gekend, die ook een gedresseerde Duitse herder had. Die agent werd door het gemeentebestuur van het dorp Ruimteoord gevraagd met de hond autodieven te arresteren. De ruimte in Ruimteoord werd voor een groot deel ingenomen door geparkeerde auto's. Wanneer iemand per ongeluk het contactsleuteltje in de auto liet zitten, was de volgende morgen de wagen gestolen. Daarom controleerde de politie iedere dag alle auto's en als er een contactsleuteltje in het dashboard stak, werd het meegenomen en kreeg de eigenaar een proces-verbaal. Af en toe kwam de politie te laat en had een dief de wagen reeds meegenomen. Daarom werd er besloten een politiehond in te schakelen en werd veldwachter Dubbelboer met zijn hond Hektor in Ruimteoord gestationeerd. Nog diezelfde avond kon een dief worden gepakt. Terwijl Dubbelboer met zijn hond langs de auto's liep, begon Hektor hard te hollen en greep een man

die juist het portier van een dure wagen had opengebroken. De hond greep hem bij een arm en trok hem bij de auto vandaan. De man riep: „Koest, Hektor, goed volk, Hektor.” De man bleek de naam van de hond te kennen, waarop Hektor hem aarzelend losliet. De dief wilde ervandoor gaan, maar daar kwam Dubbelboer en die riep: „Grijp vast, Hektor! Laat niet los.” De hond greep opnieuw de autokraker bij een arm, waarop de man in paniek naar de hond trapte. Toen werd Hektor reuze kwaad. Hij sprong tegen de dief op en griste in één hap alle haren van zijn hoofd!”

„Dat kan nooit,” wist Sietse. „Zo’n grote bek heeft een hond niet!”

„Wel nee,” kwam Hielke hem te hulp. „Die hond had minstens de bek van een leeuw moeten hebben om in één hap alle haren van de man zijn hoofd te kunnen rukken!”

„De Klinkhamertjes weten het weer beter!” spotte Gerben.

„Maar ze vergeten dat die man een pruik droeg. De hond rukte de pruik af en zo kwam de ware identiteit van de kraker aan het licht. Hij bleek een lang gezochte misdadiger te zijn, die in hetzelfde dorp woonde, waar agent Dubbelboer in dienst was. Daar was hij de naam van de hond te weten gekomen en bijna was het hem gelukt te ontsnappen door die naam te noemen. Dus, jongens, denk erom, geen namen noemen, anders geef ik het bevel jullie te pakken en dan durven jullie hier nooit meer te komen.”

„Echt waar, Gerben?” vroeg Kees. „Ik zal niemand de namen vertellen.”

„Ik ben niet bang!” pochte Sietse en hij riep: „Tilly, Tilly!” Een van de honden sprong tegen Sietse op en hij legde de voorpoten op zijn schouders. Daar schrok onze vriend danig van en hij had de grootste moeite te blijven staan. De hond was heel vriendelijk en gaf een likje over zijn kin. Opgelucht greep Sietse de hond om haar nek en knuffelde haar zoals hij het ook vaak met Kara deed.

„Tja,” zei Gerben,-„als jullie zo met mijn honden omgaan, kan ik ze wel weg doen, want zo worden het zeker allemansvrienden!”

Nauwelijks had hij dat gezegd of de honden holden naar een man in een lange zwarte jas.

De man schrok zichtbaar en rolde bijna over de grond toen hij van zijn fiets stapte. Het was de dominee die op bezoek kwam.

De drie honden stonden rond hem en Gerben riep gebiedend:

„Af!”

Gehoorzaam gingen de honden liggen, maar ze bleven opletend naar de dominee kijken.

„Ze doen u niets, dominee,” verontschuldigde Gerben zich. „Ze waarschuwen alleen maar dat niemand hier ongevraagd op het erf mag komen.”

„Wel, meneer Zonderland, u bent er wel in geslaagd om voor uw veiligheid te zorgen. Het zijn prachtige dieren!”

„En ook heel slim,” vond Gerben. „Ik kan ze alles laten doen. Maar het vioolspelen kan ik ze niet leren. Ze janken harder

dan de viool!”

De jongens lachten en de dominee lachte met hen mee.

„Als u hier vaker op bezoek komt, kunt u rustig naar mijn huis gaan,” zei Gerben. „De honden kennen u nu en weten dat u ongevaarlijk bent. Dat vergeten ze niet!”

„Ik hoop dat het waar is,” aarzelde de dominee. Hij stalde zijn fiets en ging naar Chantel, die in de deuropening stond te kijken.

Sietse begon wilde sprongen te maken en holde het erf op. Ogenblikkelijk werd hij door de honden achtervolgd en door ze ingesloten. Maar in plaats van Sietse te grijpen, begonnen ze met hem te stoeien. Ze deden schijnaanvallen en holden telkens rakelings langs hem. Sietse was helemaal niet bang en lachte luid. Hij ging op de grond zitten en de honden gingen liggen.

„Jij durft wel,” riep Gerben. „Ze hadden je best kunnen bijten!”

„Wel nee, het zijn lieve dieren,” vond Sietse. „Ze willen graag spelen.”

„Dat is waar,” stemde Gerben in. „Honden spelen graag. Voetballen vinden ze geweldig! Een man in Ruimteoord liet twee kleine voetbalschoenen maken voor zijn hond. De schoenen pasten precies, maar hij kon er niet hard mee schieten. Wel kon hij reuze snel met de bal over het veld hollen en passeerde moeiteloos alle tegenstanders. Het jaar dat Geert, zo heette de hond, meedeed aan de competitie werd de club van Ruimteoord kampioen. Maar toen heeft de

voetbalbond het verboden om honden als spelers te gebruiken. Een speler moet twee benen hebben en een hond heeft er niet een.”

„Een hond heeft er wel vier!” riep Kees uit.

„Hij heeft geen benen, maar poten,” verbeterde Gerben. Hij wees naar de dijk. „Daar loopt iemand die hulp nodig heeft.” Op de weg langs het meer liep Geeske Volkertsma met haar kapotte fiets. Zij moest de fiets dragen, want het achterwiel was in elkaar gezakt.

„Dat had ik al verwacht,” knikte Sietse. „De spaken zijn helemaal verroest.”

„Hallo, Geeske, we komen je helpen,” riep Hielke. De jongens namen afscheid van Gerben en de honden en holden naar Geeske.

Daar kregen ze het volgende van haar te horen: „Er kamperen daarginds drie jongens. Ze hebben mijn fiets vernield door op de bagagedrager te gaan zitten. Dat kon het oude wiel niet dragen en het zakte in elkaar.”

„Kom maar aan boord,” nodigde Sietse haar uit. „We zullen kijken wat we kunnen doen. Laat je fiets maar even liggen, die halen we straks wel.”

„Wat ben je van plan?” vroeg Hielke.

„We gaan schadevergoeding vragen!” Sietse startte de motor en met z’n allen voeren ze naar een boot die bij de betonnen brug lag.

Drie jongemannen zaten in het gras te kijken hoe Sietse de Kameleon naast hun boot aanlegde.

„Dat is de Kameleon!” riep er eentje. „Komen jullie een wedstrijd houden met onze boot?”

„Ja! Om vijftig gulden voor de winnaar!” ging Sietse erop in. „Jullie hebben de fiets van haar vernield en de reparatie kost minstens vijftig gulden. Dat zullen jullie moeten betalen, anders roepen we de politie!” Hij wees naar het eiland waar de politieboot lag. Het leek wel of de brigadier door een kijker naar onze vrienden stond te turen.

Dat zagen de drie jongemannen ook en een van hen zei: „Vijftig gulden is wel wat veel voor zo’n oud vehikel. Als wij ieder tien gulden geven, is het dan goed?”

„Jawel!” riep Geeske verheugd en ze nam dertig gulden in ontvangst.

De Kameleon ging terug en legde bij de boerderij van Jellema aan, waar de fiets van Geeske nog in de berm lag. Gerben stond op de dijk te kijken en Kees vertelde: „Geeske vervoerde drie jongens op haar oude fiets en verdiende daarmee dertig gulden.”

„Maar het is veel te weinig,” riep Sietse. „Geeske moet minstens vijftig gulden meer hebben om haar fiets weer te laten repareren. Kun je haar niet wat lenen, Gerben? Jij bent toch rijk genoeg?”

Gerben schudde lachend zijn hoofd. „Jij bent een mooie! Hoe weet jij dat ik rijk ben? De belasting zorgt er wel voor dat ik niet rijk word.”

„Ik wil wel voor het geld werken,” bood Geeske aan. „Zegt u maar wat ik moet doen. Ik pak van alles aan. Ik wil wel in de

grond spitten of mest kruien of wat dan ook!”

Gerben keek haar verbaasd aan, dat meisje moest toch wel erg om werk verlegen zitten als ze zelfs smerige en zware karweitjes wilde doen. „Kom maar mee naar mijn vrouw. Misschien heeft ze wel een paar dagen hulp nodig. Vast werk kan ik je helaas niet garanderen.”

Geeske verdween met Gerben in de bungalow en de jongens bleven op haar wachten.

Na een kwartiertje kwam Geeske terug en ze zei opgelucht: „Zo, jongens, ik ga een paar dagen mevrouw Zonderland helpen in het huishouden. Daarmee hoop ik genoeg te verdienen om mijn fiets te laten repareren. Kunnen jullie ervoor zorgen?”

„Dat komt in orde,” beloofde Hielke.

Ze brachten de fiets aan boord, waarna ze wegvoeren. Bij de Woudaap werd gestopt om Kees aan wal te laten gaan.

Zijn vader stond te kijken en vroeg: „Zijn jullie bij die grote honden van Gerben geweest? Doe daar wel voorzichtig mee, want die nerveuze dieren kunnen gemeen bijten.”

„Dat valt best mee,” pochte Kees. „Ze doen geen kwaad, maar je moet wel weten hoe je ermee moet omgaan.”

„En dat weet jij?” spotte Dijkstra.

„Natuurlijk,” knikte Kees. „Ik kan toch ook met u omgaan?”

Dat antwoord maakte Dijkstra kwaad en hij wilde Kees grijpen. Het gevolg was dat vader en zoon weer om het hardst rond de molen holden!

„Doen ze dat wel vaker?” vroeg Geeske verbaasd.

„Ze doen het dagelijks,” wist Sietse. „Zo trainen ze voor een marathon! Maar we blijven niet langer kijken, want daar word je duizelig van.”

De Kameleon voer verder en legde spoedig in het boothuis aan.

De jongens droegen de kapotte fiets naar de smederij, waar Klinkhamer verwonderd keek en vroeg wat onze vrienden nog aan die hoop oud roest dachten te kunnen repareren.

„Met nieuwe wielen en een goede ketting kan dit karretje nog jaren mee,” beweerden de jongens.

Dat kon onze smid niet tegenspreken. „Maar dat kost wel een paar centen,” waarschuwde hij.

„Geld speelt geen rol,” beweerde Sietse. „Geeske gaat bij Gerben een paar centen verdienen en kan dan alles betalen. Er zijn mensen die een goede kruiwagen moeten hebben om iets te bereiken, maar Geeske doet het met een goede fiets. Wij zullen zorgen dat ze er heel ver mee kan komen.”

HOOFDSTUK 3 - De brandstichters

Hielke en Sietse monteerden nieuwe wielen met nieuwe banden op de fiets en ook een nieuwe ketting. Zo was de fiets weer goed berijdbaar. Met een poetsmiddel werd het frame glimmend schoongemaakt en volgens Klinkhamer zag het geheel er „picobello” uit.

Geeske was reuze blij toen ze haar karretje terugkreeg en vroeg wat de kosten waren.

„Dat komt wel,” zei Klinkhamer. „Ik moet de rekening nog opmaken.”

Er was nog iemand met averij aan zijn fiets. Dijkstra kwam ermee in de smederij en klaagde dat het achterwiel slingerde. „Die fiets wordt te oud,” wist Sietse. „U mag wel een nieuwe kopen.”

„Kopen kost geld en dat heb ik op het ogenblik niet,” zuchtte Dijkstra. „Daar komt nog bij dat de vader van mijn vrouw is overleden en dat kost ook weer de nodige centen. Ik zal het nog een jaartje met deze fiets moeten doen.”

„We zetten er een nieuw wiel in,” besloot Klinkhamer. „Dan kunt u er nog jaren op rijden.”

Dat vond Dijkstra goed, maar het karwei moest wel voor morgenmiddag klaar zijn, want dan moest hij naar de begrafenis fietsen.

Hielke en Sietse beloofden de reparatie meteen te zullen

uitvoeren en Sietse merkte lachend op: „Wij zijn speciale wielvervangers!” Hij stelde voor uit alle oude fietsen die in een hoek van de werkplaats lagen, de wielen te slopen en te vervangen voor nieuwe. Met glanzende lak op de frames konden de fietsen dan als nieuw worden verkocht.

Maar dat wilde Klinkhamer niet. „We verkopen geen tweedehandse spullen,” zei hij. „Hier is alles eersteklas kwaliteit, daarvoor staat mijn zaak bekend en als we gaan knoeien, raken we onze goede naam kwijt.”

Dat vond Sietse onzin. Je kon er toch bij vertellen dat het tweedehands fietsen waren en dat ze daarom goedkoper waren. Er zouden genoeg kopers komen, die geen dure fiets konden betalen, maar die goed geholpen zouden zijn met een rijwiel waarvan de kwaliteit werd gewaarborgd door de meestersmid Klinkhamer.

„Jij moet niet te veel aan geld verdienen denken, Sietse,” vermaande Klinkhamer. „Een goede naam is kapitaal waard. Kwaliteit wint altijd!”

„Dat is een goede slagzin,” vond Hielke. „Die schilderen we op de muur.”

Maar dat vond vader niet goed. „Het geeft een rommelige indruk, al dat geklieder op de muren. Doe gewoon, dan doen jullie al gek genoeg!”

Hielke en Sietse gingen een nieuw wiel met stevige spaken in Dijkstra's fiets monteren. Daarmee kon onze molenaar de zwaarste vrachten vervoeren.

De volgende morgen kwam Dijkstra zijn fiets halen en hij

knikte goedkeurend. „Dat is een stevig wiel, jongens. Nu kan ik Kees best op de bagagedrager meenemen.” Daarop vroeg hij aan Hielke en Sietse: „Kunnen jullie vanmiddag een oogje in het zeil houden bij de Woudaap? Er lopen tegenwoordig zoveel raddraaiers rond dat je je huis extra moet bewaken.”

„Dat is waar,” beaamde Klinkhamer. „Er gaat vandaag de dag voor miljoenen de lucht in. Het stichten van brand lijken die nozems een heel gewone bezigheid te vinden. En de politie wordt er pas bij gehaald als de brand al is gesticht, want de boosdoeners werken altijd in het geniep. Ze kijken eerst of er niemand op hen let en als er geen toezicht is, slaan ze hun slag.”

„Het zijn stiekeme kerels en daar kun je lelijk de dupe van worden,” vond Dijkstra. „Daarom vraag ik de jongens of ze op de Woudaap willen letten.”

„Hoe laat moeten we er zijn?” vroeg Sietse.

„Wij vertrekken om één uur en komen om ongeveer vier uur terug. Kunnen jullie zolang wachten?” vroeg Dijkstra.

Hielke en Sietse beloofden bij de molen te komen waken.

Dijkstra kon met een gerust hart van huis gaan, hij wist dat de jongens betrouwbaar waren.

Dijkstra ging naar huis en Louw kwam de smederij binnen.

Hielke en Sietse vertelden hem wat ze die middag gingen

doen en Louw was meteen bereid met hen mee te gaan.

Zo voeren ze met z'n drieën om kwart voor een naar de

Woudaap. Sietse liet de motor in de kleine versnelling varen,

want zolang ze de familie Dijkstra niet zagen verschijnen,

hoefden onze oppassers geen haast te maken. De torenklok sloeg één uur toen ze de Woudaap naderden. Daar zagen onze vrienden Dijkstra met zijn vrouw en Kees uit de molen komen. Dijkstra stak een hand op naar de schippers in de Kameleon en haalde vervolgens twee rijwielen uit het schuurtje. Kees ging bij zijn vader achter op de fiets zitten en mevrouw Dijkstra volgde op haar eigen rijwiel. Dijkstra riep naar de jongens in de boot: „Om vier uur zijn we terug. Tot ziens!”

„Tot ziens!” antwoordden onze vrienden en Hielke wilde eraan toevoegen: Veel plezier, maar hij bedacht zich op tijd, want zoiets wens je iemand niet toe, die naar een begrafenis gaat.

Terwijl de familie Dijkstra naar het dorp fietste, legde de Kameleon bij de Woudaap aan.

Van de andere kant naderden drie fietsers over de dijk. Het waren jongelui van ongeveer achttien jaar, die veel belangstelling voor de Woudaap bleken te hebben. Ze hadden gezien dat de molenaar was vertrokken en dachten nu ongestoord bij de molen te kunnen rondneuzen.

„Kijk,” riep de ene, „als we op de omloop klimmen, kunnen we langs de wieken tot hoog in de top klauteren en daar hebben we een prachtig vergezicht.”

„Zo hoog durf ik niet,” zei een vriend.

„Maar ik wel!” riep de leider van het drietal en hij wilde in een pilaar klimmen, die ter ondersteuning onder de omloop stond.

„Hé!” riep Sietse vanuit de Kameleon. „Laat dat of wij roepen de politie!”

De jongens begonnen te lachen toen ze zagen wie hen toeriep.

Sietse liet de hoorn luid toeteren in de hoop dat de politieboot het geluid zou opvangen. Vervolgens schepte hij een emmertje vol water, waarmee hij naar de jongen liep, die in de pilaar wilde klimmen. De jongen liet de pilaar los en kwam op Sietse af. Die wierp de volle lading water over de indringer heen. Dat werd vechten.

Hielke en Louw kwamen te hulp en het werd een flinke knokpartij. We weten dat Hielke en Sietse enige judogrepen hadden geleerd en daar maakten de stevige Klinkhamertjes nu volop gebruik van.

Toen de boosdoeners aanvielen, werden ze vakkundig gevloerd, maar ze stonden vlug weer op en begonnen wild te boksen.

Een van hen haalde een fles uit zijn fietstas en wierp die stuk tegen de houten wand van de molen. Er zat benzine in, die een grote vlek op de wand achterliet. „Geef de lucifers even, Jaap!” riep de flessengooier, maar Sietse had Jaap drijfnaat gegoooid. Daardoor waren de lucifers doorweekt en wilden niet branden.

„Dus jullie zijn die smerige brandstichters!” schold Sietse en het gevecht begon opnieuw, totdat de boosdoeners hun messen trokken.

„Pas op!” gilte Louw. „Ze gaan steken!”

Dat bracht onze vrienden tot het inzicht dat het beter was ervandoor te gaan en ze holden in de richting van Jellema's boerderij. Hun achtervolgers bleven volhouden en probeerden onze vrienden te grijpen.

Hielke riep luid: „Tilly. Tilly!”

„Sjoek, Sjoek!” brulde Sietse.

Meteen klonk er geblaf en verschenen de drie honden van Gerben op de dijk. In een ommezien bereikten ze de vechtlustigen en grepen de aanvallers, die zich totaal verbluft overgaven. De honden beten in hun polsen, zodat ze de messen moesten laten vallen. Zodra de heren zich bewogen, knepen de honden hun bekken dicht en dat deed pijn! Daar kwam Gerben al aangelopen. „Wat gebeurt hier?” vroeg hij verbaasd.

„Deze lui wilden de Woudaap in brand steken,” riep Hielke.

„En ze bedreigden ons met messen!”

„Laat ons los!” riepen de boosdoeners. „We zullen ons beklagen bij de politie!”

„Dat doen wij wel,” antwoordde Sietse. „Ik ga kijken waar de politie is!”

„Als het lang duurt, bel ik Zwart,” voegde Gerben eraan toe. Sietse rende naar de Kameleon en voer snel het meer op, in de richting van het eiland. Hij voer eromheen, maar er was geen politie te bekennen.

Bij de ingang van het kanaal verscheen op dat moment gelukkig de grijze patrouilleboot. De Kameleon voer er vlug op af en Sietse vroeg de brigadier hem te volgen naar de

polderdijk waar drie onverlaten werden vastgehouden door politiehonden.

„Aha! De honden van Gerben?” begreep de brigadier. „We varen er meteen heen.”

Met de Kameleon voorop voeren de twee boten naar de plaats waar Gerben, Louw en Hielke stonden te wachten. Spoedig bereikten ze het drietal en deden de agenten de arrestanten de handboeien aan. Voordat ze dat konden doen, moest Gerben echter iedere hond een klopje op de rug geven en het commando „los!” roepen.

De boosdoeners begonnen luidkeels te beweren dat ze onschuldig waren, maar de brigadier luisterde er nauwelijks naar. Hij liet de drie jongens in de kajuit opsluiten en vroeg toen aan onze vrienden waarvoor dat edele stel moest worden geverbaliseerd. De jongens vertelden alles van het proberen op de omloop te klimmen tot het smijten van een fles benzine met de bedoeling brand te stichten. Dat laatste vond de brigadier een heel ernstig vergrijp.

Om alle bewijzen te verzamelen liepen ze naar de Woudaap. Daar was de grote benzinevlek op de wand nog duidelijk zichtbaar, de gebroken fles lag eronder in het gras. Het was duidelijk een poging tot brandstichting, vond de brigadier en hij zou precies uitzoeken wie van de boosdoeners de fles had gegooid.

„Het wordt hoe langer hoe gekker,” merkte Gerben op. „Ik ben blij dat ik goede honden heb. Het zijn prima wakers en ze zijn niet bang!”

„Ik feliciteer u ermee,” zei de brigadier. „U heeft het goed georganiseerd. Die honden zijn goud waard! We hadden hier reeds eerder willen komen, want Dijkstra had ons gewaarschuwd dat de molen vanmiddag onbeheerd zou zijn, maar we hadden oponthoud in het kanaal. Gelukkig waren de schippers van de Kameleon er en zij deden, zoals gewoonlijk, weer goed werk!”

„Zegt u dat wel!” riep Sietse lachend. „Ons werk bestond uit hardlopen, omdat we moesten vluchten voor de messen waarmee we werden bedreigd.”

„Toch hebben jullie goed werk gedaan,” vond de brigadier, „want als jullie er niet waren geweest, stonden wij nu misschien te kijken naar een brandende Woudaap. De poging van dat drietal is duidelijk bewezen en vermoedelijk hebben ze meer branden gesticht. We zullen ze eens goed aan de tand voelen.”

De fietsen van het kwaadaardige drietal werden in de politieboot geladen, waarna de brigadier en zijn mannen naar de stad vertrokken om hun arrestanten af te leveren bij de politie.

„Ik ruik nog benzinedamp,” zei Gerben. „Als dat in brand was gestoken, zou het vuur in een ommezien de hele molen hebben aangetast. Zo’n hoog bouwwerk werkt als een schoorsteen en is moeilijk te blussen.”

„Ze moeten de wanden bekleden met onbrandbaar materiaal!” bedacht Hielke.

„Tja,” zei Gerben, „misschien kunnen ze de rieten bekleding

volsmere met cement. Op die manier maakt men ook gestucte plafonds. Het geheel wordt er alleen niet mooier van. En de Woudaap is juist zo prachtig omdat hij nog in de oorspronkelijke staat verkeert. Maar daar hebben die nozems geen oog voor! Ze zijn alleen maar op sensatie belust. We mogen hopen dat ze een flink tijdje worden opgeborgen. De wereld wordt al veel te veel bedorven door baldadigheid!” Gerben riep zijn honden, maar die stonden reeds trouw achter hem. „Hoi, mijn wakkere schildknapen,” lachte Gerben. „Jullie zijn braaf! Ik zal jullie trakteren, want jullie hebben wel iets extra’s verdiend!”

„Waar ga je op trakteren?” vroeg Louw.

„Ze krijgen ieder een stuk worst.”

„Dat kunnen dure hondjes worden,” vond Sietse. „Als je ze steeds moet belonen met duur vlees loopt dat in de papieren.”

„Maar ze krijgen ook ander voedsel,” vertelde Gerben. „Ze eten per dag een volle vork hooi en likken de restjes uit de varkenstrog. En bij het voeren van de kalveren smullen ze gulzig mee uit de emmers vol weipap. Verleden week kwam een meneer uit zo’n grote motorkruiser vragen wat zo’n hondje moest kosten. Ik zei: die zijn niet te koop. Maar ik bied een heel groot bedrag, drong de man aan. Hoeveel? vroeg ik. Ik geef dertigduizend gulden, bood hij. Goed, zei ik. Neem er maar een beetje mee. Hij wilde Tilly hebben, maar die sprong zo woest tegen hem op dat hij viel en bijna in het water rolde. Daar zult u meer van horen, riep hij kwaad. Ik ga naar

de politie. Hij ging aan boord en voer in de hoogste versnelling het meer op. En nu denk ik dat hij zijn boot niet meer heeft kunnen stoppen, want ik heb hem niet teruggezien!”

„Die zul je ook nooit terugzien,” lachte Hielke. „Want er is geen woord van waar.”

„Dan ben ik dus een leugenaar,” begreep Gerben. „Ik kan dus maar beter naar mijn huis en haard teruggaan. Kom, hondjes, we gaan.”

„Nog wel bedankt voor de hulp, Gerben!” riepen de jongens. Ze gingen weer in de Kameleon zitten wachten op de thuiskomst van de familie Dijkstra.

„Het lijkt me een trieste bedoening zo’n begrafenis,” merkte Louw op. „Ik ga er liever niet heen. En ik denk dat Kees het ook eng vindt, want hij keek erg sip!”

„Hoe moet je anders kijken als je naar een begrafenis gaat?” vroeg Hielke. „Je kunt moeilijk blij zijn. Dat zou een grove belediging van de overledene zijn. En Kees was juist hele goede maatjes met zijn opa. Hij ging er geregeld op bezoek.”

„Ja,” vulde Sietse aan, „als de appels en peren rijp waren, kwam hij er dagelijks.”

„Dan heeft Kees een strop,” begreep Louw. „Hij zal wel meer treuren om het verlies van de appels en peren dan om zijn opa.”

„Van Kees weet je nooit wat hij precies denkt,” zei Sietse. „Hij is een grote komediant! Nou ja, over een uur weten we meer, dan komt de familie weer thuis.”

Er fietste een echtpaar langs. Bij de molen stapten ze af en probeerden de deur te openen.

„Dijkstra is niet thuis,” riep Louw.

„Dat is spijtig,” vond het tweetal. „We hadden graag de molen willen bezichtigen.”

„Dan moet u een weekje later terugkomen,” riep Sietse. „De muizen zijn dan wel verdwenen. Dijkstra gaat vergif halen om het ongedierte te verjagen.”

„Bah, muizen?” vroeg de mevrouw vol afkeer. „Het zal niet eenvoudig zijn die uit zo’n groot gebouw te verdrijven.”

„Met een goed vergif zijn ze de volgende week wel verdwenen,” verzekerde Sietse.

„Wel, tegen die tijd komen we nog eens kijken,” zei de meneer en de bezoekers fietsten verder.

„Jij bent ook een mooie,” verweet Hielke zijn broer. „Als die lui het verder vertellen, denkt iedereen dat het in het huishouden van Dijkstra een smerige boel is, waar de muizen vrij spel hebben en over de vloeren, tafels en bedden lopen.”

„Wel nee,” lachte Sietse. „Dat gelooft toch niemand?”

„Die mevrouw geloofde het wel,” meende Louw. „Ze tuurde naar de vloer en stond als een speurhond in de lucht te snuiven. Ze dacht zeker dat ze de muizen kon ruiken.”

„Wel nee, jò! Ze rook de benzine op de wand,” wist Sietse.

„En het laat mij verder koud wat die lui vertellen. Ik heb er niets mee te maken!”

„Maar als die meneer volgende week terugkomt, wijst hij jou aan als degene die over de muizen heeft verteld,” zei Hielke.

„Dat ontken ik dan,” antwoordde Sietse. „En ik wijs naar jou als de praatjesmaker. Dan weet die meneer niet meer wie van ons tweeën het heeft verteld. Dat is het voordeel als je een tweeling bent!”

„De voordelige tweeling!” riep Louw lachend. „Nou ja, we horen er nooit meer iets van. Die lui komen waarschijnlijk niet meer terug.”

Er kwam een kanoclub bij de Woudaap aanleggen. Een meneer, die de leider van de groep was, stapte aan wal en de jongens en meisjes volgden hem. Ze moesten voorzichtig uitstappen, omdat de bootjes erg wankel waren. De meneer ging naar de deur van de Woudaap en klopte aan.

„Niet thuis!” riep Sietse.

„Had dat maar eerder gezegd,” mopperde de man. „Dan hadden we niet hoeven uit te stappen.”

„U heeft niets gevraagd,” vond Sietse. „U ziet toch dat er niemand thuis is.”

Met moeite ging de club weer aan boord en de meisjes en jongens hadden vele weinig vleiende opmerkingen over die boertjes in die lompe boot.

Sietse liet de motor draaien en liet de Kameleon op volle toeren langs de ranke kano's varen. De jongelui hadden de grootste moeite hun vaartuigen in evenwicht te houden. Hun leider riep verontwaardigd: „Zo is het wel genoeg, hummels!”

„Oké, kaalkop!” riep Sietse terug en daar begonnen de meesten om te lachen, want in tegenstelling tot een kaal

hoofd, had die meneer een abnormaal grote bos haar.

„Je bent weer goed bezig,” zei Hielke afkeurend tegen zijn broer. „Jij doet altijd van die onverwachte dingen!”

„Maar we moeten toch wat te doen hebben,” vond Sietse.

„Als we hier drie uur liggen te niksen, verveel je je dood!”

„Ik heb me nog geen minuut verveeld,” lachte Louw. „Eerst hadden we bezoek van drie brandstichters die ons bedreigden met messen en toen kwamen de meneer en mevrouw, die verbaasd waren over de vele muizen en zojuist zagen we een kaalkop met een hele bos haar. We hebben genoeg afwisseling!”

„Van mij hoeft dat allemaal niet,” meende Hielke. „Ik blijf liever rustig in de boot zitten.”

„Wacht eens even,” riep Sietse. „Wat komt daar aandrijven?”

„Dat is een luchtbed,” zag Louw. „Misschien ligt er nog iemand op.”

De Kameleon voer erheen en daar ontdekten de schippers een jong hondje, dat stijf opgerold lag te slapen.

Voorzichtig nam Hielke het diertje aan boord en Louw trok het luchtbed op de boeg van de Kameleon. Sietse liet de boot tegen de wind in varen en stuurde naar een kampeertent, die aan de dijk stond. Bij de tent was niemand te zien. Sietse liet de hoorn een paar maal luid toeteren, waarna er een man uit het gras omhoogkwam, die verbaasd naar onze vrienden keek.

„Wat moeten jullie met mijn luchtbed?” vroeg hij wantrouwend. „U moet beter op uw spullen letten,”

antwoordde Hielke. „Dit bed dreef midden op het meer met het hondje erop! Het diertje had wel kunnen verdrinken!”

Een vrouw die in de tent had liggen slapen, kwam vragen:

„Wat is hier aan de hand? Willen ze mijn hondje roven?”

„Zo'n grote kostganger kunnen wij niet onderhouden,” zei

Sietse. „Dat wordt ons te duur!”

De man vertelde zijn vrouw dat de jongens het hondje hadden gered toen het was weggedreven op het luchtbed.

„Hoe kan dat?” vroeg de vrouw. „Ik heb het touw goed vastgebonden.”

„Het is geen goed touw,” zei Hielke. „Het is papiertouw en dat gaat stuk als het nat wordt. Kijkt u maar. De rest zit nog aan het paaltje.”

„Het is waar!” ontdekte de vrouw en uit dankbaarheid voor het terugbezorgen gaf ze de jongens een grote reep chocolade.

Louw nam hem in ontvangst en bedankte er hartelijk voor. Hij brak de reep in drieën en smullend voeren onze vrienden terug naar de Woudaap.

„Dit komt net op tijd,” bromde Sietse. „Ik begon best trek te krijgen. Ik dreigde flauw te vallen van de honger en was dan misschien overboord gevallen en verdronken.”

„Maar je kunt toch zwemmen?” zei Louw verbaasd.

„Dat is wel zo,” beaamde Sietse, „maar toch was er eens een man die vergat te zwemmen toen hij flauwviel en in het water rolde. Het was een grote, zware man en ik zag geen kans hem uit het water te halen. Ik had weleens gehoord dat je zulke

mensen wakker moet maken en gaf hem een klinkende oorvijg. Dat hielp! De man kwam bij zijn positieven en dreigde me toen te grijpen. Hij wilde me onder water duwen en in plaats van die man was ik bijna verdronken!”

„Hoe liep dat af?” vroeg Louw.

„Gelukkig kwam Gerben met zijn honden en die dreigden de man in stukken te zullen scheuren. Van schrik kwam de man weer geheel bij zijn positieven en gaf me vijf gulden beloning!”

„Er is geen woord van waar,” riep Hielke. „Het is allemaal fantasie!”

„Dat weet ik ook wel,” knikte Sietse. „Dat hoefje mij niet te vertellen, want ik heb alles zelf bedacht.”

„Hij is knetter!” vond Hielke en Louw lachte luid.

Hij wees naar Sietse. „Hé, jo, je hebt de chocola rond je mond zitten!”

„Dat gaat er vanzelf wel af,” wist Sietse en hij stuurde de Kameleon weer bij de Woudaap voor de wal.

„Het zal niet lang meer duren voor Dijkstra terugkomt,” dacht Louw. „We hebben ons in ieder geval niet verveeld!”

„We gaan hier vaker met de Kameleon liggen,” opperde Sietse. „Want hier beleef je van alles. Als er iets op het meer gebeurt, zijn we er in een ommezien bij om te helpen.”

„Het is waar dat je hier een goed uitzicht hebt op alles wat er op het meer gebeurt,” stemde Louw in.

„Dan wordt dit het station van de Kameleon,” fantaseerde Sietse.

„En de stationschef komt terug!” riep Hielke. Hij wees naar de dijk, waar twee fietsers naderden, een man en een vrouw. Bij de man zat een jongen achterop. Dat was Kees.

Onze vrienden waren zeer benieuwd hoe Kees het er had afgebracht. Ze keken belangstellend en tevens medelijdend naar Kees, die zo’n droeve tocht had moeten maken.

Nauwelijks stond zijn vader stil of Kees sprong van de fiets en riep enthousiast: „Hé, jongens, ik heb zo’n groot stuk koek gehad!” Daarbij hield hij zijn handen bijna een meter van elkaar.

„Dat is niks,” vond Sietse. „Wij kregen een heel groot stuk chocolade!”

Louw moest lachen om het verbaasde gezicht dat Kees trok en riep: „Het is waar, Kees! Kijk maar naar Sietse. De chocolade zit nog rond zijn mond.”

„En hebben jullie niet een stukje voor mij bewaard?” vroeg Kees.

„Natuurlijk niet,” antwoordde Sietse. „Jij hebt ook geen koek voor ons bewaard!”

Dijkstra maakte de deur van de Woudaap los en stond in de lucht te ruiken als een speurhond. Dat bracht hem naar de donkere vlek op de houten wand en hij vroeg: „Wat heeft dat te betekenen?”

„Niets bijzonders,” zei Hielke. „Kwajongens uit de stad gooiden een fles benzine stuk en wilden de molen in brand steken. Omdat wij hun dat beletten, kwamen ze ons bedreigen met grote messen. We moesten vluchten en

riepen de hulp van Gerben in. Die liet de overvallers door zijn honden pakken en daarna zijn ze overgeleverd aan de politie te water. Die nam ze mee naar de stad en dat was alles!”

Dijkstra hoorde met stijgende verbazing dit verhaal aan en riep: „Dat noem jij niets bijzonders? Onze mooie molen had wel platgebrand kunnen zijn!”

„Ze konden de brand niet aansteken,” zei Sietse, „omdat hun lucifers drijfnat waren geworden. Ik heb hen nat gegooit met een emmer water.”

„Goed zo, jongens,” prees Dijkstra. „Ik zal jullie nog weleens belonen. Het was een goede gedachte van me jullie te vragen voor de bewaking.”

„We hoeven geen beloning,” vond Sietse. „Het was een plezierige middag. We hebben ons geen moment verveeld. Als het nodig is, roept u ons maar weer te hulp.”

Dat er aan de plezierige middag ook nog een ander kantje zat, bleek toen 's avonds een verontwaardigde Dijkstra bij de familie Klinkhamer aan de deur kwam.

Moeder liet hem binnen en zonder te groeten liep Dijkstra naar Hielke en Sietse, die in de kamer zaten te lezen.

„Wat zijn jullie voor jongens?” brieste hij. „Het is meer dan erg hoe jullie ons te schande hebben gemaakt. Iedereen denkt nu dat het bij mij thuis een grote smeerboel is, waar het krioelt van de muizen! Ze lopen over de tafels, de stoelen, de bedden, kortom, het is een bende! Dat hebben die jongens aan een echtpaar verteld en dat praatje gaat door het hele

dorp. Nu denkt iedereen dat wij in een vervuild huis wonen en mijn vrouw trekt zich dat nogal aan, want ze houdt alles heel schoon en is kraakzindelijk. Zeg kwajongens, hoe durfden jullie zoiets te beweren?”

„Het was maar een grapje,” zei Sietse. „We moesten daar de hele middag zitten wachten en verveelden ons, maar we hebben wel voorkomen dat de molen niet is platgebrand.”

„Jullie moeten in het vervolg beter op je woorden letten,” vermaande Klinkhamer. „Een praatje gaat gauw te ver!”

„We zullen het niet meer doen,” beloofde Sietse.

„Maar dat in brand steken van de molen vind ik een veel erger geval,” vervolgde Klinkhamer. „Daar moeten maatregelen tegen worden genomen. Het beste zal zijn rond het onderstuk van de molen een muur te metselen tot aan de omloop.”

„Dat zou inderdaad een goed plan zijn,” stemde Dijkstra in.

„Ik zal dit aan het polderbestuur voorleggen. Want zoals het nu is, kan iedereen benzine tegen de houten wand gooien en is een brand gauw gesticht. De jongens hebben goed werk gedaan door die vandalen te verjagen. Dat van die muizen hadden ze alleen niet mogen vertellen!”

„Maar,” zei Sietse, „iedereen weet toch dat de Woudaap een prachtige schone molen is?”

„En dat is ook zo,” knikte Dijkstra. „In de hele molen is geen muis te bekennen, want we hebben een heel goede kat. Kees zegt vaak: ze mogen alle katten wegdoen, maar de onze niet, die vangt veel te goed muizen!”

Daar moesten ze om lachen en de boze bui van Dijkstra was geheel verdwenen.

„Ik ben blij dat ik hier even ben komen praten,” zei hij. „Wat u zegt om een muur te metselen is een hele goede oplossing. Het zal echter wel een paar centen kosten!”

„Wij willen best geld inzamelen door met intekenlijsten het dorp rond te gaan,” bood Sietse aan, maar dat vond Dijkstra niet goed.

„We moeten geen ruchtbaarheid aan dit plan geven,” vond hij. „Dat maakt slapende honden wakker. Ik moet weer naar huis. Nog wel bedankt voor de goede raad. Klinkhamer. Tot ziens, allemaal.” Dijkstra vertrok en Sietse zei: „We zullen morgen mevrouw Dijkstra een bloemetje sturen.” Met dat goede voornemen werd de dag besloten.

HOOFDSTUK 4 - Meneer Meier komt

Hielke en Sietse gingen de volgende dag naar de bloemist om een fraai boeket te kopen.

„Het is voor mevrouw Dijkstra in de Woudaap,” zei Sietse.

„Dan weet u wel wat het ongeveer moet zijn.”

„Jullie kunnen beter een mooie azalea geven,” raadde de man aan. „Daar kan mevrouw Dijkstra jarenlang plezier van hebben.”

„Maar,” twijfelde Sietse, „die is natuurlijk veel duurder.”

De bloemist liet een plant zien vol met rode bloempjes en zei: „Deze mogen jullie hebben voor acht gulden.”

„Dat is duurder dan een bosje bloemen,” zei Sietse.

„Dat geeft niet,” kwam Hielke te hulp. „Ik betaal ook mee.”

„Jij hoeft niets te betalen,” vond Sietse.

„Ik betaal wèl,” zei Hielke. „Als je wat doet, moet je het goed doen!” Hij legde wat geld op de toonbank, waarna Sietse het ook deed.

Met de in papier gewikkelde azalea ging de tweeling naar de Kameleon en voer het meer op. Bij de Woudaap legden ze aan en werden begroet door Kees, die vroeg: „Wat hebben jullie daar voor een plant?”

„Een azalea,” vertelde Sietse.

„Daar heb ik nog nooit van gehoord,” bekende Kees. „Wat moeten jullie met dat ding?”

„Die is voor jouw moeder,” zei Sietse. „Omdat ze altijd haar huis zo goed schoonhoudt!”

„Huichelaar!” schold Kees. „Jullie hebben verteld dat het hier krioelt van de muizen.”

„Dat komt omdat we ze niet goed konden tellen,” zei Sietse.

„Ik weet nog steeds niet hoeveel muizen ik heb gezien!”

Kees deed de deur van de molen open en riep: „Moeder, hier komen twee huichelaars!”

Moeder Dijkstra keek verrast naar de mooie azalea en vroeg:

„Is die voor mij?”

„Ja, mevrouw,” deed Sietse het woord. „Ons grapje over de muizen heeft u nogal last bezorgd en dat willen we hiermee graag goedmaken.”

„Maar, jongens, ik heb er helemaal geen last van gehad. Mijn man, die zoals jullie weten nogal opvliegend is, maakte zich er kwaad om, maar dat is een storm in een glas water. Ik vind het heel leuk dat ik deze azalea krijg, jullie worden hartelijk bedankt. Wacht, ik heb nog wat voor jullie.” Ze bracht de plant naar binnen en kwam terug met voor beiden een stuk koek.

„Krijg ik niks?” vroeg Kees met een lang gezicht.

„De koek is op, Kees. Vanmiddag krijg je weer,” suste moeder.

Hielke en Sietse hapten smakelijk in de lekkernij en Sietse zei plagend: „Wat smaakt dit heerlijk. Ik kom vaker je moeder om koek vragen.”

„Jullie krijgen niets meer,” riep Kees en hij deed een snelle

greep naar de koek van Sietse, maar die had op zoiets al gerekend en gaf Kees een tik op zijn pols.

„Au, au!” gilde Kees, want het deed flink pijn.

Dijkstra kwam uit het schuurtje en keek vragend naar zijn zoon.

„Die schooiers eten onze koek op,” riep Kees „en in plaats van mij ook een stukje te geven, krijg ik een mep op mijn pols.”

„Jij altijd met je koek,” mopperde Dijkstra. „Je knapt nog een keer uit je vel van al dat gesnaai.”

Veldwachter Zwart kwam op bezoek en vroeg: „Dijkstra, krijgen de jongens nog enige erkenning voor het redden van de molen? Heeft u het al verteld aan het polderbestuur?”

„Ze hoeven geen beloning,” vond Kees. „Ze hebben al koek gehad!”

„Jij moet niet zeuren, Kees,” zei Dijkstra. „Wel, meneer Zwart, ik heb met het bestuur gesproken en waarschijnlijk wordt er een muur rond het onderstuk van de molen gemetseld. Het zal de veiligheid een stuk verhogen. Het was een ideeetje van Klinkhamer.”

„Dat zit dan wel goed,” knikte Zwart. „Klinkhamer is hoofd van de brandweer en heeft een goede kijk op brandgevaarlijke situaties!”

„Toch wordt het te gek,” vond Dijkstra. „Een onverantwoordelijke knaap gooit een fles benzine tegen de wand en kan met één lucifer de hele boel in brand steken. Tegenwoordig mag je wel wachtlopen rond je huis. Geen

mens is veilig voor dat gespuis!”

„Het is alleen wel verstandig geen ruchtbaarheid aan dit geval te geven,” zei Zwart. „Zet het beslist niet in de krant, want er lopen er genoeg rond, die dat kunstje ook weleens willen proberen. Dus, jongens, praat er met niemand over. Zodra er een muur rond de molen is gemetseld, kunnen we vertellen hoe jullie de Woudaap hebben gered.”

Vergezeld van een van zijn honden kwam Gerben bij de Woudaap aan.

„Waar zijn de andere honden?” vroeg Sietse.

„Die zijn vergiftigd!” beweerde Gerben, maar dat geloofde niemand, want de honden waren gedresseerd en namen geen eten van vreemden aan. „Dijkstra,” zei Gerben, „ik kom even vertellen dat er morgen reeds wordt begonnen met het metselen van een muur. Het bestuur was het er unaniem over eens de Woudaap zo gauw mogelijk te beschermen. Van Monumentenzorg krijgen we een groot deel van de kosten vergoed. De heren schrokken allemaal toen ze hoorden van de poging tot brandstichting en ze begrepen dat het metselen van een muur een ramp kan voorkomen.”

„Dat is geweldig goed nieuws, Gerben,” vond Dijkstra. „Het is een pak van mijn hart, want nu de Woudaap zo kwetsbaar is, durf ik nauwelijks te slapen.”

„Het metselen zal wel enig ongemak geven,” waarschuwde Gerben. „Maar dat duurt niet lang. De ramen worden er allemaal uitgenomen.”

„Dan kan iedereen brandende fakkels naar binnen gooien!”

riep Kees. „En dan gaat de molen toch in de fik!”

„Er komen onbreekbare ruiten in,” beweerde Gerben. „Ze zijn wel duur, maar niet stuk te schieten. Dus kunnen er geen fakkels naar binnen worden gegooid, Kees. Een juwelier in de stad had ook onbreekbaar glas voor zijn etalage laten zetten en toen inbrekers de ruit probeerden stuk te slaan met een grote steen, ging de steen stuk en bleef de ruit heel. Alleen kwamen de heren een week later terug om het nog eens te proberen. Ze vernielden het houtwerk waarin de ruit was gevat. Toen ze probeerden het glas te verwijderen bleek het zo zwaar te zijn, dat het niet te tillen was. De dieven bleven het evenwel proberen en met inspanning van alle krachten kregen ze enige beweging in de ruit, totdat die plotseling uit de sponning viel en de beide dieven eronder bedolven raakten. Zo kon de politie de boeven gemakkelijk inrekenen.”

„Het lijkt wel een jongensverhaal,” merkte Zwart op.

„Dat is het ook,” knikte Gerben. „Zulke verhaaltjes gaan er bij de jongens in als koek.”

„Wij hebben al koek gehad,” zei Hielke. „Mevrouw Dijkstra trakteerde ons, omdat we haar een bloemetje cadeau gaven.”

„Dat deden ze om het weer goed te maken,” riep Kees. „Ze hadden verteld dat het hier wemelt van de muizen!”

„Hoe komen jullie aan al die muizen?” vroeg Gerben verbaasd. „Och, verhip, hondemepper!” schold Kees. „Houd jij de koeien en varkens maar voor de gek.”

„Maar, Kees, als je in een monument woont, kun je...”

De rest van Gerbens woorden was onverstaanbaar door

knalharde muziek die uit de geluidsbox van een boot klonk. Het was een smal bootje, een zogenaamde hardroeier, waarin twee opgeschoten jongens zaten, die voor hun genoegen de harde muziek lieten klinken. Voor vele mensen was het een ergernis dat die popmuziek de stilte van het meer verscheurde.

Zwart blies meteen op zijn fluitje en beduidde het tweetal de muziek te staken. Het geluid werd zachter gedraaid en de muziek-makers vroegen heel onschuldig: „Mogen we hier niet onze geluidsbanden afdraaien? Daar is toch niets op tegen?”

We zijn hier op het ruime meer en benadelen niemand. Tussen de huizen en in het dorp kan het natuurlijk niet, maar hier op het open water heeft toch niemand er last van?”

„Maar ik verbied het!” riep Zwart. „En anders neem ik de hele apparatuur in beslag!”

De jongelui zaten te overleggen en gingen aan de riemen zitten. Met krachtige slagen lieten ze hun boot naar het midden van het meer varen. Daar lieten ze de muziek weer knetterluid over het water klinken.

„Die moeten een lesje hebben,” bromde Zwart en hij stapte met de Klinkhamertjes in de Kameleon, waarna ze op volle toeren naar de muzikmakers voeren.

Op zijn beproefde manier liet Sietse de Kameleon snel langs de boot van de herriemakers varen en weg was de harde muziek: de hoge golven die de Kameleon veroorzaakte, deden de ranke hardroeier kantelen en het tweetal viel met hun apparatuur in het water. De jongelui lagen in het water te

schelden en probeerden te redden wat er te redden viel. Vanuit de Kameleon werd gekeken hoe de hardroeier weer overeind werd gekanteld en terwijl de twee aan boord klommen, riep Zwart bars: „Laat dit een lesje voor jullie zijn. Zodra jullie het nog eens wagen op dit meer herrie te komen maken, neem ik al jullie spullen in beslag en krijgen jullie een flinke boete bovendien. Begrepen?”

Mopperend voeren de jongens naar de overkant en verdwenen bij de ingang van het kanaal.

De Kameleon ging terug naar de Woudaap, waar Gerben, Dijkstra en Kees naar het optreden van de Kameleon hadden staan kijken.

Tegen Zwart zei Gerben: „Zo kan ik ook wel ordebewaker zijn. De jongens doen het werk met hun boot en u gaat alleen maar mee als toezichthouder!”

„Meneer Zonderland,” antwoordde Zwart. „U laat lastige klanten verwijderen door gedresseerde honden. Zo doe ik het met de wonderboot van mijn vrienden!”

„Het is wel mooi dat de jongens zo’n prima boot hebben,” vond Dijkstra. „Ze doen er vaak heel goed werk mee.”

„Over werk gesproken,” begon Gerben, „ik heb nog veel te doen. Tot ziens, allemaal.” Vergezeld van zijn hond wandelde hij terug naar de boerderij. Zwart nam de fiets en reed naar het dorp. Kees kwam bij Hielke en Sietse aan boord.

„We moeten Louw nog halen,” zei Sietse en hij liet de boot terugvaren naar de smederij waar Louw op de werkbank zat te wachten.

Toen de jongens binnenkwamen, riep Klinkhamer: „Ha, jongens, ik heb een karweitje voor jullie. Deze brief moet op de bus, er is nogal haast bij.”

Hielke nam de brief in ontvangst en het hele stel voer met de Kameleon naar het dorp. Bij het Raadhuisplein werd aangelegd en de brief werd naar het postkantoor gebracht. Er fietste een man voorbij, die afstapte bij het straatje waaraan Jaap, de krantenman, woonde. Het viel Sietse op hoe de man zijn fiets keerde alvorens hem te stallen. Daarna liep hij naar de woning van Jaap.

De krantenbezorger was een vrijgezel, die, zoals hij vaak gekscherend zei, geen tijd had om te trouwen. Ook verdiende hij volgens hemzelf niet genoeg om een vrouw te kunnen onderhouden, omdat, beweerde hij, vrouwen duur zijn. Toch was hij niet echt arm, want hij verkocht ook dames- en weekbladen. Daarnaast had hij loten te koop en inde hij voor allerlei verenigingen de contributies. Hij had een goed leven en was een weldoorvoede, enigszins gedrongen man.

Eenzaam voelde hij zich niet in het gezelschap van zijn kleine hond en zijn grote, bruine kat. Hij heette Jaap Boerenbrood, maar die naam werd nooit genoemd. De meeste mensen kenden hem als Jaap Krant en geregeld kwamen er klanten aan de deur om een tijdschrift te kopen. En dat deed dus ook de man die zijn fiets in het straatje had gestald.

Sietse keek hem na en zag hoe hij het huis van Jaap binnenging. Even daarna hoorde hij het hondje luid keffen en het beestje was schijnbaar niet tot bedaren te brengen.

„Hé, jongens,” riep Sietse, „wacht even! Er is een man bij Jaap op bezoek en nu gaat de hond geweldig tekeer. Ik wil even gaan kijken!” Hij liep het straatje in naar het huis. De kat zat op het stoepje voor de deur. Binnen hoorde Sietse gestommel en nauwelijks had hij de deur geopend of de poes sprong naar binnen en vloog de man, die op bezoek was, aan. De kat sprong hem op de rug en zette haar klauwen in zijn nek. Dat deed flink pijn en de man probeerde vertwijfeld de poes te pakken, maar kreeg toen diepe krabbels in zijn handen.

„Hé, jongens, help!” riep Sietse.

Met Hielke voorop kwamen ook Louw en Kees het straatje binnenhollen.

Uit het huis kwam de bezoeker. Hij wilde vluchten, maar het hondje beet hem in de benen, waardoor hij struikelde en op de straat viel:

Sietse en zijn vrienden drukten hem stevig tegen de grond, zodat hij zich niet meer kon verroeren.

Door de deuropening kwam Jaap strompelend naar buiten. Hij had een staaf ijzer in zijn hand en riep: „Geef hem van katoen, die vuile dief! Hij sloeg me bijna bewusteloos met deze staaf!”

De poes die nog op de aanvaller zijn rug zat, wilde niet loslaten. Jaap greep zijn viervoeter bij haar nekvel en trok haar weg. De man bleef evenwel roerloos liggen. Hij was bewusteloos.

Sietse holde meteen naar het gemeentehuis en vertelde de

conciërge dat een kat een man had gegrepen. „De man ligt bewusteloos bij het huis van Jaap Krant en nu moet de dokter gauw worden gebeld!” zei Sietse.

De conciërge pakte direct de telefoon, waarop Sietse naar zijn vrienden terugging.

De dokter kwam spoedig en onderzocht de wond in de nek van het slachtoffer. Met een ontsmettingsmiddel werd de wond schoongemaakt en daarna verbonden. Ook kreeg de man een spuitje, waardoor hij weer tot bewustzijn kwam.

„Wie bent u?” informeerde de dokter.

„Waarom moet u dat weten?” vroeg de man.

„U vertelt het de veldwachter maar,” kreeg hij als antwoord, want meneer Zwart, die door de bode was gewaarschuwd, kwam het straatje al ingefietst.

„Wat is dat hier?” vroeg Zwart, nadat hij was afgestapt.

„Ik ben overvallen!” riep Jaap. „Die man gaf me een klap met deze ijzeren staaf. Hij eiste geld. Gelukkig kwamen de jongens en heeft mijn kat die kerel aangevallen.”

„Juist. En wie bent u?” vroeg Zwart.

„Zoek dat maar uit!” riep de man.

„Opstaan!” commandeerde Zwart.

Geholpen door Jaap en de jongens werd de man naar een cel in het gemeentehuis gebracht.

„Jullie worden bedankt,” zei Zwart. „Ik zal wel uitzoeken wie die persoon is en dan wordt hij overgebracht naar de stad.

Dus de kat van Jaap heeft hem gegrepen? Tja, dan moet Klinkhamer een sterke muilkorf voor haar smeden, want

jouw kat kan wel gevaarlijk worden, Jaap!”

„Wel nee, het is juist een heel lief dier!” riep Jaap uit. „Ik zal Suze goed verzorgen en ga meteen wat lekkers kopen bij de slager. ” Het hondje en de poes werden door Jaap verwend met vlees, gehakt en worst.

De jongens voeren naar huis en vertelden hun belevenis in de smederij. Gerben was er ook en luisterde vol aandacht mee. „Drommels,” zei hij. „Het wordt hier hoe langer hoe gekker. Eerst proberen ze mij te kidnappen, dan wordt er een poging gedaan om de Woudaap in brand te steken en nu wilden ze Jaap Krant beroven. Ons dorp heeft schijnbaar aantrekkingskracht voor misdadigers. Er moet een bord worden geplaatst met de tekst: „Criminelen worden niet toegelaten!”

„En wat zeg je van de kat van Jaap?” vroeg Sietse. „Die is net zo waakzaam als die honden van jou.”

„Dat kan best,” wist Gerben. „In het verre oosten zijn er volken die speciale waakkatten bezitten. Ze besluipen indringers en springen op hun rug waar ze hun slachtoffers in de nek bijten en krabben soms met dodelijk gevolg. Want je kunt dieren heel wat leren. Vroeger woonde achter in de polder een boer die Terpstra heette. Hij had zijn koeien geleerd op commando te loeien. Als nummer een had geloeid, begon nummer twee en zo hoorde je twintigmaal geloei, want Terpstra bezat twintig koeien. Op een dag toen hij een glaasje te veel had gedronken, liet hij de koeien los en moesten ze keurig in een rij naar het dorp lopen. Terpstra

wilde de mensen tonen hoe goed zijn koeien waren gedresseerd. In het dorp aangekomen, ging Terpstra als een ruiter te paard op de voorste koe zitten. Zo reed de hele kudde het dorpsplein rond. Zwart kwam toegesneld en riep: „Weg wezen! Dit mag niet!” „Dit mag wel,” riep Terpstra. „Dit is een culturele manifestatie. Vooruit, jongens, koetje boe.” En zoals het hun was geleerd, loeide iedere koe op haar beurt. De burgemeester kwam op de stoep en keek hoofdschuddend naar die vertoning. Zwart ging midden op de weg staan om de stoet tegen te houden, maar Terpstra sprong hem op de rug en riep: „Koetje boe!” Zwart worstelde om zich te bevrijden en kreeg daarbij hulp van de slager. Samen sloten ze de dronken Terpstra in een cel. De slager haalde een touw. Dat bond hij rond de horens van de voorste koe en hij trok haar mee naar de polder. Alle koeien volgden netjes op een rij en zo werd het vee teruggebracht naar het weiland. Want zo hoort het, dronken boeren in de cel en koeien in de wei. Je kunt het natuurlijk ook andersom zeggen, de dronken boer in het weiland en de koeien in de cel. Maar dan wordt het een vriescel en loeien de koeien nooit meer.”

„Ik zal aan Zwart vragen of er ooit een boer Terpstra in de polder heeft gewoond,” riep Sietse. „Want het is natuurlijk allemaal onzin!”

„Ik geloof dat er wel een Terpstra in de polder heeft gewoond,” dacht Kees.

„Juist!” zei Gerben. „Nu horen jullie het van een onpartijdig

iemand. En die Terpstra was getrouwd met een dochter van Tingeling. Mevrouw Terpstra-Tingeling kookte als een beginneling. De pannekoeken maakte ze vier centimeter dik en van de gebakken aardappels kreeg je de hik!”

„Kijk, Gerben,” kwam Klinkhamer het verhaal onderbreken, „hier heb ik een extra lange bout met losse ringen. Die kun je op iedere gewenste afstand vastschroeven.”

„Heel goed, Klinkhamer. Dat is precies wat ik nodig heb.”

„Moet je je huis vastschroeven?” vroeg Hielke.

„Nee, jongetje. Een stijl van de wagenloods is verschoven, omdat ik er met een wagen stro tegenaan botste. Met deze bout steek ik de stijl weer op zijn plaats en dan span ik er schrikdraad omheen. Zodra de stijl dan wordt geraakt, begint er een sirene te loeien en kan ik gauw stoppen. Zo moet een mens veel dingen oplossen om alles goed te laten lopen!” Er kwam een meneer op bezoek. „Goedemorgen, heren,” groette hij vriendelijk. „Dit is nog een echte, ouderwetse smederij, zie ik.”

„Dat is waar,” zei Gerben, „Maar u kunt hier beter niet op bezoek komen met een lichtkleurig kostuum, want het zit hier vol met olie, roet en roest.”

„Dat hoort nu eenmaal bij een smederij,” vond de meneer.

„Maar het lijkt me hier wel prettig werken.”

„U kunt de smid wel komen helpen,” zei Gerben lachend.

„Ik ga ervandoor. Tot ziens, allemaal.” Gerben verliet de smederij en de meneer begon een praatje met Klinkhamer.

„Mijn naam is Meier,” stelde hij zich voor. „Ik logeer een

tijdje in de „Gouden Leeuw”, want dit dorp lijkt me heel gezellig. Eigenlijk had ik ook smid moeten worden, maar ik was niet sterk genoeg voor dat werk. Tot grote spijt van mijn vader moest ik op aanraden van de dokter iets anders gaan doen. En zo ben ik textielhandelaar geworden. Dat is geen zwaar werk en het bevalt me best.”

„Heeft u een winkel?” vroeg Hielke.

„Nee, nee, ik ben grossier en verkoop aan winkeliers. Daarvoor moet je goed bij de tijd zijn, want er is niets zo veranderlijk als mode.”

„Daar hebben wij geen last van,” lachte Klinkhamer. „In een overall voelen we ons lekker en we hebben geen zorgen over wat we moeten aantrekken!”

„Toch kunt u overalls in verschillende soorten kopen,” zei meneer Meier. „Je hebt bijvoorbeeld de eendelige overall, dan de tweedelige: een broek en een jasje en ook een driedelige, bestaande uit een broek, jasje en vest!”

„En in allemaal zitten zakken!” vulde Sietse aan. „Met het gevolg dat vader zoveel zakken krijgt, dat hij niet meer weet in welke zak het geld zit en dan krijgen wij geen zakgeld meer.”

„Jij bent een grapjas,” vond meneer Meier. „Hier, krijg jij van mij een gulden.” Hij trok zijn portemonnee te voorschijn en gaf alle vier de jongens een gulden.

„Dat moet u niet doen,” waarschuwde Klinkhamer. „Ik houd er niet van als die knapen worden verwend.”

„Maar we zijn graag bereid er iets voor te doen,” riep Hielke.

„Als u zin heeft om een tochtje over het meer te maken kunt

u te allen tijde in onze boot meevaren!”

„Dat is heel vriendelijk aangeboden,” vond meneer Meier.

„Toen ik daarnet bij het meer stond te kijken, leek het me wel mooi om daar eens over te varen.”

„Komt u maar mee,” bood Sietse aan. „We hebben een prima boot. Het is geen mooie boot, maar ze is wel oersterk en reuze snel. We varen u in een halfuur het hele meer rond!”

Meneer Meier lachte. Hij vond het niet nodig zo snel te varen, maar hij had wel zin in een tochtje en besloot met de jongens mee te gaan.

Ze gingen naar het boothuis, maar toen meneer Meier de Kameleon zag liggen, twijfelde hij, net als de meeste gasten, of hij wel in dat bootje zou meegaan.

„Er is plaats genoeg,” nodigde Louw uit. „U kunt royaal op het vóórbankje zitten.”

„Vooruit dan maar,” besloot meneer Meier en hij stapte aan boord.

Louw en Kees gingen op de motorkap zitten en zo was er voor allen ruimschoots plaats.

Sietse liet de Kameleon het boothuis uitvaren en zette koers naar de brug. Ze voeren eronderdoor en vervolgens het meer op.

„Kijk,” zei meneer Meier verbaasd, „vanuit de boot lijkt het meer veel groter. Varen jullie wel voorzichtig? En is het hier diep?”

„Buiten de vaargeul kun je bijna overal staan,” verzekerde

Hielke. „En ik hoop dat u kunt zwemmen?“

„Ik kan zwemmen, maar dat zal toch, hoop ik, niet nodig zijn?“

„Alleen als een tyfoon over het meer raast en de boot omver wordt geblazen,” zei Sietse.

„Dan loopt het wel los,” lachte meneer Meier. „Want tyfoons komen hier gelukkig niet voor!”

De Kameleon haalde een motorjacht in en voer het voorbij. Meneer Meier lachte toen de stuurman van het jacht verbaasd naar de kleine boot keek, die hem moeiteloos passeerde. Toen ze vervolgens meer boten inhaalden en voorbijvoeren, begon meneer Meier het echt leuk te vinden en zei: „Jullie zijn goed bedeed met deze boot. Ik begin dit tochtje steeds prettiger te vinden.”

Ze naderden een schuit vol hooi, die buiten de vaargeul was vastgelopen. De schipper wenkte naar onze vrienden en vroeg: „Willen jullie even sleepboothulp voor mij halen? Mijn schip moet worden losgetrokken.”

„Wij komen wel even helpen,” riep Sietse en tot verbazing van de schipper liet hij de Kameleon heel snel rond het schip varen. Dat veroorzaakte veel beroering, waardoor het kolkende water de grond rond de romp wegspoelde. Daarna liet Sietse de Kameleon tegen de zijkant van het schip duwen. Daarbij kriebelde het overhangende hooi in de nek van meneer Meier, die dat verre van aangenaam vond. Maar het schip gleed terug in de vaargeul en kon verder varen naar de ingang van het kanaal.

Bij een weiland legde Sietse de Kameleon aan en hij zei: „We zullen u even schoonmaken, meneer Meier. Er zit hooi op uw kleren.”

Op de wal begonnen de jongens alle hooivezels die bij meneer Meier op zijn schouders en rug kleefden, weg te plukken.

„Dit zou een goed camouflagepak zijn,” lachte meneer Meier.

„Ik was bijna een wandelende hooimijt!” Hij haalde uit de binnenzak van zijn jasje een klerenborstel te voorschijn.

„Kijk,” vertelde hij, „als koopman van kledingstoffen heb ik altijd een borstel bij me. Door een stof te borstelen kom je gemakkelijker gebreken op het spoor.”

„Geeft u mij de borstel maar,” zei Hielke en hij begon onze stoffenkoopman duchtig af te borstelen, totdat de kleren helemaal schoon waren.

Ze voeren verder naar Jonkersveen. Daar legden ze aan bij het steigertje van een melkboer, want meneer Meier wilde het dorp even bekijken.

Door een smal straatje bereikten ze het plein en daar bekeek meneer Meier hoofdschuddend de etalage van een kledingzaak.

„De prijzen zijn minstens een kwart te hoog,” mopperde hij.

„Het zijn hier afzetters,” riep Kees meteen. „Een ijsje kost hier de helft meer dan in ons dorp.”

„Ijs is niet gezond,” vond meneer Meier.

„Maar wel lekker!” lachte Kees.

„Hij denkt altijd aan smullen,” zei Sietse. Direct daarna

brulde hij luid: „Au, uilskuiken!” Want een jongen op een bakfiets reed hem van achteren aan.

„Dat was niet nodig!” riep Sietse nijdig. „Je kunt wel vierdubbel langs mij rijden.” In een opwelling van drift greep hij het rechterwiel van de bakfiets en tilde het hele vehikel ondersteboven. Sietse was zelf nog het meest verbaasd dat de bakfiets zo vlug omver lag. De jongen, die op de grond viel, krabbelde overeind en stond beteuterd te kijken.

Sietse tilde het hele vehikel ondersteboven. (blz. 70)

De veldwachter kwam toevallig net aanlopen. „Wat is dat hier?” vroeg hij.

„Die jongen reed me van de sokken met zijn bakfiets!” riep Sietse. „Ik heb een blauwe plek op mijn been, kijk maar! En er was meer dan genoeg ruimte om ons te passeren.”

„Ik reed over een steen en toen sloeg het stuur uit mijn handen,” verdedigde de jongen zich.

„Het was dus een ongeluk,” begreep de politieman. Hij hielp de bakfiets weer overeind te zetten.

De jongen fietste verder en Sietse vroeg de veldwachter of hij ook schadevergoeding kon krijgen.

„Dat kan wel,” knikte de agent lachend. „Maar dan moet er een proces-verbaal worden opgemaakt en gaan de papieren naar het gerechtshof in de stad. Zodra de rechters er tijd voor hebben, gaan ze de zaak bekijken en dan is het nog de vraag hoe de uitspraak zal zijn.”

„Voor zo’n langdurige geschiedenis heb ik geen tijd,” zei Sietse. „Laat maar zitten!”

De veldwachter vervolgde zijn ronde en Kees beweerde: „Die knaap van de fiets gaat nu zijn vrienden halen om ons aan te vallen. Die grappen hebben we hier wel meer beleefd.”

„Laat ze maar komen, ik ben niet bang!” pochte Sietse.

„Maar, jongens,” zei meneer Meier, „als ze hier zo vijandig zijn, is het verstandiger om weer te gaan varen. Er is hier niet veel te zien, dus gaan jullie mee?”

„Ja, we gaan terug,” besloot Hielke. „Op het meer is het leuker.” Daarop liepen ze met z’n allen terug naar de Kameleon en voeren weer het meer op.

„Kunnen we langs de andere oever terugvaren?” vroeg meneer Meier. „Of is het daar niet diep genoeg?”

„Onze boot kan overal op het meer varen,” zei Sietse. „De Kameleon heeft maar weinig diepgang. Als de motor op volle kracht vaart, wordt het water op sommige plaatsen troebel, doordat de schroef de modderige bodem losspoelt. Maar verder hebben we nergens last van!”

Langs de oever stonden kampeertenten en er zaten vakantiegangers te vissen. Om niemand tot last te zijn voer de Kameleon heel rustig op enige afstand van de oever.

Een zeilboot stak van wal en dreigde in botsing te komen met de Kameleon. Sietse wist dat te voorkomen door extra gas te geven, waardoor hun boot snel voorbij het jacht voer. Dat veroorzaakte grote golven. Daardoor deinde het jacht op en neer en sloeg het zeil om. De schipper kreeg bijna een tik van de giek en riep een verwensing naar onze vrienden.

„Die man is niet goed wijs,” vond Sietse. „Als ik de Kameleon niet snel had laten optrekken, was er een botsing geweest. Dan had onze boot het jacht midscheeps geramd en had het flinke schade opgelopen.”

„Dat jacht had niet van wal mogen steken, terwijl wij voorbijkwamen,” stemde meneer Meier in.

Ze voeren rustig verder en werden ingehaald door het zeiljacht. De stuurman keek nog kwaad naar Sietse, maar hij

zei niets. Klaarblijkelijk was hij tot het inzicht gekomen dat hij niet geheel volgens de regels had gehandeld. Het jacht voer snel voorbij en onze vrienden keken er bewonderend naar.

„Die zeilt goed,” merkte meneer Meier op.

„Maar het is ook een duur soort jacht,” wist Hielke. „Het kost wel veertigduizend gulden en dat is heel wat meer dan onze boot kostte.”

„En onze boot vaart veel sneller,” vulde Sietse aan.

Meneer Meier lachte vriendelijk naar de beide

Klinkhamertjes, die zo trots op hun boot waren. Intussen voer het jacht naar het terras van het Paviljoen, waar het aanlegde.

„Het lijkt me daar gezellig,” wees meneer Meier. „Zullen wij er ook even aanleggen?”

„Dat is best,” juichte Kees. Hij had alweer trek in iets lekkers!

De Kameleon meerde aan de grote steiger en de vrienden zochten plaats aan een tafeltje onder een gele parasol. Een ober kwam de bestelling opnemen en meneer Meier nam koffie met gebak. Dat deden Hielke, Sietse en Louw ook, maar Kees had liever een portie ijs.

Terwijl ze zaten te genieten en te smullen, zei Sietse: „Hé, Kees, eet dat ijs niet zo schrokkerig op. Straks heb je een bevroren buik!”

„Ik eet zoals ik gewend ben,” hikte Kees, maar toen meneer Meier hem verzekerde dat hij nog een portie mocht hebben, begon hij langzamer te eten.

Het gezellig samenzijn waarbij de jongens vele verhalen vertelden van wat ze hadden beleefd met Gerben,

veldwachter Zwart en vele anderen werd helaas verstoord door de juffrouw die ook in de zeilboot meevoer. Ze liep zo rakelings langs de tafel van onze vrienden, dat haar wijde jurk over het tafeltje gleed.

Dat gebeurde vlak voor meneer Meier, die vlug zijn kopje koffie greep omdat het omver gegoooid dreigde te worden. Ook pakte hij de jurk even vast en zei: „Dat is hele mooie stof, juffrouw. Het is crêpe de Chine en dat moet u heel zorgvuldig wassen.”

„Inderdaad,” zei de juffrouw lachend. „Dat heeft u goed bekeken!”

Toen kwam haar man terug, die briesend riep: „Blijf van mijn vrouw af, pummel! Ik zal je leren je handen thuis te houden!” En hij gaf meneer Meier een stomp tegen de borst. Gelukkig stompte hij precies op de plaats waar meneer Meier zijn kleeorborsteltje in de binnenzak droeg. Dat borsteltje was van hardhout gemaakt en daardoor had de klap van de driftige meneer een pijnlijk gevolg. „Au!” gilte hij en hij wreef over zijn bezerde hand. Het leek erop dat hij een vinger had gebroken.

„Dat is uw eigen schuld,” vond meneer Meier. „U bent veel te driftig. U voer op onverantwoordelijke wijze pardoes het meer op en nu begint u zomaar te slaan, omdat ik even in gesprek was met uw vrouw!”

„Ja, Gert,” zei de dame, „jij bent veel te driftig. Je maakt van een mug een olifant. Kom, we gaan meteen naar een dokter.” De man en de vrouw stapten aan boord van het jacht en

voeren naar Jonkersveen.

„Die meneer heeft geluk gehad,” meende Sietse. „Als hij tegen de bevroren buik van Kees had geslagen, waren al zijn vingers gebroken.”

„Mijn buik is niet bevroren,” riep Kees. „Ik ben nog zo fit als een hoentje.”

„Wel, jongens, we hebben hier leuk gezeten,” zei meneer Meier. „Het is alleen al bijna twaalf uur. We moeten naar huis.”

De club stapte weer in de Kameleon en op weg naar hun dorp zagen ze duikeendjes langs de oever.

„Kijk, Kees, die hoentjes zijn ook nog fit!” riep Louw. Bewonderend zagen ze hoe de eendjes grote afstanden onder water zwommen.

„Dat kan ik ook!” schepte Sietse op. „Maar dan met een snorkel. En er moeten geen bakfietsen over de bodem rijden!”

„Hoe is het met je been?” vroeg meneer Meier.

„Ik kan niet meer met mijn been hoesten!” lachte Sietse.

„Aha, dat loopt dus wel los,” begreep meneer Meier en hij was verbaasd toen hij zag dat ze de brug alweer hadden bereikt.

Sietse stuurde de Kameleon in het boothuis.

„Ik heb reuze genoten, jongens,” zei meneer Meier. „Jullie worden hartelijk bedankt!”

„U wordt ook bedankt, voor de traktatie!” antwoordden de vrienden. „En als u vaker wilt varen, zegt u het maar.”

Opeens riep Sietse ontstemd: „Kijk daar nu eens! Zit die bevroren duikeend nog in de boot!”

„Jij stopte niet bij de Woudaap,” riep Kees. „Maar ik loop wel naar huis. Dan kan ik onderweg mooi ontdooien!”

Meneer Meier en Louw liepen naar het dorp en Kees wandelde naar de Woudaap.

Daar stond zijn vader op hem te wachten. „Zo, Kees,” begroette hij hem. „Ik zag je voorbijvaren en dacht: Kees heeft vast geen trek. Maar je komt toch nog om je portie!”

„Natuurlijk,” knikte Kees. „Anders eten de muizen het op!”

Die opmerking vond Dijkstra niet leuk en een moment dacht hij erover Kees een afstraffing te geven. Maar om zo vlak voor de maaltijd rond de molen te hollen leek hem niet bevorderlijk voor de eetlust en dus gingen vader en zoon aan tafel zitten in de gezellige kamer, die extra was opgefleurd met de azalea van Hielke en Sietse.

HOOFDSTUK 5 - De traktatie

's Middags kwam Zwart de smederij binnen en vroeg of de jongens uit varen waren geweest met meneer Meier.

„We hebben meneer Meier het dorp Jonkersveen laten zien en hebben met hem op het terras van het Paviljoen koffiegedronken,” verklaarden Hielke en Sietse.

„Juist! En betaalde meneer met groot geld?”

„Hij betaalde met een briefje van tien en een van vijftentwintig gulden,” zei Hielke en Sietse knikte instemmend.

„Mooi, jongens, dan is het in orde. Meer hoeft ik niet te weten.” Zwart vertrok en Klinkhamer luisterde verwonderd naar zijn zoons, die hem vertelden welke vragen Zwart had gesteld.

„Dat begrijp ik niet,” bromde Klinkhamer. „Die meneer Meier lijkt me een nette man. Als Zwart meer wil weten, kan hij beter de politie in de stad om inlichtingen vragen.”

Louw kwam binnen en zoals gewoonlijk stapten de jongens in de Kameleon, waarna ze naar de Woudaap voeren.

Kees kwam het huis uitgelopen en voegde zich bij de schippers. „Ik heb heerlijk gegeten,” zei hij en hij trommelde op zijn buik. „Ik heb wel acht pannekoeken met stroop gehad, maar nu lust ik niets meer.”

„Zeg, jongens,” zei Hielke, „Zwart vroeg ons of we iets bijzonders bij meneer Meier hadden gezien. We hebben nee

gezegd of hebben jullie misschien iets ontdekt?”

„Ik heb gezien dat hij verschrikkelijk zuinig op zijn kleren is,” zei Kees. „Hij is doodsbang voor een spatje op zijn jas of een kreukel in zijn broekspijpen.”

„Nou ja, hij is een kledinghandelaar,” zei Hielke. „Van hem kun je zoiets verwachten. Hij draagt immers ook een klerenborstel bij zich.”

„Zwart weet zeker weer iets anders,” zei Sietse. „Hij ziet altijd dingen die er niet zijn! Maar we kunnen wel op die meneer letten.”

Op de dijk naderde timmerman Schaafsma. Hij stapte van zijn fiets en riep: „Kunnen jullie even helpen om een schip met stenen naar de Woudaap te varen?”

„We kunnen het proberen,” antwoordde Sietse. „Waar is dat schip?”

Het bleek bij de brug te liggen en dus voeren onze vrienden erheen. Een volgeladen tjalk lag te wachten.

„Dat wordt een zware klus,” merkte Hielke op.

De schipper dacht er ook zo over en vroeg verbaasd: „Moet die kleine motorboot mijn schuit trekken? Dat lukt nooit!”

„Toch gaan we het proberen!” riep Sietse. Hij stuurde hun boot achter de tjalk en liet de Kameleon duwen.

„Stop!” riep de schipper. Het schip lag namelijk nog aan de wal vast. De touwen werden losgemaakt en de Kameleon kon gaan duwen. Langzaam voer het schip langs de dijk richting Woudaap.

Een dikke modderbrij golfde voor de boeg van het schip uit

en de stuurman riep: „Dit redden we nooit!”

Er kwam echter hulp. Gerben naderde met de zware tractor en maakte de kabel op de haspel los. De haak van de kabel bevestigde de schipper aan een bolder voor op het schip. Het schip voer nog steeds langzaam door, want de Kameleon bleef duwen.

Gerben begreep dat het goed was de gang erin te houden en vlug liet hij de tractor trekken. Het schip begon nu sneller te varen en allen kregen goede hoop dat de Woudaap zou worden bereikt. Het water langs de wal werd donkergrijs door het losgewoelde bodemzand.

Meneer Meier die langs de dijk wandelde, keek vol belangstelling naar het karwei. Tegen Dijkstra, die ook stond te kijken, zei hij: „Wat doet zo’n schip hier in dit ondiepe water? Wie dit heeft besteld is niet goed wijs! Ze kunnen toch beter kleinere boten nemen?”

„Maar de vracht wordt nu in één keer bezorgd!” antwoordde Dijkstra. „Of we niet goed wijs zijn, weet ik niet, maar we krijgen de lading netjes thuis!”

Het schip bereikte de Woudaap en werd aan de wal vastgelegd. De schipper maakte de staaldraad los en Gerben liet de haspel draaien. De staaldraad zwiepte heen en weer en raakte meneer Meier. Een vuile streep op zijn jasje was het resultaat.

„Wel, meneer!” riep Gerben. „U staat er veel te dichtbij. Het had u uw hoofd wel kunnen kosten. In de zeehaven is laatst nog een matroos onthoofd door een stukgesprongen

staaldraad!”

„Het loopt wel los,” vond meneer Meier. „Ik laat het jasje drogen en borstel het dan af.”

Even later kwamen er knechten van de timmerman aangelopen en kon het lossen beginnen. Het bleken witte stenen te zijn voorzien van een glazuurlaagje.

„Ai,” riep Kees, „we krijgen een witte molen met een gladde muur!”

„Natuurlijk!” knikte Gerben. „Zo’n gladde jongen als jij behoort in een glad huis te wonen!” Gerben ging de tractor naar huis brengen en de jongens voeren verder met de Kameleon.

Meneer Meier wandelde naar de polderbrug en zag een paard met een veulentje hem tegemoet komen. Hij ontdekte dat er niemand bij het paard was en dat maakte hem onrustig. „Hé, jongens,” riep meneer Meier naar onze vrienden in de Kameleon. „Kunnen jullie me aan boord nemen. Dat paard komt op me af!”

„Gewoon doorlopen,” raadde Sietse hem aan. „U moet niets doen,dan gebeurt er ook niets!”

Inderdaad kon meneer Meier het paard ongehinderd passeren, maar toch gebeurde er iets vreemds. Het paard bleef staan, snoof een paar maal in de lucht en kwam toen meneer Meier achterna.

Dat vond meneer niet prettig en hij versnelde zijn pas. Het paard begon ook harder te lopen, trouw gevolgd door het veulen.

„Het is het paard van boer Brandsma,” zag Hielke. „Het is zeker uit de wei ontsnapt. U moet de polderweg inslaan, dan gaat het paard terug naar de boerderij.”

Meneer Meier volgde die raad op en zag tot zijn verbazing dat het paard naast hem kwam lopen en aan zijn jasje rook. Op de rechterzak zat een natte vlek waar het paard veel belangstelling voor had. In de jas zat een flesje met een sterk geurend parfum en dat flesje was kapot gegaan door de zwiepende staaldraad.

In de vaart langs de weg voeren de jongens met de Kameleon gelijk met meneer Meier op om hem zonodig te helpen. Dat bleek niet nodig te zijn, want de viervoeter liep heel gedwee met meneer Meier naar de boerderij. Daar kwamen Brandsma en zijn knecht Jan het paard opvangen en zij brachten het naar de wei, waarvan het hek nog half openstond.

Brandsma bedankte meneer Meier voor het terugbezorgen van het paard en Jan wees naar de natte plek op het jasje. Hij vroeg of dat van een ongeluk kwam.

„O, hemel, dat is parfum!” ontdekte meneer Meier en hij trok het jasje uit. Het kapotte flesje gooide hij in de vuilnisemmer.

„We hangen het jasje aan de lijn te drogen,” stelde Brandsma voor. „Komt u even binnen om een kopje koffie te drinken. Jongens, komen jullie ook, want jullie hebben net zoveel geholpen.”

Dat was aan geen dovemansoren gezegd, want de koffie met

echte room smaakte altijd heerlijk.

In de ruime keuken werden ze door mevrouw Brandsma ontvangen en kregen allemaal koffie met koek. Meneer Meier zei dat hij het wel opmerkelijk vond dat een paard zo gek kon zijn op parfum.

„Met dieren beleef je soms verrassende dingen,” wist Brandsma.

„Zeg dat wel,” vulde Jan aan. „Ik heb vaak gezien hoe het paard aan bloemetjes in de wei rook.”

„Zeker aan mooie paardebloemen?” vroeg Sietse lachend.

„Wel nee, paardebloemen geuren niet!” riep Jan, „Maar een paar jaar geleden liet ik bij de kapper mijn haar knippen. Het werd vakkundig gedaan en netjes in een scheiding gekamd.

„Wilt u ook vinaigre?” vroeg de kapper. Eerlijk gezegd, wist ik niet wat vinaigre was, maar ik had net geld gevangen en zei in een royale bui: „Ja, dat is goed. Doet u maar.” De kapper maakte evenwel een fout. Hij had vergeten de vloeistof met water te verdunnen en zo werd mijn hoofd bespoten met een sterk luchtje. Toen ik op de boerderij kwam, sprong de hond tegen me op en wilde aan mijn hoofd ruiken. Toen ik in de schuur kwam om de twee geiten te voeren, mekkerden ze luid en sprongen tegen me op. Ik had daar niet op gerekend en rolde op de grond. Meteen gingen die brutale geiten boven op me staan, zodat ik me niet kon verroeren. Daarop begonnen ze aan mijn haar te likken alsof ze het wilden wassen! Ze likten net zolang tot de geur weg was en mijn haar naar geitelucht stonk. Ik moest het twee keer wassen, voordat

ik weer in de keuken mocht komen!”

„Dat is een sterk verhaal, Jan,” meende Brandsma. „We hebben hier al in geen jaren geiten op de boerderij gehad!” „Dan gebeurde het bij een andere boer,” hield Jan vol, maar de jongens joelden en maakten hem uit voor fantast. „Jij fantaseert al net zoals Gerben,” merkte Hielke op. Gezellig pratend vloog de tijd om tot het moment was gekomen om naar huis te gaan. Meneer Meier trok het inmiddels droog geworden jasje weer aan en voer met de jongens mee in de Kameleon.

Bij de Woudaap ging Kees aan wal en werd er even gekeken naar de mannen die het schip met stenen losten. Er werd hard gewerkt, maar doordat de stenen met de hand moesten worden gelost zou het karwei wel de hele dag duren.

De Kameleon voer verder tot aan het Raadhuisplein, waar meneer Meier en Louw uitstapten. Meneer Meier bedankte voor het tochtje en Louw riep: „Tot ziens!”

Hielke en Sietse kwamen ook thuis, waar vader en moeder reeds wachtten met de boterhamtafel. De jongens vertelden wat ze allemaal hadden beleefd en Klinkhamer zei goedkeurend, toen hij hoorde van het schip met de stenen: „Dus we krijgen een mooie, witte molen? Dat zal fleurig staan bij het groene land!”

Sietse vroeg: „Kunnen paarden goed ruiken?” Hij vertelde van het parfum in het jasje van meneer Meier.

„Natuurlijk kunnen paarden ruiken,” wist Klinkhamer. „Ze zeggen toch ook „het paard ruikt de stal”. Ik heb eens iets

beleefd met een paard dat ik moest beslaan. Toen ik gebogen stond om een hoefijzer onder het linkervoorbeen te vernieuwen, rook het paard aan de achterkant van mijn overall en haalde een pakje tabak uit mijn zak. De tabak geurde nogal sterk en dat vond het paard zeker lekker. Hij ging staan kauwen als een volleerd pruimer, hoewel het rooktabak was. Hij vrat alles op, ook de tabakszak, maar die kwam er later langs de natuurlijke weg weer uit, met paardevijgen erin. Op de zak stond: tabak van Lekkerman, daar smul je van!”

„Dat is geen verhaal voor bij het eten,” vond moeder. „Het is zo wel mooi genoeg geweest.”

Hielke en Sietse lieten zich de boterhammen goed smaken. Na het eten hielpen ze bij het opruimen van de smederij. Jaap, de krantenman, kwam de krant bezorgen en was vergezeld van zijn hondje en de kat. Jaap vertelde: „Sinds ik ben overvallen, lopen mijn dieren steeds overal met mij mee. Maar als ik fiets, blijven ze thuis, want ze hebben een hekel aan hardlopen. Het is wel prettig dat de dieren zo aanhankelijk zijn.”

De grote kat liep naar de jongens en streek langs hun benen ten teken dat ze goede maatjes met hen was.

Timmerman Schaafsma kwam binnen en vroeg: „Zeg, jongens, de stenen zijn gelost. Kunnen jullie het schip weer in de vaargeul brengen? Ik zal jullie er goed voor belonen.”

„Dat is niet nodig,” vond Klinkhamer. „De jongens varen voor hun plezier.”

„Maar het kost wel extra benzine,” merkte Sietse op.

„Ik vergoed de benzine,” bood Schaafsma aan en hij kocht twee jerrycans vol.

„Wel bedankt,” riepen de jongens en gewapend met de jerrycans holden ze naar het boothuis. De tank werd boordevol benzine gegoten, waarop de tweeling op volle snelheid naar de Woudaap voer.

Daar was de schipper druk bezig zijn schip van de wal te duwen en Sietse riep: „Waar moet u heen?”

„Terug naar de vaargeul,” was het antwoord. „En dan zeil ik naar de overkant.”

„Wij zullen u helpen,” riep Sietse en hij liet de Kameleon tegen de boeg van de tjalk duwen. Er borrelde modderwater tussen het schip en de wal omhoog en zo kwam er genoeg ruimte om de Kameleon ertussen te sturen.

„Duw me maar naar de brug!” riep de schipper.

„We gaan de schuit eerst keren,” antwoordde Sietse en tot zijn verwondering ging dat vrij gemakkelijk. Het niet meer diep liggende schip kon goed varen nu het niet meer in de modder lag.

„Hijs het zeil maar,” kondigde Hielke aan. „U kunt best naar het eiland varen. Wij helpen wel duwen.”

De schipper twijfelde even, maar toen zijn boot steeds meer snelheid kreeg, begon hij het zeil te hijsen. Even later voeren ze met flinke snelheid naar het eiland, waar de tjalk ongehinderd in de vaargeul verder kon varen. De schipper bedankte de jongens voor de hulp en onze vrienden wensten

hem goede reis.

„Dat was een makkie,” lachte Sietse. „De Kameleon hoefde helemaal niet meer te duwen. We hebben lekker benzine bespaard. De tjalk trok ons, in plaats van dat we moesten helpen duwen!”

Hielke schudde zijn hoofd en wees naar een jongeman in een kano.

„Die heeft haast!” merkte Sietse op. „Het lijkt wel alsof hij een wedstrijd vaart.”

„Maar dat is Sieger de Jong!” ontdekte Hielke. „Zit de politie hem achterna?”

„We gaan hem helpen,” besloot Sietse en hij liet de Kameleon naar de kano varen.

„Hallo, jongens!” riep Sieger verheugd. „Help me. Mijn kano is lek!”

„Kom maar aan boord,” antwoordde Sietse en Sieger stapte vlug uit de wankle kano over in de Kameleon.

„Ik ben gelukkig nog droog,” lachte hij, hoewel zijn nek kletsnat was van het zweet. „Ik was bang dat ik de wal niet zou halen, want er loopt steeds meer water in de kano. Ik zal een nieuwe moeten bouwen.”

Met de kano naast zich voer de Kameleon terug naar huis. Daar werd de kano op de wal gelegd om te drogen. Sieger ging daarna met onze schippers mee de smederij binnen.

Klinkhamer keek verwonderd toen Sieger ook binnenkwam.

„We hebben een schipbreukeling meegenomen,” verklaarde

Sietse, „de boot van Sieger was bijna gezonken.”

„Kun je hem repareren, Sieger?” vroeg Klinkhamer. „Jij bent toch timmerman, nietwaar?”

„Jawel,” zei Sieger. „Ik ben timmerman zonder werk en geld.”

„Dat is niet fraai,” vond Klinkhamer. „Misschien kun je werk krijgen bij de ommanteling van de Woudaap.”

„Ik heb het al gevraagd, Klinkhamer, maar er is geen timmerwerk. Ze vragen naar metselaars en metselen kan ik niet zo goed.”

Meneer Karels kwam binnen. Hij had een rolletje papier bij zich dat hij op de werkbank ontvouwde en waarop een tekening stond.

„Kijk,” zei hij. „Zo zou ik een proefbootje willen maken.”

„Proefbootje?” vroeg Sietse. „Ik dacht dat het een veenbak was voor turftrappers!”

„Doe niet zo gek,” riep Hielke. „Ik zie dat het een platbodem zeilbootje wordt, dat gemakkelijk door het water glijdt.”

„Juist, Hielke, dat heb je goed gezien,” zei meneer Karels. „Ik ben er reuze nieuwsgierig naar hoe het zal varen.”

„Zo’n bootje zou jij best kunnen maken, Sieger,” meende Sietse. „Ik zou het wel willen proberen,” knikte Sieger. „Ik heb toch niets te doen!”

„Als je het kunt, mag je het van mij proberen,” besloot meneer Karels. „Het materiaal kun je bij de hellingbaas halen en daar mag je de boot ook bouwen. Ik kan je alleen geen vol loon betalen, want dat wordt me te duur.”

„Het gaat me niet om het geld,” zei Sieger. „Ik ben al blij als ik iets te doen heb. En als deze bootjes goed willen zeilen, kunnen ze worden verkocht en valt er misschien nog iets mee te verdienen!”

„Wel, als jij het zo bekijkt, wil ik het wel met je proberen,” besloot meneer Karel. „Neem de tekening maar mee en overleg met de hellingbaas welke houtsoort er moet worden gebruikt.”

En zo begon het bouwen van de Nijlboten. Dit was een benaming die Sietse eraan gaf, want hij zag op de tekening een zeil dat langszij van de mast kon worden getrokken. Of de proef zou slagen, moest nog worden geprobeerd, maar Sieger begon er vol goede moed aan.

Eerst werd een platte bodem gemaakt door twee lagen planken op elkaar te bevestigen met houten nagels. Door de uiteinden op schragen te leggen en in het midden zware gewichten te plaatsen, kreeg de bodem een gebogen vorm. De bodem was van voren en van achteren smaller, waardoor het bootje een vlot model kreeg. Op de zijkanten van de bodem werden balken bevestigd, die de vorm van de bodem op zijn plaats hielden. Aan de balkjes werden stijltjes geplaatst, waaraan de zijkanten konden worden vastgemaakt. De voor- en achterkant werden afgesloten met een brede hardhouten plank. Onder de bodem werd een smalle, houten kiel gemaakt, die van achteren breed was, zodat het roer eraan kon worden opgehangen.

Binnen enige weken had Sieger de romp zover klaar dat die het water in kon. De jongens waren erbij en keken vol spanning hoe het bootje zou drijven. Dat bleek heel goed te gaan. Van voren lag het iets uit het water en van achteren was de bodem bijna vrij van het watervlak. Meneer Karels was tevreden en Sieger kon beginnen met de afbouw. Er kwam op een meter afstand van de voorsteven een stevige mast te staan met een dwarsbalkje dicht bij de top, zodat het geheel de vorm van een kruis had. Het balkje diende om de beide staggen ruimschoots van de mast verwijderd te houden. Dat was noodzakelijk, omdat het zeil onbelemmerd langs de mast moest kunnen draaien. Het zeil was een rechthoekige lap, die vanonderen en vanboven aan een ronde giek was bevestigd. Aan de bovenste giek werd in het midden een touw vastgemaakt, waaraan het zeil kwam te hangen. Door aan de onderste giek te trekken, kon het zeil naar alle kanten draaien en dat was nodig bij het schuin tegen de wind in zeilen. Of dat allemaal naar wens zou gaan, moest nog blijken.

In de afgelopen weken was er rond de Woudaap een muur gemetseld en tot ieders voldoening bleek de molen nog mooier te zijn geworden.

In de krant kwam een stukje te staan hoe de schippers van de Kameleon de molen hadden gered toen onverlaten er brand wilden stichten. Het hout, dat nogal kwetsbaar was, kon niet meer in brand worden gestoken, want dat werd nu belet door de stenen muur. Volgens de krant zou het een ramp zijn

geweest als die mooie molen verloren was gegaan en de jongens werden geprezen voor hun tijdig ingrijpen. Als beloning werden onze vrienden uitgenodigd voor een feestje in de Gouden Leeuw.

Hoewel Kees geen deel had gehad aan de redding mocht ook hij aanwezig zijn, want zoals Gerben zei: „Kees was zeker van de partij geweest als hij niet naar de begrafenis had moeten.”

En zo kwam Kees op zaterdagmiddag zijn fiets stallen in de smederij en gingen de jongens netjes gekleed naar de Gouden Leeuw. Halverwege het dorp werden ze ingehaald door Gerben met zijn fraaie auto.

„Taxi!” riep Gerben. „Stap maar in, brave zonen. Ik ga jullie deftig voorrijden!”

Zo kwamen Hielke, Sietse en Kees heel voornaam met de auto bij de Gouden Leeuw, waar Louw reeds stond te wachten.

In de zaal van het hotel werden ze ontvangen door het polderbestuur en een delegatie van Monumentenzorg. Ook kwam de burgemeester met twee wethouders en dat maakte de jongens enigszins beduusd.

Gerben was echter totaal niet onder de indruk en riep: „Waar is Zwart? Hij hoort toch ook bij het uiterlijk vertoon? Of is hij niet officieel genoeg?”

„Meneer Zwart doet zijn ronde,” zei de burgemeester. „Hij waakt over het welzijn van de gemeente!”

„Hoera voor Zwart!” riep Sietse en daar werd om gelachen.

Er werd koffie met slagroom rondgebracht en van een grote schaal mochten ze gebakjes kiezen. Er stonden ook glazen bekers vol sigaren. Daarvan nam Sietse er een paar en hij stak ze in het borstzakje van zijn jasje. Dat voorbeeld volgden Hielke, Louw en Kees ook, waarop Gerben vroeg: „Ook al aan de sigaar, heren?”

„Voor mijn vader,” legde Sietse uit en dat antwoord kreeg ieders goedkeuring.

De voorzitter van het polderbestuur hield een toespraak, waarin hij de jongens prees voor hun optreden tegen de brandstichters. „Daarmee hebben jullie een hele goede daad verricht!” beweerde hij. „Want de molen was anders zo goed als zeker in vlammen opgegaan.”

„Maar Gerben heeft ons geholpen,” vertelde Hielke.

„Nou ja,” zei Gerben. „Mijn honden deden het werk. Ze grepen de boosdoeners en slingerden ze over de dijk.”

„Nietwaar!” zei Louw. „De honden beten in de polsen van de bandieten, die toen hun messen lieten vallen en zich niet meer durfden te bewegen.”

„Hoe het precies is gebeurd, doet er niet toe,” vond de voorzitter. „Het feit dat door het ingrijpen van de jongens de molen gespaard bleef voor brand is de hoofdzaak. En dat willen we graag belonen met voor ieder een envelop.”

In de enveloppen bleken foto's te zitten van de vernieuwde Woudaap en een geldbedrag. De jongens bedankten verheugd. Kees die even weg was geweest, keek verrast dat ook hij zo'n envelop kreeg.

De voorzitter van Monumentenzorg hield een soortgelijke toespraak en gaf de jongens ieder een penning waarop stond: Redder van de Woudaap en daarbij de naam van de drager. Ten slotte sprak de burgemeester er zijn dank over uit dat door de goede samenwerking de Woudaap voor de gemeente behouden kon blijven.

Intussen verdween Kees een paar maal naar de gang en kwam nogal lacherig bij zijn vrienden zitten.

„Zeg, Kees, wat ben je toch aan het doen?” vroeg Gerben argwanend.

„Niets bijzonders,” lachte Kees. „Ik heb even voor keurmeester gespeeld. Ik probeerde de inhoud van de glaasjes likeur, die op een tafel in de gang staan. Het smaakt goed, maar het is een beetje koppig, ha, ha!” Kees lachte zo smakelijk dat de heren en de jongens rondom hem ook begonnen te lachen.

Een kelner kwam een blad vol glaasjes met kleurige vloeistoffen brengen.

„Kijk,” zei Kees, „die witte smaakt als heerlijke siroop!”

„Siroop?” riep de kelner verbaasd. „Dat is sterke jenever!”

„O, maar dan ben jij dronken, Kees!” wist Gerben.

„Wel nee, ik kan nog best op één been staan!” beweerde Kees en hij probeerde het, maar viel meteen op de grond. Gerben hielp hem weer op de stoel en zei nogal bars: „Nu blijf je hier rustig zitten, Kees Dijkstra en je geeft geen kik meer, begrepen?”

Kees knikte grinnikend en perste zijn lippen op elkaar om

niet in lachen uit te barsten. Zijn vrienden durfden niet naar hem te kijken, omdat zij dan ook moesten lachen om de krampachtige pogingen van Kees zijn lachlust in bedwang te houden.

Een fotograaf kwam foto's nemen en daar kwam Kees ook op te staan met een gezicht dat duidelijk veel binnenpret verried. Gerben vertelde over zijn honden. Hij beweerde dat als iemand met kwade bedoelingen op het erf durfde te komen, hij door de honden zou worden gegrepen. „Op die manier kan men zich goed beschermen, maar het moeten wel gedresseerde honden zijn, die je niet zou kunnen vergifigen,” besloot hij.

„En die honden zijn dúúr!” riep Kees en hij lachte luid.

„Duurder dan een glaasje jenever!” knikte Gerben.

„Wacht eens!” riep de kelner. „Ik heb hier drie lege glaasjes. Heb jij die leeggedronken, Kees? Want dan moet je ze betalen!”

„Betalen?” riep Kees verschrikt en zijn lachbui was meteen verdwenen.

„Dat is voor onze rekening,” troostte de voorzitter, waarop Kees weer kon lachen.

Er werden levendige gesprekken gevoerd over bestrijding van vandalisme en het behoud van monumenten.

Toen de klok vier uur sloeg, stond Gerben op. Hij moest naar huis voor het melken van de koeien. De jongens vertrokken ook en in navolging van Gerben gaven ze de heren een hand en bedankten voor de gezellige ontvangst en

de cadeaus. Louw holde naar de andere kant van het plein en Hielke, Sietse en Kees mochten weer met Gerben in de auto meerijden.

Bij de smederij stapten Hielke en Sietse uit, maar Kees bleef zitten.

„Ik kom mijn fiets morgen wel halen,” riep hij en hij reed met Gerben verder.

Bij de Woudaap kwam Dijkstra bij de auto kijken toen Kees uitstapte. „Hallo, Gerben, is het feest afgelopen?” vroeg Dijkstra. „En hoe heeft Kees zich gedragen?”

„Prima,” zei Gerben. „Kees heeft zich best vermaakt en veel gelachen.”

„Ik heb voor u een paar lekkere sigaren meegenomen,” riep Kees en hij reikte zijn vader de sigaren over. Ook toonde hij de penning van Monumentenzorg, de fraaie foto's van de Woudaap en de envelop met inhoud.

„Het is geweldig!” vond Dijkstra. „Je hebt een goede middag gehad, Kees. En wat ruik je lekker? Hebben jullie iets bijzonders gedronken?”

„Ja, Frans spul!” vertelde Gerben. „De naam weet ik niet meer.”

„Maar het was wel lekker,” zei Kees en hij kreeg weer een lachbui.

„Jij bent niet helemaal goed,” vond Dijkstra.

„Misschien niet, maar de sigaren wel,” grinnikte Kees.

Op datzelfde moment liepen Hielke en Sietse de smederij binnen, waar Klinkhamer gezelschap had van Zwart. De

jongens lieten hun zien wat ze hadden gekregen. Ze gaven vader en Zwart ieder twee sigaren.

„Die hebben we speciaal voor jullie meegenomen,” zei Hielke. „En Kees kreeg de lachziekte, omdat hij jenever had gedronken!”

„Die Kees is me er eentje,” meende Zwart. „Hij heeft dus zoals gewoonlijk weer zijn best gedaan!”

„Maar toen we naar huis gingen, was hij weer nuchter,” lachte Sietse.

„Dat is maar gelukkig voor hem, want anders had hij thuis geen beste ontvangst gekregen,” dacht Zwart.

Kees kon zich echter geen prettiger ontvangst wensen.

Dijkstra rookte smakelijk van de sigaren en prees Kees dat hij zo goed voor zijn vader had gezorgd. Moeder ontfermde zich over het geld dat naar de spaarbank moest worden gebracht.

HOOFDSTUK 6 - De ontdekking

Een paar dagen later stond Zwart in de smederij te genieten van een van de sigaren die door de jongens waren meegebracht uit de Gouden Leeuw. „Kijk,” zei hij, „daar gaat meneer Meier ook weer naar het meer. Hij loopt daar steeds heen en ik vraag me af of dat een bepaalde betekenis heeft. Wat bezielt hem om steeds datzelfde wandelingetje te maken?”

„Hij geniet van de frisse lucht,” dacht Klinkhamer.

„Wij willen hem wel met de boot volgen,” bood Sietse aan, „om te kijken wat die meneer gaat doen.”

„Maar, jongens,” riep Klinkhamer, „breng eerst maar eens de enveloppen met geld naar de spaarbank. Anders raakt het nog zoek!”

„Goed, en dan gaan we daarna varen,” knikte Sietse, waarop ze naar de bank in de Dorpsstraat holden.

De kassier nam het geld in ontvangst en boekte het op de spaarrekening van de heren Klinkhamer.

Ze kregen een afschrift, waarop het totaalbedrag van hun rekeningen stond. De tweeling glunderde trots, want ze voelden zich steeds rijker worden.

„Wie vlijtig werkt en steeds spaart, is het leven volop waard,” fantaseerde Hielke.

„Krijgen een staart!” rijmde Sietse.

Ze renden naar huis en lieten de bankrekeningen aan moeder zien, waarna Sietse het tijd vond om nog gauw even te gaan varen. Het was al halfvijf en om zes uur moesten ze terug zijn voor de boterham.

De Kameleon voer snel het meer op en volgde de dijk. De jongens keken of ze ergens meneer Meier zagen lopen, maar die leek spoorloos te zijn verdwenen.

„Daar begrijp ik niets van,” opperde Sietse. „Waar kan die lapjeskoopman zijn gebleven?”

„Misschien zit hij bij iemand in een boot?” dacht Hielke.

Ze voeren daarna langs verscheidene boten om te kijken wie er aan boord was. Ook dat had geen resultaat. Meneer Meier was en bleef spoorloos.

„Of zit hij bij het Paviljoen?” opperde Sietse en dus voeren ze langs het terras met de vele gasten, maar meneer Meier was er niet bij.

„We gaan het Kees vragen,” zei Hielke.

Ze voeren naar de Woudaap en legden er aan. Uit het schuurtje kwam Kees, gevolgd door meneer Meier en Dijkstra.

„Wat komen jullie doen?” vroeg Kees.

„We komen vragen of je vader de sigaren wel lust,” fantaseerde Sietse.

„Die zijn prima,” antwoordde Dijkstra. „Ze smaken best, Kees heeft goed voor me gezorgd.”

„Gaan jullie nog varen?” vroeg Kees.

„We gaan naar huis,” zei Hielke. „Het wordt tijd voor een

boterham.”

„Dan ga ik met jullie mee,” zei meneer Meier en hij stapte aan boord. Ze namen afscheid van de Dijkstra's en voeren naar huis.

„U wandelt, geloof ik, graag langs het meer?” vroeg Sietse aan meneer Meier.

„Inderdaad, ik kijk graag naar de boten en de mensen. Ik vind het een leuk gezicht. Ook zoek ik iemand die ik in het begin van de week nog zag varen, maar die ik sindsdien niet meer heb gezien.”

„Misschien had hij een huurboot, die terug moest naar de eigenaar?” dacht Hielke. „Daarom ziet u hem niet meer.”

„Dat zou kunnen,” knikte meneer Meier. „Ik zie die persoon liever niet dan wel. Hij is vroeger bij mij in dienst geweest, maar ik moest hem ontslaan wegens verduistering!”

De jongens vroegen verder niets, ze wisten genoeg om aan Zwart te vertellen.

Dat deden ze nog diezelfde avond toen Zwart weer even in de smederij kwam. Hielke en Sietse, die hielpen opruimen, riepen tegelijk: „Ha, meneer Zwart. Wij hebben de lapjesman Meier gesproken. Hij is met ons meegevaren en vertelde dat hij vaak langs het meer loopt, omdat hij daar in het begin van de week iemand zag varen, die bij hem in dienst was geweest, maar die hij heeft moeten ontslaan wegens verduistering.”

„Juist,” knikte Zwart. „Dat werpt een ander licht op de zaak. De politie heeft op de markt rollen textiel ontdekt, die afkomstig zijn uit het magazijn van Meier. Nu zijn er twee

mogelijkheden: die rollen textiel zijn met medeweten van Meier verkocht of de rollen zijn gestolen. Tot nu toe heeft Meier er nog geen werk van gemaakt en de politie wacht tot er een aangifte komt om te kunnen ingrijpen.”

Gerben kwam ook nog even op bezoek. „Ha, meneer Zwart,” groette hij. „Goed dat ik u zie. Er was vandaag een man bij me aan de deur, die een rol prachtige stof te koop had. Het was een soort zijde en mijn vrouw had er wel oren naar. In gedachten zag ze zichzelf al in een prachtige japon. Toen de man een prijs noemde van honderd gulden zei ik: „Dat is wel heel goedkoop.” De man had als antwoord het smoesje dat de stof was overgebleven uit een failliet gegaan bedrijf en zodoende had hij het goedkoop kunnen krijgen. „En welk bedrijf was dat?” vroeg ik hem. „Het bedrijf van De Wit in de stad,” gaf hij als antwoord. Toen werd hij plotseling kwaad en riep: „Waarom moet u dat allemaal weten? Vertrouwt u mij niet? Als de zaken zo staan, verkoop ik u niets.” Hij pakte de rol stof en sloeg de deur dicht. Kwaad liep hij naar zijn bestelauto en reed langs de polderdijk naar Jonkersveen!”

„Wanneer was dat? En wat was het autonummer?”

„Het gebeurde ruim een halfuur geleden. Ik denk dat het geen zuivere koffi  is, want de stof was heel mooi en de prijs laag. Het autonummer heb ik niet gezien, het was een kleine grijze bestelwagen.”

„Tja,” zei Zwart, „er lopen tegenwoordig veel zogenaamde handelaren rond. Om ze te kunnen arresteren, zijn vermoedens alleen niet voldoende.”

Meneer Meier, die langs de smederij liep, zag dat er nog mensen waren en liep naar binnen.

„Meneer Meier, mag ik u iets vragen?” begon Zwart. „Kent u in de stad ook een textielbedrijf van De Wit?”

„De Wit? Nooit van gehoord!” antwoordde meneer Meier verwonderd.

„Het bedrijf is failliet gegaan,” verduidelijkte Zwart. „En nu worden rollen textiel uit de inboedel te koop aangeboden. Kent u een handelaar die in het bezit is van een grijze bestelauto?”

„Naar die auto heb ik de hele week uitgekeken!” riep Meier uit. „Ik dacht een vroegere knecht uit mijn bedrijf te herkennen.”

„En handelt hij in textiel?” vroeg Zwart.

„Dat is mij niet bekend. Ik zou ook niet weten waar hij textiel vandaan krijgt, want hij staat ongunstig aangeschreven.”

„Is er weleens textiel uit uw magazijn verdwenen?” vroeg Zwart. „Jawel. Een paar maal, maar dat mag geen naam hebben. Tijdens een koffiepauze heeft een insluiper een voor verzending gereedstaande rol weggenomen. Voor zover mij bekend is, kan de schade niet bijzonder groot zijn.”

„Is het mogelijk dat er stoffen uit uw magazijn op de markt te koop worden aangeboden?”

„Drommels, als dat zo is, klopt er iets niet. Ik zal morgen meteen een onderzoek laten instellen!”

Sietse trok zijn broer aan de mouw en fluisterde: „Kom, we gaan even varen. Ik heb vanmiddag iets verdachts gezien.”

Hielke ging mee naar de Kameleon en vroeg: „Wat heb je gezien? Je maakt me wel nieuwsgierig.”

„Ik zag die grijze bestelauto op de dijk,” vertelde Sietse. „We gaan er even kijken.”

Ze voeren het meer over naar een rietveld voorbij het Paviljoen. Daar legde Sietse aan en samen beklommen ze de dijk. Ze keken of er ook autosporen in de berm te zien waren.

„Hier heb ik het autootje ergens zien staan,” beweerde Sietse.

„En kijk eens in het riet,” wees Hielke. „Hier ligt een boot.”

Ze trokken het riet opzij. Er lag een kleine motorboot met een kajuit, waarvan de ramen waren afgesloten door gordijnen.

„Dit is geen zuivere koffie,” bromde Sietse en hij probeerde naar binnen te kijken. Nergens viel een openingetje te ontdekken om doorheen te gluren.

„We moeten de deur openmaken,” zei Hielke.

Die zat echter stevig op slot.

„Ik haal gereedschap,” zei Sietse. Hij liep weer naar de Kameleon en kwam terug met een grote schroevendraaier. Het deurtje was een schuifdeur die was opgehangen aan twee rolscharnieren. Sietse stak de schroevendraaier onder de ene rol en na enig gewrik wist hij het wieltje van de rail te lichten. Het deurtje kon nu iets naar buiten worden gebogen. De opening was nauwelijks een paar centimeter groot, maar voor de jongens was het voldoende om naar binnen te kunnen kijken.

„Wel,” zei Sietse, „net wat ik dacht, een partijtje textiel. Dat

moeten we gauw aan de politie vertellen. Of het is misschien nog beter om dit bootje mee te nemen. De politie te water is nergens te zien en als we de inhoud snel naar de smederij brengen, is meneer Meier er misschien nog. Dan kan hij de lading controleren.”

„Zou je dat wel doen?” twijfelde Hielke.

„Jawel, maar dan zo gauw mogelijk. Je weet nooit of die man met dat autootje terugkomt.”

„Goed,” stemde Hielke in. „We kunnen zeggen dat we dit bootje hebben gevonden. Daar steekt geen kwaad in.”

Sietse sloeg het handvat van de schroevendraaier met een harde klap tegen het scharnier, dat teruggleed op de rail. De deur zat weer netjes dicht. Sietse bracht de Kameleon naast het jachtje, waarvan Hielke vlug de touwen bij de wal losgooide. Haastig werden de beide boten naast elkaar vastgebonden, waarna de Kameleonschippers snel over het meer naar huis voeren. Bij het grasveldje achter de smederij legden ze aan en holden de werkplaats binnen.

De heren stonden nog druk te praten en Gerben, die het tweetal zag binnenstuiven, riep: „Die twee hebben iets uitgespookt. Ik zie het aan hun wilde ogen.”

„We hebben een motorjachtje met textiel gevonden,” riepen de jongens. „Het ligt hier achter het erf. Wilt u even komen kijken, meneer Meier?”

Met z’n allen gingen ze naar het motorbootje, maar ze konden niet in de kajuit kijken.

„Kunt u de deur openmaken, Klinkhamer?” vroeg Zwart.

Klinkhamer bekeek het slot en zei tegen Sietse: „Haal even een bos stiftsleutels.”

Sietse ging op een draf het gevraagde halen.

Even later paste Klinkhamer verschillende sleutels, totdat hij er een vond, waarmee het slot kon worden losgedraaid. Het deurtje werd opengeschoven, waarna ze binnen een partijtje rollen textiel zagen liggen.

„Die zijn van mij,” wist meneer Meier meteen. „De dief heeft de kaartjes eraf gehaald, maar toch herken ik de rollen. Ze komen uit mijn magazijn.”

„Drommels, dat zal nog moeilijk te bewijzen zijn!” dacht Zwart.

„Helemaal niet!” schudde Meier het hoofd. „Ik zal u het bewijs tonen.”

Hij nam een rol textiel die op een speciale manier was opgevouwen. Door het doek open te slaan bleek al gauw dat er tussen een paar vouwen een briefje lag. Daarop stond de naam van textielhandel Meier, met eronder de naam van de stof, de afmetingen en het gewicht. „In alle rollen zit zo’n briefje,” zei Meier. „Als u het niet gelooft, moet u de rollen maar doorzoeken.”

„Dat is niet nodig,” vond Zwart. „Ik geloof u best, meneer Meier. En kunt u mij de naam van de vermoedelijke dader geven?”

„Hij heet Bos en woont in de stad. Het volledige adres laat ik morgen op kantoor nazoeken. Want ik ga morgen naar de zaak om te kijken hoe de diefstal mogelijk was zonder dat de

bedrijfsleider er iets van merkte.”

„Goed,” zei Zwart. „Dan roept u de politie erbij en kunnen zij Bos inrekenen. Wat moet er nu met die rollen stof gebeuren?”

„Ik zou ze graag ergens opslaan, maar waar?” vroeg Meier.

„Heeft u een plaatsje. Klinkhamer?”

„Dan zou ik ze in huis moeten bewaren,” zei Klinkhamer.

„En dat moet ik wel even met moeder overleggen.”

„Ik heb een imperiaal in de kofferbak van mijn auto liggen.

Die zet ik er even op en dan neem ik ze wel mee naar de boerderij,” bood Gerben aan. „Daar hebben we plaats genoeg. Als we allemaal een rol naar mijn auto dragen, is het zaakje zo geklaard.” Meneer Meier vond het best en dus werden de rollen even later netjes langs de smederij naar de weg gedragen en op de auto gelegd. Zelfs Zwart hielp mee en Hielke en Sietse probeerden door hard te lopen verscheidene rollen naar de auto te brengen.

Toen er ruim tien rollen waren opgeladen, zei meneer Meier: „Jullie worden allemaal hartelijk bedankt voor de hulp. Het is misschien wel gek dat ik het vertel, maar er was een stem in me die waarschuwde dat er iets mis was met het magazijn. Ik droomde dat iemand een valse sleutel had en toegang tot het gebouw kreeg, waar hij uit de achterkanten van de stellingen rollen doek stal. Als ik het goed heb gezien, was dit doek van een ander soort en die rollen liggen achter in de partij. Daardoor werd het doek niet zo snel vermist en kon de dief een tijdje onopgemerkt doorgaan. Toen ik dacht dat ik

Bos in een bestelautootje zag rijden, voelde ik dat er iets niet klopte.”

„U was wel op het goede spoor toen u steeds bij de polderdijk ging kijken,” zei Sietse. „Want we vonden de boot met het textiel in een rietkraag voorbij het Paviljoen.”

„Tja, zover wandelde ik niet,” zei meneer Meier. „Maar, jongens, jullie zal ik nog een keer trakteren bij het Paviljoen als beloning voor jullie oplettendheid.”

„Dat is niet nodig,” vond Klinkhamer. „Die kwajongens zijn ook al getrakteerd door het polderbestuur.”

„En dat was eveneens voor oplettendheid,” lachte Sietse. „Wij voorkwamen het in brand steken van de Woudaap.”

Door de vaart zeilde een bootje voorbij.

„Dat is iets bijzonders,” zag Hielke en de jongens holden naar de waterkant.

Een plat bootje met een zeil dat aan de zijkant van de mast hing, was op weg naar het meer. In de boot zaten meneer Karels en Sieger. De door Karels ontworpen boot werd door de mannen getest. Ze maakte haar eerste proefvaart en dat moesten Hielke en Sietse natuurlijk zien. Ze stapten snel in de Kameleon en volgden de zeilboot, die reeds op het meer was.

„Hij doet het goed,” vond Sietse, want het bootje zeilde vrij snel tegen de wind in. Het bijzondere van dit vaartuig was dat het zeil zover langs de mast naar voren stak, dat het gelijktijdig ook dienst deed als fok. De luchtstroom die een fok opvangt, gaat snel verloren zodra die de fok is gepasseerd. Bij deze

boot bleef de luchtstroom zich voortzetten in het hele zeil. Daardoor ging er geen kracht verloren en was de voortstuwing constant.

Het bootje voer vlot naar de overkant van het meer en daar werd gekeerd. De onderste giek van het zeil werd aangetrokken en zo kwam het zeil recht langs de mast te hangen. Voor de wind kon nu nog sneller worden gevaren en Hielke en Sietse vonden de proef reuze geslaagd. Ze vonden wel dat Sieger de boot vaak moest bijsturen en dat was niet in orde.

Bij de brug kwam de Kameleon naast de zeilboot varen en meneer Karels vroeg: „Wat zeggen jullie ervan?”

„Niet gek!” vond Sietse. „Er moest alleen wel veel worden bijgestuurd!”

„Dat heb je goed opgemerkt,” knikte Sieger. „Ik zal de kiel van achteren verbreden, anders drijft het achterstuk steeds overzij.”

„Dat kunnen we proberen,” stemde Karels in. „Het is geen groot karwei en tot nu toe ben ik best tevreden.”

„Gaat u nog meer van deze bootjes bouwen?” vroeg Hielke.

„Dat laat ik aan Sieger over. Hij mag zoveel bootjes bouwen als hij maar wil.”

Het bootje voer terug naar de helling. Sieger ging de kiel aan de achterkant verbreden en maakte het roer langer. Toen hij de volgende dag weer ging varen, zeilde de boot heel goed en besloot Sieger er nog een te bouwen. Misschien kon hij er zijn brood mee verdienen en dus was het de moeite waard

om meer bootjes te bouwen.

Toen Gerben met zijn auto vol rollen textiel thuiskwam, keek zijn vrouw Chantel er verbaasd naar.

„Dat is mooie stof, Gerben,” zei ze. „Daar zou ik best een jurk van willen hebben.”

„Oké,” knikte Gerben. „Ik vraag wel een lap voor je aan de eigenaar. Dit is allemaal gestolen waar en ik heb het tijdelijk voor de heer Meier in bewaring. Hij zal er vast wel iets van willen verkopen. Maar kun jij wel een jurk maken?”

„Dat vraag ik aan Geeske Volkertsma. Zij kan goed naaien, dat heb ik gezien toen ze hier een paar weken geleden heeft geholpen.”

„Juist,” zei Gerben. „Daar zal ik eens over nadenken.”

„Doe niet zo vaderlijk,” spotte Chantel. „Ik kan zelf wel beslissen of ik Geeske zal vragen om een jurk te maken.”

„Zo bedoel ik het niet.” Gerben schudde zijn hoofd. „Ik bedoel heel iets anders.” Wat hij dan wel in gedachten had, vertelde hij voorlopig niet.

De volgende morgen voeren Hielke en Sietse met de Kameleon naar de boerderij van Jellema. Ze gingen een gelast onderdeel van een maaimachine bezorgen.

Gerben had de jongens al zien aankomen. „Goed zo, jongens,” prees Gerben toen ze hem het onderdeel gaven. „Jullie hebben het goed uitgekiend. De koffie is klaar, dus kom maar mee naar binnen.”

De jongens lieten zich dit geen tweemaal zeggen en volgden

Gerben naar zijn „wigwam”, zoals hij zijn bungalow noemde. Chantel verwelkomde de tweeling en bood hun een stoel aan.

„Is meneer Meier al terug uit de stad?” vroeg Gerben.

„We hebben hem nog niet gezien,” antwoordde Hielke.

„Wil jij het textiel zo gauw mogelijk kwijt?” vroeg Sietse. „Ben je bang dat hier ook wordt ingebroken?”

„Doe niet zo gek,” lachte Gerben. „Sinds ik de honden heb, zitten we hier rustig. De bewaking is hier beter dan op een politiebureau. Ik heb een man gekend die bij de politie in de stad aangifte ging doen dat zijn fiets was gestolen. Toen hij het bureau weer verliet, ontdekte hij dat zijn portemonnee was geroofd. Terwijl hij voor de balie stond te praten met een rechercheur rolde iemand de beurs uit zijn achterzak. Zoiets kan natuurlijk overal gebeuren als het druk is. Ga daarom nooit in een mensenmenigte staan, want dan dringen ze tegen je aan en roets, weg is je portemonnee.” Kara, de hond van Chantel, waarschuwde dat er iemand op het erf kwam. Het bleek meneer Karels te zijn, die door Gerben werd binnengelaten.

„Hier is ons superbrein!” riep Gerben. „Heb je nog koffie, Chantel?”

„Natuurlijk. Meneer Karels, gaat u zitten,” nodigde Chantel uit.

Meneer Karels lachte en vroeg aan de jongens of hij met hen mocht terugvaren.

„Altijd,” knikte Sietse. „En mag ik ook eens in uw Nijlboot zeilen?”

„Noem jij het een Nijlboot?“ vroeg Karels. „Dat is goed bedacht, want op de Nijl varen ook schepen met het zeil aan de zijkant van de mast. Daar dacht ik aan toen ik het bootje ontwierp.“

„U kunt heel goed ontwerpen,” vond Hielke. „Want de boot zeilt prima.“

„Maar er moet wat geluk bij,” meende meneer Karels.

„En zou u ook geluk hebben wanneer u een fraaie japon voor mijn vrouw zou ontwerpen?“ vroeg Gerben.

„Kleren ontwerpen?“ zei Karels verbaasd. „Dat heb ik nog nooit gedaan.“

„Maar u heeft een superbrein,” merkte Sietse op. „Dat zegt Gerben!“

„En ik heb helemaal geen brein,” zei Gerben. „Maar wel een auto vol prachtige rollen textiel in allerlei kleuren.“

„Rollen textiel?“ vroeg Karels verbaasd. „Hoe komt u daaraan?“

„O, gewoon, van diefstal,” legde Gerben uit en de jongens lachten luid om het gezicht dat Karels trok.

„Ja, ja,” vervolgde Gerben. „Een mens kan tegen de lamp lopen en ik loop zomaar tegen een partij textiel. Maar wat moet ik ermee?“

„Teruggeven aan meneer Meier!” opperde Hielke.

„Er kunnen wel mooie kleren van worden gemaakt,” meende Sietse.

Gerben gaf een stuk papier en een potlood aan Karels en vroeg hem om een ontwerp voor een jurk te tekenen.

Meneer Karels schudde zijn hoofd, maar begon toch te tekenen. Toen werd het stil in de kamer, want allemaal keken ze vol spanning hoe de vaardige hand van Karels een juffrouw met een mooie jurk aan tekende. Zo stond er snel een fraai ontwerp op het papier.

„Fantastisch,” riep Gerben en hij klopte Karels goedkeurend op de schouder. „Wacht eens. U kunt de mooiste jurken tekenen.” Gerben moest even nadenken. „U kunt de meisjes van ons dorp aan werk helpen! Ik ben bereid er mijn volle medewerking aan te geven. In de bovenverdieping van de meubelzaak is nog wel een ruimte voor een textielatelier. De meisjes uit het dorp zijn handig en ijverig. Als u de ontwerper wilt zijn, kunnen zij goede produkten maken.”

„Maar ik heb al werk voor de meubelzaak,” protesteerde Karels. „Dat is best te regelen met meneer Loots, mijn schoonvader. De vraag is of u ook iets wilt doen om onze werkloze meisjes aan werk te helpen.”

„Tja,” peinsde Karels. „De meisjes hebben hier weinig vooruitzichten. Maar ben ik wel in staat om genoeg ontwerpen te maken?”

„Natuurlijk wel,” meende Sietse. „Als u naar de televisie kijkt, ziet u genoeg dames met mooie jurken. Nou, dan krijgt u meteen nieuwe ideeën.”

„Goed gezegd, Sietse,” lachte meneer Karels. „Ik wil het proberen, maar ik moet wel de hulp hebben van goede naaisters.”

„Wij willen Geeske Volkertsma wel even halen,” bood Sietse

aan.

„Ik moet nu echt terug naar het magazijn,” zei Karels. „Ik ben hier alleen gekomen om het modellenboek terug te halen.”

„Is daar haast mee?” vroeg Gerben. „Want anders bel ik even met mijn schoonvader en vraag hem of u hier nog een uurtje mag blijven.”

„Dan gaan wij naar Geeske,” knikte Sietse en snel stapten de jongens in de Kameleon en voeren naar het dorp. Sietse wees naar de brug en riep: „Daar fietst Geeske naar de stad.”

Meteen liet hij de hoorn luid toeteren, waarop Geeske omkeek en de Klinkhamertjes zag die naar haar stonden te wenken en te roepen. Geeske kwam terug en stapte van haar fiets toen de jongens aanlegden.

„Geeske, we hebben misschien werk voor je,” riep Hielke.

„Het is naai- en knipwerk, of is dat niets voor je?”

„Natuurlijk, dat werk doe ik graag,” antwoordde Geeske.

„Waar moet ik zijn? Ik ga er meteen heen.”

„Je moet naar het huis van Gerben gaan,” zei Hielke. „Daar wordt gepraat over de oprichting van een textielbedrijf.”

„Ik ga direct!” knikte Geeske en ze fietste snel naar de polderdijk.

De bus uit de stad stopte bij de brug en daaruit stapte meneer Meier. Hij wenkte naar onze schippers van de Kameleon en vroeg: „Kunnen jullie me even naar Gerben brengen?”

„Natuurlijk, stapt u maar in,” riep Sietse, waarna de Kameleon op volle kracht naar de boerderij van Jellema voer. Ze legden bij het steigertje aan.

Daar kwam ook Geeske net aan. Ze stapte van haar fiets en aarzelde om het erf op te gaan, want er stonden vier honden bij de ingang.

„Niet bang zijn, Geeske,” riep Sietse haar toe. „Wij gaan met je mee.”

Meneer Meier aarzelde ook en bleef vlak achter de jongens lopen. De honden deden echter niets. Kara, die Geeske kende, kwam kwispelstaartend naar haar toe.

Bij de garage stond Gerben. Hij opende de deuren. Karels was er ook en keek verwonderd toen Geeske en meneer Meier zich bij hen voegden.

„Ha, meneer Meier,” groette Gerben. „U komt als geroepen. Hebben ze de dief van het textiel al gepakt?”

„De dief is gevlucht,” vertelde Meier. „We weten nu wel dat de vroegere knecht Bos de dader is. Hij had een sleutel van het gebouw en daarom heb ik er nieuwe sloten in laten zetten. Nu is zijn sleutel waardeloos geworden. Het is nog de vraag of hij hier ooit terug durft te komen, want de politie heeft zijn signalement. En, Gerben, wat ik wilde vragen: kunt u de rollen naar de stad rijden? Dan berg ik ze weer op in het magazijn.”

„Ik zou de rollen graag willen kopen,” zei Gerben. „Er kunnen mooie kleren van worden gemaakt. Daarmee helpen we de meisjes van ons dorp aan werk.”

„Het hoeft niet duur te zijn,” kwam Karels Gerben te hulp, „want dit doek was u immers al kwijt door de diefstal?”

Meneer Meier begon te lachen. „U bent een goed

zakenman,” merkte hij op.

Geeske sloeg haar handen ineen van verrukking bij het zien van al die mooie stoffen.

„Oei,” riep ze, „dat is duur spul! Daar worden zogenaamde „creaties” van gemaakt.”

„En zou jij die kunnen maken?” vroeg Gerben.

„Als ik een tekening krijg, kan ik ze maken!” verzekerde Geeske hem.

„Meneer Karels zal proberen ontwerpen te maken,” vertelde Gerben. „En kunnen wij die stoffen dan van u kopen, meneer Meier?”

„Ik wil jullie graag helpen,” zei Meier. „Deze stoffen krijgen jullie voor inkoopprijs .en als jullie meer nodig hebben, lever ik het graag. Desnoods wil ik de kleren ook wel voor jullie verkopen.”

„Dat gaat goed!” riep Gerben. „We hebben nu materiaal en ook mensen beschikbaar. Wat moet er nog meer gebeuren?”

„Ik moet een goede naaimachine hebben,” meende Geeske. „Zo eentje die ze ook in textiel fabrieken gebruiken.”

„Er is een adres in de stad,” wist Meier, „waar ze handelen in opgekochte machines. Ik geloof dat ze daar ook de inboedel van een textielatelier hebben gekocht. Wellicht zijn daar wel naaimachines te koop.”

„Ja, maar,” sputterde Karels tegen, „we kunnen nu wel onkosten gaan maken, maar ik weet nog niet of ik voor die taak ben berekend.”

„U hoeft zich geen zorgen te maken,” stelde Geeske hem

gerust. „Ik kan heel goed naaien en knippen. Als iets niet goed is, zie ik het meteen en dus kunt u op mij rekenen. Het zal heus niet mislukken.”

„Goed, Geeske, ik vertrouw op jou,” besloot Karels. „De aankoop van machines moet Geeske ook beoordelen.”

Gerben vroeg waar de machines werden verkocht en meneer Meier noemde een naam die Gerben bekend in de oren klonk. „Dat bedrijf staat aan een gracht, nietwaar?” vroeg Gerben. „Daar zijn we al eens eerder geweest om machines te kopen voor de kindervagenfabriek, die nu ook wagentjes maakt voor invaliden. Dat bedrijf floreert goed en dat is misschien een teken dat ook het naaiatelier goed zal lopen. Ik zal met dat bedrijf telefoneren en vragen of zij inderdaad naaimachines te koop hebben.”

„En ga je er dan weer heen met de praam?” vroeg Sietse.

„Misschien,” knikte Gerben. „Kan ik dan weer op jullie hulp rekenen?”

„Natuurlijk, wij helpen graag!” antwoordden de jongens.

„Ik ga ook mee,” zei Geeske. „Dan kan ik kijken wat er wordt aangeboden.”

„Gaan jullie in een open praam?” vroeg meneer Meier.

„Zo’n dagje varen lijkt me wel aantrekkelijk. Kan ik ook mee?”

„Natuurlijk,” riep Gerben. „U kunt ons goed van advies dienen. En, meneer Karels, gaat u ook mee? U kunt goed zaken doen. Hoe meer mensen er meegaan, hoe leuker het wordt. Morgen vertel ik jullie wel wanneer we precies gaan.” Gerben maakte een telefonische afspraak met het bedrijf in

de stad en 's avonds kwam hij in de smederij aan de jongens vertellen dat de reis naar de stad twee dagen daarna zou worden gemaakt. „Mogen Kees en Louw ook mee?” vroeg Hielke.

„Natuurlijk. Als het stel niet compleet is, voelen ze zich niet goed!” spotte Gerben.

HOOFDSTUK 7 - Het atelier

De volgende morgen voeren Hielke en Sietse met Louw en Kees naar de boerderij van Jellema. De praam waarmee ze naar de stad zouden varen, lag voor de wal.

De jongens zochten Gerben op en kregen van hem bezems en een paar schoppen om de praam schoon te maken. Ze veegden de praam goed schoon en schepten het stof overboord. In de wagenloods werden twee waterdichte zeilen klaargelegd en tevens enige vouwstoelen.

Gerben controleerde of alles in orde was en vroeg of de jongens tegen Geeske, meneer Karels en meneer Meier wilden zeggen dat de boot de volgende morgen om acht uur zou vertrekken.

Op die bewuste morgen kwam Louw om kwart voor acht bij Klinkhamer aan de deur vragen of Hielke en Sietse al klaar waren voor de tocht.

De tweeling had reeds op Louw zitten wachten en met de nodige waarschuwingen van moeder om voorzichtig te zijn, stapten de jongens in de Kameleon.

Weldra voeren ze langs de polderdijk, waar Geeske en Karels fietsten, die ook op weg waren naar de boerderij. Meneer Meier liep eveneens over de dijk. De Kameleon legde aan en nam hem aan boord. Hetzelfde herhaalde zich bij de Woudaap, waar Kees al zat te wachten.

Zo kwamen ze allemaal nog voor acht uur bij Jellema, waar

Gerben hen ontving.

Hij vroeg aan Kees: „Heb jij geen brood meegenomen? Een hele dag zonder eten houd jij nooit vol.”

„Mijn vader heeft me een rijksdaalder gegeven,” antwoordde Kees. „Daar red ik het wel mee.”

„Dat hoop ik,” zei Gerben. „Helpen jullie de dekzeilen en de stoelen even inladen?”

Gezamenlijk werd alles aan boord gebracht. Gerben nam ook de vaarboom mee.

De Kameleon werd als duwboot stevig achter de praam vastgebonden, waarna Gerben riep: „Instappen, allemaal! We gaan vertrekken!”

Geeske, Meier en Karels zaten weldra op een stoel. Gerben wierp de touwen los en kwam ook op een stoel zitten. Op de dijk stond Chantel met de vier honden en deed hen uitgeleide.

„Neem je geen hond mee, Gerben?” vroeg Sietse.

„Wel ja, dat kan ik wel doen,” vond Gerben en hij riep:

„Sjoek, ga je mee?”

Een van de honden kwam een stap naar voren en keek Gerben vragend aan.

„Kom, Sjoek,” riep Gerben. „Kom bij de baas, je mag mee!”

De hond sprong aan boord, waarna de club vertrok, nagewuifd door Chantel. Sietse liet de boten zo snel mogelijk varen, want ze voeren voor de wind.

„Als we zo doorvaren, zijn we er nog vlugger dan met de bus,” zei Meier.

„Het gaat mieters,” vond Geeske.

Iedereen zat vergenoegd van de tocht te genieten, want het was mooi weer en in de ruime praam kon je comfortabel zitten.

„De jongens kunnen van deze praam wel een plezierboot maken,” merkte Karels op.

„Dat hebben ze al gedaan,” vertelde Gerben. „Grote gezinnen uit de stad hebben ze een paar maal het meer rondgevaren, maar daar zijn we mee gestopt, omdat Kees zich liet volstoppen met snoep en dat is slecht voor de anderhalve tand die hij nog heeft!”

„Daar is niets van waar,” ontkende Kees. „Ik heb al mijn tanden nog!”

„Je moet je niet op de kast laten jagen, Kees!” vond Karels.

„U kunt beter zeggen: je moet je niet in de boot laten nemen. Dat is toepasselijker,” merkte Meier op.

Gezellig pratend bereikten ze de overkant van het meer. Ze voeren door het kanaal langs Jonkersveen. Daar stonden jongens op de wal, die begonnen te roepen: „Kijk, de eliteboot uit Lenten! De stumpers moeten met een boerenpraam varen. Ze kunnen geen fatsoenlijke boot betalen!”

Er plonste een steen naast de praam in het water. De druppels vlogen de inzittenden om de oren.

„Moet ik aanleggen, Gerben?” vroeg Sietse. „Dan kun je de hond op hen loslaten.”

„Ben je mal!” riep Gerben. „Dat kost allemaal tijd. Laat de

hoorn maar extra luid toeteren. Misschien komt er een politieman kijken.”

Sietse liet de boot extra snel varen, hoewel dat daar verboden was. Hielke drukte verschillende keren op de hoorn. Het getoeter lokte inderdaad een agent naar de waterkant en toen verdwenen de dorpshelden vliegensvlug.

Onze vrienden voeren ongestoord verder en bereikten de sluis halverwege de stad. De sluisdeuren stonden open, zodat onze Lentenaren zo konden binnenvaren. Naast het fraaie plezierjacht van een Engelsman werd de praam vastgelegd. Een langharige hond stond grommend naar onze schippers te kijken. De hond van Gerben deed alsof ze niets zag. Sjoek lag languit op de bodem van de praam te luieren.

Toen de hond van de Engelsman in de praam dreigde te springen joeg Gerben hem terug en riep: „Opletten, Sjoek!” De hond kwam meteen overeind en sprong tegen het jacht op. Daarbij liet ze dreigend haar grote tanden zien. De Engelse hond schrok en vluchtte naar de andere kant van de kajuit.

„Goed gedaan, Sjoek!” prees Gerben en de jongens vonden het prachtig, dat die andere hond zo bang was geworden.

„Tjonge,” zei Meier, „op het water kun je ook al ongemak verwachten.”

„Maar met het verkeer op de weg heb je veel meer overlast,” vond Karel.

Het water in de kolk begon te stijgen tot het even hoog was als het water in het kanaal naar de stad, waarna de deuren

opengingen en men verder kon varen. De Engelsman mocht het eerst vertrekken. De Kameleon met de praam volgde. Toen de Engelsman zag dat de praam ging inhalen, liet hij het jacht sneller en sneller varen. De Kameleon voer op dezelfde snelheid en Sietse vond het niet nodig het jacht in te halen. In het kielzog van het jacht naderden ze de ingang van de stadsgracht. Ze voeren onder enige bruggen door en kwamen in de gracht waaraan het verkoophuis van machinerieën stond.

De boten werden aan de wal gemeerd en allen stapten uit. Sjoek volgde Gerben trouw, maar werd teruggestuurd om de praam te bewaken. Kees zag een ijskar rijden en holde er vlug achteraan, maar de wagen stopte niet en Kees kreeg geen ijs. „Jouw rijksdaalder is gelukkig nog heel, Kees,” merkte Louw op.

Gerben opende de deur van het magazijn en zei: „Dames gaan voor.”

Geeske stapte lachend naar binnen, gevolgd door de hele club.

Een meneer in een stofjas kwam vragen waarmee hij hen van dienst kon zijn.

„We hebben belangstelling voor naaimachines en ander materiaal dat kan worden gebruikt voor een textielbedrijfje,” vertelde Gerben.

„Aha, dat kan. Komt u maar mee.”

Ze volgden de meneer naar een andere afdeling en daar stond Geeske al meteen bewonderend te kijken naar

prachtige naaimachines, kniptafels, rekken voor garens en rekken voor kleding en nog veel meer spullen, die afkomstig waren uit een opgedoeft naaiatelier. Op een tafel lagen vele gereedschappen, zoals scharen, messen, etuis met naalden die dienst konden doen bij het naaien en knippen. Ook was er een slijpmachine speciaal voor het slijpen van scharen, messen en ander gereedschap.

„Hoeveel naaimachines moeten we hebben, Geeske?” vroeg Gerben.

„Dat is moeilijk te zeggen,” meende Geeske. „Het hangt ervan af hoeveel meisjes er meedoen en hoeveel werk we krijgen.”

„Ik heb vijf naaimachines,” zei de meneer. „Als jullie de hele partij kopen, geef ik hem voor een zacht prijsje.” Daarna wendde hij zich tot Gerben en vroeg: „Hebben wij niet eerder zaken gedaan? Toen kocht u machines voor houtbewerking, nietwaar?”

„Dat klopt,” knikte Gerben. „We zijn hier toen goed geslaagd. Ik hoop dat we vandaag weer goede zaken kunnen doen. Maar het mag niet duur zijn, want het is een experiment om een atelier voor werkloze meisjes op te richten.”

Meneer Meier en Karels bekeken alles en ook de jongens snuffelden in alle spullen. Sietse ontdekte een losse poot onder een van de tafels, maar die kon gemakkelijk worden gelast. Op verzoek van Gerben liet de handelaar alle machines even draaien door de snoeren in een stopcontact te steken.

„Zoals u ziet,” zei hij, „is het allemaal heel eenvoudig als u maar de nodige stopcontacten bezit.”

Gerben hield nog even ruggespraak met de anderen en vroeg toen wat het totaal moest kosten. De verkoper noemde een prijs.

Meneer Meier knikte en Gerben zei: „Oké, we nemen de zaak mee. Jongens, we gaan inladen.”

Op een platte wagen werden de naaimachines naar de praam gereden. Daarna waren de stoelen, tafels, rekken, kasten en bakken vol gereedschap aan de beurt.

Gerben zette de zwaarste stukken, zoals de naaimachines, op de bodem van de praam, zodat ze niet zouden omvallen. Door de andere spullen eromheen te plaatsen werd alles stevig in elkaar gestapeld en daar overheen werd een groot zeil gespannen. Zo was de boot reisvaardig voor de terugtocht. Het was reeds twaalf uur en Gerben stelde voor een kleinigheid te gaan eten. Ze stapten een restaurant binnen en bestelden hamburgers en koffie. Kees at de hamburger vlug op en bestelde een grote portie ijs. Bij het afrekenen bleek hij aan een rijksdaalder niet genoeg te hebben, meneer Meier kwam hem te hulp en gaf het ontbrekende bedrag. Een tel daarna riep Gerben dat alles voor zijn rekening was en hij betaalde de kelner. Kees keek sip, want hij had reeds betaald en was zijn geld kwijt.

Zijn vrienden lachten, maar Gerben zei: „Kees, je kunt een rijksdaalder verdienen als je bij de slager, een paar huizen verderop, een hele worst wilt kopen.”

Dat wilde Kees met alle plezier doen en hij holde naar de slager. Spoedig kwam hij terug met een worst.

„Geef maar aan de hond,” zei Gerben.

„Een hele worst?” vroeg Geeske. „Is dat niet zonde?”

„De hond wordt getrakteerd, omdat ze met ons uit is,” legde Gerben uit.

Sjoek bleek de worst echter niet te lusten.

„Is me dat wat?” riep Kees. „Sjoek moet de worst niet!”

Toen gaf Gerben zelf de worst aan de trouwe viervoeter, die er meteen smakelijk van ging eten. „Ze lust alleen eten van de baas,” verklaarde Gerben en dat vonden ze allemaal bewonderenswaardig. Daaruit bleek immers hoe goed de hond was gedresseerd.

Sietse startte de motor en de Kameleon duwde de praam weer voort. De terugtocht naar Lenten was begonnen.

„Zo, Geeske,” zei meneer Karels. „Het atelier kan worden ingericht. Maar nu komt het erop aan of er ook iets wordt gemaakt en afgeleverd. Eerlijk gezegd zit ik vol spanning hoe dit zal aflopen. Ik heb nog nooit iets met kleding te maken gehad.”

„Maakt u zich geen zorgen,” zei Geeske. „Met die prachtige machines kunnen we alles maken. Ik heb er reuze zin in en vooral ook vanwege de prachtige stoffen die meneer Meier ons levert. Ik wil graag zo gauw mogelijk aan de slag om te laten zien dat we goed werk leveren.”

De Kameleon voer zo snel mogelijk. De sluis werd spoedig gepasseerd, waarna het in één ruk doorging langs Jonkersveen

naar het meer. Dat werd snel overgestoken en zo werd de brug bij Lenten bereikt.

De brugwachter draaide de klep iets omhoog en vroeg: „Zijn jullie een vrachtdienst begonnen?”

„We vervoeren naalden en draden!” riep Gerben.

Wat Gerben precies bedoelde, begreep de brugwachter niet en nieuwsgierig keek hij naar het zeildoek.

Onze vrienden voeren nu het dorp in en legden aan bij het meubelmagazijn. Het lossen van de praam kon beginnen.

Met een takel werd alles naar de eerste verdieping gehesen.

De jongens hielpen ijverig mee met het sjouwen van de spullen, die in een ruime zaal werden neergezet. Vroeger stonden er stellingen vol kaas, maar nu was het één grote ruimte, waarin wel vijftig meisjes zouden kunnen werken. Dat was echter niet de bedoeling. Het ging om een kleine groep die in het dorp werk kon vinden.

„We houden het kleinschalig,” zei Gerben. „Internationaal kunnen we niet meedraaien. Daarom leggen we ons toe op speciale en exclusieve kleding.”

„De ideeën zijn goed,” vond Karels. „Maar wat ervan terechtkomt, is nog een grote vraag.”

Na een uur gezamenlijk werken, was de praam gelost en voer Gerben met de jongens naar huis.

De Kameleon duwde de praam snel het meer over en toen ze bij de boerderij aanlegden, zei Gerben: „Dat ging prima, jongens. Het is precies vier uur, ik ben prachtig op tijd terug.” De stoelen en dekkleden werden in de wagenloods gebracht

en Sjoek ging naar de andere honden. Gerben moest melken en ging naar zijn vee. De Kameleon voer weer naar huis.

Bij de Woudaap sprong Kees aan wal. Daar kwam zijn vader vragen of alles naar wens was gegaan.

„Kees heeft genoeg gegeten,” riep Sietse. „En hij heeft zijn rijksdaalder nog!”

„Stommerd!” schold Kees. „Dat had je niet moeten zeggen!” Hij had het geld willen gebruiken om in het geheim snoep te kopen. Met zichtbare tegenzin gaf hij de rijksdaalder terug aan zijn vader.

„Goed zo, Kees,” prees Dijkstra. „Je gaat de goede kant op. Geld verkwisten, kunnen we ons niet veroorloven. Zuinig zijn, is het parool!”

„En alle dagen zuurkool,” rijmde Kees, maar dat vond Dijkstra niet leuk. De jongens wel en lachend voeren ze naar huis.

Louw liep op een draf het dorp in en Hielke en Sietse liepen de smederij binnen om te vertellen dat de reis vlot was verlopen en dat ze de machines voor een heel textielbedrijf hadden gekocht.

„Kom nou, maak het een beetje?” zei Klinkhamer ongelovig. „Ze hebben vijf naaimachines en allerlei bijbehorende spullen gekocht,” vertelde Hielke. „Meer was er niet in het magazijn.”

„Juist,” zei Klinkhamer. „Ze hebben dus iets om mee te kunnen starten. Ik ben benieuwd wat dat gaat worden.” Elektricien Groen kwam in de smederij. Hij moest een

ijzeren pijp hebben voor een antenne.

„Heeft u ook verstand van naaimachines?” vroeg Sietse en hij vertelde dat er een atelier werd ingericht.

„Goed zo,” zei Groen. „Dat geeft allicht werk aan de winkel. Toevallig heb ik in de stad bij een kledingbedrijf gewerkt, zodat ik wel het een en ander weet van textielmachines. Waar wordt dat bedrijfje gevestigd?”

„Op een kaaszolder,” antwoordde Hielke.

„Aha, daar zal wel extra verlichting moeten zijn,” dacht Groen. „Wel, ik kan er best nog wat werk bij hebben.”

Op die manier zou het naaiatelier nog enige welvaart in het dorp kunnen brengen. Maar dat moest allemaal nog blijken. In ieder geval was Geeske ijverig genoeg. Ze trommelde nog enige meisjes op en die bleken al gauw even enthousiast te zijn. De jongens boden hun hulp aan bij het schoonmaken van de zolder. Meneer Loots gaf twee rollen linoleum cadeau, waarmee de vloer keurig werd bedekt. Langs de ramen werden de naaimachines opgesteld en in het midden kwamen lange, brede tafels te staan. Langs de achterwand werden rekken en kasten neergezet en zo kreeg de zaal al echt het interieur van een atelier.

Meneer Karels had intussen enige fraaie ontwerpen voor jurken getekend. Gerben bracht de rollen met het prachtige textiel. Deze werden door de jongens naar boven gesjouwd en in een wandrek gestapeld. Geeske zocht er een rol uit en spreidde het doek over de tafel. Geholpen door Corrie Venema trok ze met speciaal krijt lijnen op het doek. Zo

ontstond een van de ontwerpen die door Karels was getekend. Het moest allemaal zorgvuldig gebeuren, maar Geeske en Corrie waren goed onderricht en wisten alles van maten en lengtes. Toen kwam het moment dat er kon worden geknipt. Meneer Meier was er ook en keek samen met Karels toe hoe het zou lukken.

„Jullie maken ons zenuwachtig,” zei Corrie. „Straks maken we nog fouten.”

„Jullie mogen gerust fouten maken,” zei Meier. „Want jullie hebben de goedkoopste stof genomen en het is geen schande bij het begin een foutje te maken.”

„Wel nee,” viel Karels hem bij. „Al doende leert men!” De jongens die ook geregeld kwamen kijken, waren vol interesse toen Geeske de stof ging knippen.

„Jullie lijken wel meisjes,” plaagde Karels.

„Maar er zijn ook mannen die kleren maken,” merkte Sietse op.

„Die kleren laten me koud,” zei Kees. „Maar ik ben wel benieuwd hoe dit zal aflopen.”

„Als de kleren niet mooi genoeg worden om ze te kunnen verkopen,” zei Hielke, „is alle moeite voor niets geweest en kan de hele zaak worden opgeruimd. Dan heeft Gerben een strop, want hij heeft alles betaald.”

„Wat ben jij een optimist, Hielke,” spotte Geeske. „Als we allemaal zo dachten, kon er nooit iets worden geprobeerd.” Joke Gaastra en Willie de Vries vroegen of zij de geknipte stukken aan elkaar mochten rijgen.

„Dat is goed, maar ik blijf er bij helpen,” zei Geeske. „Ik wil ervoor zorgen dat ons eerste werkstuk meteen goed is.”

Telefonisch werd Karels opgeroepen om naar de meubelafdeling te komen.

„Tjonge, ik krijg het nog druk,” lachte hij. „Ik kom zo vlug mogelijk terug, want ik ben zo nieuwsgierig als een kind op sinterklaasavond!”

Het rijgen van de geknipte stukken moest zorgvuldig gebeuren, maar dat was de meisjes best toevertrouwd.

Doordat ze ook nieuwsgierig waren naar het resultaat, werd er snel gewerkt. Geeske bleek een strenge directrice te zijn, want het moest allemaal precies worden gemaakt zoals zij aangaf.

Opeens zat alles op zijn plaats en was de jurk in grote lijnen klaar. Corrie mocht de jurk passen en moest dat heel voorzichtig doen, want de geregen naden konden gemakkelijk loslaten. Het resultaat was geweldig. Zelfs de jongens stonden er bewonderend naar te kijken. Dat je van een lap zo’n mooie jurk kon knippen, was wel verrassend.

*De jongens keken vol bewondering naar de nieuwe jurk die Corrie droeg.
(blz. 117)*

Geeske controleerde alles extra goed. De schouders mochten niet afzakken en moesten keurig recht op één lijn liggen. De mouwen moesten precies gelijk aan de jurk zijn bevestigd en de taille mocht niet knellen. Kortom, het duurde nog wel even voordat Geeske alles goedvond.

„Ik snap er niets van,” verbaasde Sietse zich. „Die jurk is toch prima? Dat ziet zelfs Jaap Krant!”

Omdat Jaap graag alles wilde weten wat er in het dorp gebeurde, kwam hij naar de verdieping van het meubelmagazijn en keek verbaasd het atelier rond.

„Wat zeg jij ervan, Jaap? Is dat geen mooie jurk?” vroeg Sietse.

„Heel mooi!” vond Jaap. „Als ik een vrouw had, kreeg ze zeven van die mooie jurken. Voor iedere dag een andere. Ik wist niet dat hier zoiets moois werd gemaakt.” Hij keek nog even rond en knikte goedkeurend, waarna hij vertrok.

„Jaap heeft weer iets om aan al zijn klanten te kunnen vertellen,” zei Hielke.

„Dat is gratis reclame,” lachte Louw.

Tot dusver ging het maken van de eerste jurk vrij vlot, maar toen alle naden moesten worden gestikt, bleek geen van de machines het te doen. De stof wilde niet onder de naald door glijden en propde in grote rimpels te zamen.

Karels, die weer in het atelier kwam, zag wat er aan de hand was en zei: „We zullen het magazijn bellen en hulp vragen.”

„U kunt beter elektricien Groen laten komen,” opperde Sietse. „Hij heeft vroeger in de textiel gewerkt en weet veel van naaimachines af.”

„Goed, dan bel ik Groen,” besloot Karels en hij liep naar de telefoon.

Groen was bereid om zo snel mogelijk te komen, maar hij moest een televisietoestel bij meneer Siegertsma plaatsen en hij zou vragen of het goed was dat de televisie later kon worden aangesloten.

Gelukkig kwam Groen spoedig en er werd hem verteld wat er aan de naaimachines mankeerde. Hij bekeek de naalden en het mechaniek onder het tafelblad, maakte een deksel los en trok een prop stof uit het raderwerk. „Kijk,” wees hij, „er is op deze machine zware wollen stof genaaid en daarop zijn ze niet berekend. Gelukkig zijn de naalden niet verbogen en is het slechts een kwestie van schoonmaken.” Hij plukte alle stof weg en meneer Meier gaf hem een borsteltje, waarmee alles werd schoongemaakt. Bij het gereedschap dat in een bak lag, bleek ook een oliespuit te staan. Groen controleerde of het dunne olie was en smeerde het mechanisme ermee. Toen Groen de stroom inschakelde, begon de machine snel te draaien en was de stagnatie verholpen. Hielke en Sietse schroefden de dekseltjes bij de andere machines los en hielpen bij het schoonmaken. Intussen naaide Geeske de japon in elkaar. Zo was de eerste jurk weldra klaar voor de verkoop.

Meneer Meier bewonderde het werkstuk en zei: „Ik bied

honderdvijftig gulden voor die jurk.”

„Dat is niet gek,” vond Karels. „Maar wat kost ons de lap stof?”

„Ik geef jullie al deze lappen stof gratis!” verkondigde Meier.

„Ik vind dit bedrijfje zo sympathiek dat ik er graag een steentje aan bijdraag!”

Meneer Siegertsma kwam ook kijken. Hij had van Groen gehoord dat er een nieuw bedrijf werd geopend en omdat de belangen van het dorp hem altijd na aan het hart hadden gelegen, kwam hij uit pure nieuwsgierigheid even een kijkje nemen. „Dat belooft wat,” zei hij goedkeurend. „Wie heeft dit bedacht?”

„Gerben!” riepen Hielke en Sietse.

„Gerben? Dan weet ik wie hem op die gedachte heeft gebracht,” zei Siegertsma en hij klopte de Klinkhamertjes goedkeurend op de schouders.

Groen had intussen alle machines aan het draaien gekregen, waarna er volop kon worden gewerkt. Geeske stelde voor van alle lappen een jurk te maken, zodat ze een hele serie verschillend gekleurde japonnen zouden krijgen. Dat vonden ze allemaal goed en Karels zei vergenoegd: „Dat bespaart mij tekenwerk, want van één tekening kunnen jullie wel dertig jurken maken. ”Toch maakte Karels nog tien tekeningen, die allemaal de volle goedkeuring van de meisjes kregen.

Groen zei dat hij zich aanbevolen hield voor alle reparaties; hij was inderdaad goed op de hoogte van dit soort machines. Vervolgens ging hij met meneer Siegertsma mee voor het

plaatsen van de televisie. Het atelier werkte voorlopig met vier meisjes.

„Als er meer meisjes willen helpen, komen ze zich wel aanmelden,” meende Geeske.

De hoofdzaak was of de gemaakte jurken ook konden worden verkocht. Daarvoor bood meneer Meier hulp aan. Hij zou de jurken meenemen naar zijn magazijn en daar te koop aanbieden. Hielke en Sietse vertelden thuis dat de eerste jurk was gemaakt. „Het is een heel mooie,” zei Sietse. „En hij paste Corrie Venema heel goed. Zo’n mooie jurk zou moeder moeten hebben.”

„Maar dan krijgen wij hem nauwelijks te zien,” plaagde Klinkhamer. „Moeder is zo zuinig op haar kleren dat zij ze meer in de kast laat hangen dan dat zij ze draagt. En als zij de jurk wel aantrekt, draagt ze er een groot schort over tegen het morsen.”

„Ik heb kleren genoeg,” zei moeder. „En die mooie jurken zijn duur.”

„Als het voor u is, is een jurk nooit te duur,” vond Hielke. „Goed zo, Hielke!” prees Klinkhamer. „Help jij je moeder maar eens fijn in de kleren. Ze zorgt ook altijd goed voor ons!”

Na de boterham vroeg Sietse aan Hielke: „Ga je even mee varen? Ik heb een plannetje.”

„Natuurlijk ga ik mee,” knikte Hielke en de broers gingen in de Kameleon. Ze voeren het meer op in de richting van de Woudaap. „Ik wil wel even naar Gerben,” opperde Hielke.

„Dat ben ik juist van plan,” zei Sietse. „En ik weet wat je hem gaat vragen. Een jurk voor moeder! Of raad ik dat verkeerd?”

„Heel goed,” lachte Hielke. „Ik vind dat wij dat dik hebben verdiend met het duwen aan de praam.”

„Zo denk ik er ook over,” zei Sietse. „We gaan het in ieder geval proberen. Het zou wel fijn zijn als Gerben een jurk geeft. Moeder zal er best blij mee zijn.”

De Kameleon voer voorbij de Woudaap. Kees was nergens te zien.

„Dat komt goed uit,” vond Sietse. „Kees heeft er niets mee te maken.”

Ze legden weldra aan bij de steiger van Jellema en gingen het erf op. De honden lagen bij de wagenloods en deden niets.

Ze herkenden de bezoekers reeds.

Sietse belde aan bij de bungalow en Chantel deed open.

„Dag, heren Klinkhamer,” zei ze lachend.

„Dag, Chantel, kunnen we Gerben even spreken?”

„Natuurlijk, kom binnen.”

In de fraaie woonkamer zat Gerben de krant te lezen. Hij ging erachter schuil en zonder van het blad op te kijken, zei hij: „Ik ruik de smederij van Klinkhamer. Is er hulp nodig, gebroeders?”

„Ja,” zei Sietse. „Wij zijn zo arm dat onze moeder geen kleren meer kan kopen. Kun jij ons ook helpen?”

Verbaasd wierp Gerben de krant opzij en vroeg: „Komen jullie om geld vragen?”

„We zouden al zijn geholpen met een jurk voor moeder,” zei

Hielke. „Op het atelier worden zulke mooie kleren gemaakt, dat wij er graag iets van willen hebben voor moeder.”

„Moet je dat horen, Chantel,” riep Gerben verbaasd.

„Nou ja, we hebben al vaak met onze boot de praam geduwd,” meende Sietse. „Daar mag weleens iets voor worden gegeven!”

„Natuurlijk,” vond Chantel. „De jongens hebben recht op een vergoeding. Je kunt hen niet teleurstellen, Gerben.”

„Maar een jurk voor hun moeder?” twijfelde Gerben. „Ik weet nog helemaal niet dat er jurken zijn gemaakt. Hebben jullie ze gezien?”

„We waren erbij toen de eerste proef werd gemaakt,” vertelde Hielke. „We hebben nog geholpen de machines schoon te maken en toen kon de eerste jurk worden genaaid.”

„En die is fantastisch!” riep Sietse. „Als alle kleren zo mooi worden, krijgen de meisjes vast veel werk.”

„Wat zeg je daarvan, Chantel?” vroeg Gerben. „Die rabauwen gaan jurken beoordelen. Dat is toch niets voor jongens?”

„Dat kan waar zijn,” zei Chantel, „maar ze maken me wel reuze nieuwsgierig.”

„Door nieuwsgierigheid kun je een ziekte oplopen!” riep Gerben. „De koopziekte bijvoorbeeld. Door steeds de nieuwsgierigheid te willen bevredigen, gaan de mensen steeds meer kopen. Zolang ze dat bij ons atelier doen, vind ik het best. Ik ben eigenlijk ook zelf nieuwsgierig naar dat eerste

produkt. Maar geef de jongens een kopje thee. Ik ben benieuwd naar wat ze te vertellen hebben.”

HOOFDSTUK 8 - Het feest

Hielke vertelde: „Meneer Meier gaat de jurken te koop aanbieden in zijn magazijn. De winkeliers die daar stoffen kopen, willen misschien ook wel jurken hebben.”

„Dat zou kunnen,” peinsde Gerben, „maar hoe meer tussenhandel, hoe moeilijker de verkoop wordt. Want allemaal willen ze winst maken en dus doet iedereen een schepje op de prijs en wordt het produkt zo duur dat het onverkoopbaar wordt. Het beste zal zijn de kleding meteen vanaf het atelier te verkopen.”

„Dan moet je er een winkeltje bij laten maken,” stelde Sietse voor. „Met paskamers en spiegels.”

„Misschien doen we dat nog wel,” zei Gerben. „Hoewel ik die rompslomp er liever niet bij wil hebben. Ik houd niet van al die drukte. Het is geen pretje als je heel rijke, eigenwijze dames moet ontvangen. Ze zijn moeilijk tevreden te stellen en hebben overal aanmerkingen op. Het is wel goed dat meneer Meier alvast probeert of er ook vraag is naar de kleren. Hoe we het verder gaan regelen, zullen we wel zien.”

„En Gerben?” vroeg Chantel. „Krijg ik dan ook een jurk?”

„Natuurlijk,” beloofde Gerben. „Maar je moet wel even geduld hebben. Het wordt bijna te gek, hè? De rabauwen hebben nauwelijks het eerste jurkje zien maken of ze komen meteen vragen of ze er eentje kunnen krijgen. Oké, jongens, zodra het kan, mogen jullie een jurk uitzoeken. Is dat goed?”

„Prima!” lachte Sietse. „We hebben geen haast!”

„Je moet een advertentie plaatsen, Gerben,” raadde Hielke aan. „Zoiets van: „Eersteklas jurken te koop bij atelier Karels. Alles volgens eigen ontwerp.”

„Misschien doen we dat wel,” knikte Gerben. „Maar we moeten eerst een voorraadje hebben om te kunnen tonen wat er te koop is.”

„Ik vind dat de jongens wel met jouw zaak meeleven, Gerben,” merkte Chantel op. „Ze proberen steeds goede raad te geven.”

„Goede raad is niet duur,” meende Sietse. „Het belangrijkste is dat de meisjes nu werk hebben. Dat hadden we Geeske beloofd toen haar fiets kapotging door de botsing met Karels op het Raadhuisplein.”

En Geeske kon tevreden zijn. Er werd heel wat geknipt en genaaid, voordat alle rollen stof waren gebruikt. De verkoop in het magazijn van meneer Meier verliep uitstekend. De klanten mopperden soms over de hoge prijzen, maar ze moesten erkennen dat de jurken keurig waren gemaakt en er heel mooi uitzagen en zo loonde het naaiwerk ruim de moeite en verdienden de meisjes behoorlijk.

Op een dag waren de rollen stof bijna allemaal verwerkt tot japonnen en moest er een nieuwe voorraad worden gekocht. Daarvoor gingen Geeske en meneer Karels met Gerben mee in de auto naar het magazijn van Meier in de stad.

Ze werden hartelijk ontvangen, want Meier deed goede zaken met de verkoop van de jurken. Hij was dik tevreden over het

atelier Karels en zei; „Ik heb bewondering voor jullie prestaties en ik zal zorgen dat jullie steeds mooie stoffen krijgen.”

En stoffen had Meier genoeg. Geeske wist bijna niet welke ze zou nemen, maar ze had aan meneer Karels een goede raadgever, die de kleuren en dessins prima wist te beoordelen. De uitgezochte rollen werden in de auto geladen en toen de laadbak helemaal vol was, werden er voor de achterbank nog enige rollen gelegd, zodat er nauwelijks plaats meer was voor Geeske.

Achter de auto van Gerben was nog een auto gestopt en toen Gerben wilde weggrijden, begon de andere auto ook te rijden. „Ik geloof dat we worden achtervolgd,” zei Gerben. „Ik begrijp niet wat daarvan de bedoeling is, maar het spijt me dat ik geen hond heb meegenomen.” Gerben begon sneller te rijden en dat deed de achtervolger ook. Met flinke snelheid gingen ze de stad uit, op weg naar huis.

„Als die achtervolger ons wil molesteren,” zei Karels, „zou hij nu wel moeite moeten doen om ons te passeren. En omdat hij dat niet doet, denk ik dat het iemand is, die wil weten waar de rollen stof heengaan.”

„Dat kan hij toch aan meneer Meier vragen?” merkte Geeske op.

„We zullen het wel zien,” meende Gerben. Hij reed kalm de dorpsstraat in en stopte bij het meubelmagazijn.

De achtervolger stopte er ook. Uit de auto stapte een keurige meneer van ongeveer vijfenveertig jaar. Hij kwam naar onze

vrienden toe en vroeg: „Neemt u mij niet kwalijk, maar worden hier die leuke japonnen gemaakt, die meneer Meier verkoopt?”

„Inderdaad,” knikte Gerben. „Hier is een naaiatelier in oprichting. Het bedrijf draait nauwelijks een paar weken. Had u interesse voor de produkten?”

„Jawel. Ik zou best de hele produktie willen kopen!”

„De heer Meier koopt reeds alles,” zei Karels.

„Dat is mij bekend,” antwoordde de meneer. „Ik heb reeds enige japonnen van hem gekocht.”

„Wij willen wel zaken doen,” zei Gerben. „Op voorwaarde dat alles contant wordt betaald. We kennen u per slot van rekening niet!”

„Oké,” zei de meneer. „Uw voorwaarden zijn voor mij geen bezwaar. Mijn naam is Pausen, uit Amsterdam. Zou ik het atelier misschien mogen zien?”

Gerben en Karels hadden er geen bezwaar tegen en ze toonden meneer Pausen tot zijn niet geringe verbazing een ruime zaal met vijf naaimachines en tafels.

„Aha,” zei hij, „ik tel vijf machines; de produktie is dus klein.”

„En dat blijft zo,” vertelde Gerben. „We nemen alleen meisjes uit ons dorp in dienst, want de bedoeling van dit bedrijfje is werk te verschaffen aan onze werkloze meisjes.”

„Dat is een nobele gedachte,” vond meneer Pausen. Hij had extra belangstelling voor enige jurken, die in een rek hingen.

„Het ziet er goed uit,” zei hij. „Ik bied tweehonderd gulden per stuk.”

„Maar dan wel contant,” zei Gerben.

Meneer Pausen nam zijn portefeuille en betaalde meteen. „U hoeft de japonnen niet in te pakken,” zei hij. „Ik neem ze zo wel mee. Ze kunnen in mijn auto hangen, dat is beter dan ze op te vouwen.”

De meisjes hielpen bij het naar de auto brengen van de jurken, wat door de jongens in de Kameleon werd opgemerkt. Nieuwsgierig kwamen ze kijken en ze hoorden meneer Pausen tegen Gerben en Karels zeggen: „Hier heeft u mijn visitekaartje. Als u weer een voorraadje heeft, belt u mij dan even. Ik kom graag terug om weer zaken met u te doen. En ik hoop dat de zaak gaat uitbreiden, want ik kan veel kleding verkopen. Deze fraaie modellen van beste kwaliteit worden altijd gekocht. Ik vind de afwerking prima. U heeft bepaald heel goed personeel in dienst.”

„Wij doen ons best en zullen u zeker bellen!” beloofde Karels, waarna de heren afscheid namen.

Er moesten dertig rollen textiel naar boven worden gebracht en daarbij kwamen de jongens helpen.

„Wat denk jij, Geeske, wil je nog meer helpsters hebben?” vroeg Karels.

„Ik vind het best,” zei Geeske. „Hoe meer we produceren, hoe meer we kunnen verkopen.”

„Heel goed!” vond Gerben. „Des te eerder haal ik mijn onkosten er weer uit.”

„Bij de boeren in de polder zijn wel meisjes die willen helpen,” wist Sietse. „Wij willen het wel gaan vragen.”

„Probeer het maar,” zei Gerben lachend. „Misschien hebben jullie succes. We kunnen ook een advertentie plaatsen, maar dan komen er uit alle dorpen meisjes op af en dat wordt te veel van het goede.”

Sietse, die altijd vol ijver was als hij een plannetje had, riep: „Kom, jongens, we gaan meteen!”

Ze stapten in de Kameleon en voeren naar het meer. Daar gaf Sietse de motor vol gas en op topsnelheid voeren ze naar de polder. Met veel minder snelheid voeren ze door de poldervaart.

Kees, die geregeld bij de boeren kwam voor het bezorgen van rekeningen en dergelijke voor het polderbestuur, wist op welke boerderijen meisjes woonden. Op zijn voorstel legden ze aan bij een boerderij, maar de meisjes die daar woonden, waren nauwelijks twaalf jaar oud.

„Dat is een misser, Kees!” zei Hielke lachend. „Kinderarbeid is verboden.”

„Weet ik veel!” bromde Kees. „Ik maak niet veel kennis met de mensen. De honden zorgen er wel voor dat ik nooit verder kom dan de brievenbus.”

Bij de volgende boerderij werden ze opgewacht door twee potige jongens en de knecht.

Onverstoorbaar legde Sietse aan en hij vroeg: „Hebben jullie ook een zuster?”

„Wilde jij dan met haar trouwen?” vroeg de ene jongen spottend. „Wel nee, maar we hebben misschien werk voor haar.”

„Moet ze helpen in de smederij?” vroeg de andere jongen.
„Dat is veel te zwaar werk voor een meisje.”
„Hoe oud is jouw zuster?” vroeg Hielke. „Kan ze jurken maken?”

„Worden die ook al in de smederij gemaakt?” werd er plagend gevraagd.

Toen verscheen in de deuropening een meisje van ongeveer achttien jaar.

„Hallo, juffrouw, we hebben werk voor u,” riep Hielke. Nieuwsgierig kwam de jongedame naar de jongens toe en vroeg: „Wat voor werk?”

„Kleding maken,” vertelde Sietse. „In het dorp is in een zaal van het meubelmagazijn een atelier opgericht. Daar werken werkloze meisjes. Of kunt u niet naaien en knippen?”

„Anna heeft hier werk,” zei een van haar broers.

„Maar ik verdien hier geen cent!” riep het meisje. „Als ik in het dorp goed kan verdienen, wil ik het graag proberen!”

„Dan moet je naar het meubelmagazijn gaan en vragen naar het atelier van Karels,” zei Hielke. „Je kunt er goed verdienen en het is licht werk.”

„En kan ik mijn vriendin ook meenemen?” vroeg Anna.

„Waar woont ze?” vroeg Hielke.

„In de volgende boerderij. Ze kan goed knippen en naaien.”

„Dat is best,” knikte Kees. „Er wonen hier nog meer meisjes, nietwaar?”

„Jawel, drie boerderijen verder woont Tine Hornstra, die is

ook op de knipcursus geweest. Maar misschien willen haar ouders het niet toestaan. Het zijn nogal stugge mensen.”

„Goed, we gaan het proberen,” kondigde Sietse aan. „Tot ziens!”

De Kameleon voer verder en legde drie boerderijen verder weer aan. Een grote hond kwam blaffend op de jongens af. Boer Hornstra kwam uit de woning naar buiten en vroeg nors:

„Wat komen jullie doen? Aha, ik zie het al. Daar is Kees! Kom je weer rekeningen brengen? Neem ze dan maar mee terug, want ik bezit geen cent. Ik betaal niets meer!”

„We komen uw dochter Tine vragen of ze wil komen werken in een naaiatelier,” legde Hielke uit. „Ze kan daar goed verdienen!”

„Anna de Wit en haar vriendin gaan er ook heen,” riep Kees. Tot hun verbazing zei Hornstra nu veel minder nors: „Tja, dat moeten jullie haar zelf maar gaan vragen. Kom maar even binnen.” De jongens volgden de boer naar de ruime woonkamer, waar mevrouw Hornstra en haar dochter Tine verwonderd naar het bezoek keken.

„Ze komen voor jou, Tine,” zei Hornstra.

„Juffrouw,” begon Hielke, „u kunt werk krijgen op een atelier in ons dorp. Daar worden heel leuke jurken gemaakt en u kunt er goed verdienen. We hebben Anna de Wit ook gevraagd en zij denkt eraan er naar toe te gaan met haar vriendin.”

„Wie heeft daar de leiding?” vroeg Tine.

„Geeske Volkertsma, Corrie Venema en meneer Karels,” zei

Sietse.

„Geeske en Corrie ken ik goed,” riep Tine uit en aan het glanzen van haar ogen kon je zien dat ze wel zin had in zo’n baantje.

„Het zou niet gek zijn als jij er iets bij verdiende,” zei haar vader. „We komen steeds geld te kort. Wat zeg jij, moeder?”

„Als Tine het wil proberen, mag ze gerust gaan,” meende moeder Hornstra. „Ik kan het werk hier best alleen aan.”

„Geef de jongens maar een kopje koffie,” zei Hornstra.

„Want ze zijn de brengers van goed nieuws. Ik weet zeker dat Tine het werk daar goed zal doen.”

„En ik wil ook graag eens wat geld hebben,” zei Tine. „Als ik thuis blijf, kom ik geen cent verder.”

„Ik zou je graag willen belonen, meisje,” zei Hornstra. „Maar helaas, het gaat slecht met de boerderij. Ik heb al een paar koeien moeten verkopen en nu dreigt het gevaar dat ik ook nog land moet verkopen. We moeten tegenwoordig overal voor betalen. Voor het opslaan van mest bijvoorbeeld en dan is er de beperking dat je niet meer dan zoveel liter melk mag produceren. Er is geen aardigheid meer aan. We worden van alle kanten geplukt. Soms weet ik niet meer wat wel en wat niet mag. Ik zou ook wel op een atelier willen werken.”

Daar moesten de jongens om lachen.

„Uw vingers zijn veel te dik voor naaiwerk,” meende Tine.

„Maar ik ga zo gauw mogelijk naar dat atelier.”

Zo kreeg het textielbedrijf er drie medewerksters bij en bestond het atelier nu uit zeven meisjes, die allen handig en

met plezier hun werk deden. De jurken die Karels ontwierp, hadden veel succes en werden door Meier en Pausen steeds gekocht.

De botenbouw van Sieger de Jong had ook niet te klagen. De bootjes zeilden prima en je zag er op het weidse water steeds meer verschijnen.

„Ons dorp heeft veel te danken aan meneer Karels,” merkte Sietse op. „Hij ontwerpt prachtige meubels, dure jurken en handige bootjes.”

„Dat is waar,” knikte Klinkhamer. „Ik zie hem hier nog op een bankje zitten in de smederij, half verhongerd en helemaal zijn geheugen kwijt. Dat is nu wel even anders. Hij heeft een beste betrekking en voor zijn verstand neem ik mijn hoed af!”

„Heeft u wel een hoed?” vroeg Sietse.

„Ik laat er een ontwerpen, door Karels,” antwoordde Klinkhamer. „Een heel grote, met dakgoten eromheen voor het regenwater. De goten maak ik van zwaar zink, dan waait de hoed nooit af!”

„U heeft fantasie genoeg, vader,” lachte Hielke. „Kunt u ook iets ontwerpen net als Karels?”

„Ik denk dat ik te veel fantasie heb,” zei vader. „En daarom weet ik nooit iets te bedenken. Maar voor Karels heb ik diep respect. Hij heeft wel een medaille verdiend.”

„Zullen wij dat aan de koningin vragen?” vroeg Sietse.

„Ha. ha, maak het nou een beetje!” riep Klinkhamer. „Vraag liever aan Gerben of hij iets extra's wil doen voor zijn werknemer, want Karels is bij hem en zijn schoonvader Loots

in dienst. Zij moeten Karels belonen naar wat hij waard is. Gaan jullie nu even mee om de smederij op te ruimen?” Natuurlijk gingen de jongens helpen en zoals gewoonlijk kwam veldwachter Zwart even een praatje maken. Sietse vroeg hem: „Meneer Zwart, wij vinden dat meneer Karels een medaille verdient voor alles wat hij hier in het dorp heeft gedaan. Kunnen we dat aan de koningin gaan vragen?” „Sietse heeft weer een plan bedacht,” riep Klinkhamer. „En dat moet dan beslist worden uitgevoerd!” „Een medaille voor de heer Karels?” vroeg Zwart lachend. „Daar ben ik het wel mee eens. Maar dat kunnen jullie beter aan de burgemeester vragen!” „Dat ga ik morgen meteen doen,” besliste Sietse en Zwart zei dat hij zeer benieuwd was naar het antwoord van de burgemeester.

Sietse ging de volgende dag inderdaad naar de burgemeester, trouw gevolgd door Hielke.

De bode wilde weten waarvoor de jongens de burgemeester wilden spreken en kreeg als antwoord: „Over het uitreiken van medailles.”

„Wat voor medailles?”

„Weet ik niet,” zei Sietse. „Maar ik weet wel voor wie!”

„Nou ja,” bromde de bode. „Ik zal de burgemeester waarschuwen. Ik denk dat hij toch geen tijd voor jullie heeft!” Maar dat viel mee. De burgemeester was meteen geïnteresseerd toen hij hoorde dat de tweeling van

Klinkhamer hem wilde spreken, dus werden ze hartelijk ontvangen.

„Ga zitten, heren,” zei de burgemeester vriendelijk. „Hebben jullie moeilijkheden?”

„Kunt u ook een medaille uitreiken aan meneer Karels, de ontwerper bij de meubelzaak en het textielatelier?” vroeg Sietse.

„Hij zorgt ervoor dat de meisjes werk hebben en de meubelzaak verkoopt veel meer dan vroeger. Als Karels er niet was geweest ging het met beide zaken vast niet zo goed!”

„Aha, jij bedoelt een medaille voor verdienste?” begreep de burgemeester. „Dat is niet slecht bedacht. Het verbaast me wel dat jongens zoals jullie met zo’n voorstel komen.”

„Wij hebben van het begin af aan bij het atelier meegewerkt,” legde Hielke uit. „Zo kregen we veel bewondering voor het tekenwerk van meneer Karels. Hij kan alles ontwerpen, zelfs zeilbootjes en die doen het ook goed!” De telefoon ging en de burgemeester had geen tijd meer. Hij zei: „Jullie voorstel heeft mijn volle belangstelling en ik zal er mijn best voor doen. Jullie horen er nog wel van.”

De jongens vertrokken en in de gang zei Sietse: „Dat komt wel goed!”

„We wachten het maar af,” knikte Hielke. „Want meer kunnen we niet doen.”

Een week later ontving Karels een brief van het gemeentebestuur, waarin stond dat hij was benoemd tot

ereburger van het dorp. De bijbehorende medaille zou hem op zaterdagmiddag worden uitgereikt op het Raadhuisplein te midden van de burgers.

Karels kwam de brief in de smederij laten lezen en vroeg wie hem had voorgedragen voor die benoeming.

„Dat heeft natuurlijk Gerben gedaan!” riep Sietse en Hielke deed alle moeite om zijn lachen te verbergen.

„Dat heb ik ook al gedacht,” zei Karels. „Maar ik vind dat Gerben zelf een medaille heeft verdiend, ik ben de ontwerper, maar Gerben was de motor. Hij nam alle beslissingen en risico's. Zonder hem was er geen atelier gekomen!”

„Dat moet u tegen de burgemeester zeggen,” zei Sietse.

„Misschien krijgt Gerben dan ook een medaille.”

„Zodra ik de burgemeester spreek, zal ik het hem zeggen,” zei Karels.

Toen vroeg Sietse: „Kan mijn moeder een jurk krijgen voor het feest?”

„Natuurlijk,” beloofde Karels, „daar zal ik voor zorgen!”

De volgende dag kwam Geeske op bezoek en moeder Klinkhamer vroeg wat ze kwam doen.

„Ik kom even uw maat opnemen,” zei Geeske. „Van de moeder van Louw heb ik de maat al, maar ik moet ook nog de maten hebben van de moeder van Kees en van mevrouw Zonderland. Jullie krijgen allemaal een jurk ter ere van het feest rond de benoeming van Karels tot ereburger.”

„Is me dat wat?” riep moeder Klinkhamer. „En krijgen we dat

zomaar cadeau?”

„Wel ja,” zei Geeske. „Er wordt genoeg verdiend. De jurken worden ons bijna uit de handen getrokken, zoveel vraag is er!” Zo kregen de dames Vrolijk, Klinkhamer, Dijkstra en Chantel ieder een prachtige jurk.

Het werd die zaterdag een bijzonder feest.

Op het plein liepen ook de meisjes van het atelier te pronken in prachtige jurken. De moeders en Chantel voegden zich bij hen. Er verzamelde zich een grote menigte op het plein. De vrouwen bekeken vol bewondering en interesse de fraaie jurken.

Toen verscheen de burgemeester op het bordes met meneer Karels en diens vrouw, die natuurlijk ook een prachtige jurk droeg.

„Wat een feestelijke aanblik!” riep de burgemeester. „Al die mooi geklede dames zijn een lust voor het oog. Meneer Karels heeft wel eer van zijn werk en daarom verdient hij de onderscheiding van ereburger ten volle!”

Er klonk een luid applaus.

„Dank u wel,” zei Karels. „Maar ik vind dat Gerben, ik bedoel meneer Zonderland, ook een onderscheiding heeft verdiend, want hij is de stichter van het project!”

„Wel ja, geef mij de schuld maar weer,” riep Gerben. „Maar het zijn de rakkers van Klinkhamer, die mij opstookten iets voor de meisjes te doen. En natuurlijk was ik de goedgezak die bij al zijn werk ook dit nog op zijn schouders nam. Het was een gok, maar ik had het volste vertrouwen in meneer Karels

en ook in onze ijverige meisjes. Ik ben blij dat nu iedereen eens kan kennismaken met wat er allemaal wordt gepresteerd. Daar mogen de meisjes best trots op zijn. Eerst zag ik er geen been in, maar de Klinkhamertjes hebben mij ertoe aangezet dit atelier te openen. Daarom hiep, hiep, hoera voor Hielke en Sietse, de junior ereburgers van ons dorp!”

„Kletskoek!” gierde Sietse van het lachen. „Maar moeder heeft een prachtige jurk!”

Chantel liep, gevolgd door de andere dames en de meisjes, het bordes op om meneer Karels te bedanken en te feliciteren.

Een fotograaf nam er foto's van. Hij vroeg aan Hielke en Sietse om bij hun moeder te gaan staan. De volgende dag stond de foto in de krant: moeder Klinkhamer tussen haar zoons Hielke en Sietse!